

53.5.9M

HAJDÚ-BIHARI

NAPLÓ

XL ÉVFOLYAM
167. SZÁM
ÁRA: 1,80 FORINT
1983. VII. 16.,
SZOMBAT

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

MAI SZÁMUNK TARTALMÁBÓL:

MUNKA ÉS KÜZERZET	3. oldal
AZ ISKOLAKÖRZETESÍTÉS HÁROM ÉVTIZEDE	7. oldal
KIÉ A HORTOBÁGY	10. oldal
HÉT ORSZÁGON ÁT — KERÉKPÁRRAL	15. oldal

Közös utakon

Három és fél évtized nem nagy idő két nép történetében. Különösen nem, ha tudjuk, hogy a magyar-bolgár kapcsolatok ezer évre tekintenek vissza. Mégis történelmi napnak tekinthetjük 1948. július 16-át, amikor hazánk és Bulgária aláírta a barátsági, együttműködési és kölcsönös segélynyújtási szerződést. Két szocializmus építő baráti nép pecsételte meg ezzel a kézfogással: egymást segítve küzd a közös célok megvalósításáért: hajtja végre társadalom- és gazdaságátalakító programját. Azóta együttműködésünk az élet ügyészlőván valamennyi területére kiterjed. Barátságunk ereje a közös ideológiában, közös érdekeinkben és céljainkban rejlik. Ezen az alapon újították meg 1969-ben a két ország párt- és állami vezetői újabb húsz évre barátsági szerződésünket.

A két ország gazdasági kapcsolataira jellemző, hogy áruforgalmunk bővülése tavaly lényegesen meghaladta a tervezett húsz százalékos értéket megközelítette az egymillió rubelt. A termékek között növekvő szerephez jutottak a szakosítási és kooperációs szerződések alapján gyártott áruk. Lendületesen fejlődő termelési és kereskedelmi kapcsolatainkat gazdasági és műszaki-tudományos együttműködési bizottság koordinálja. Hasznos feladatot lát el a kulturális egyes bizottság is: munkája eredményeként egyre szélesebb körben ismerheti meg a két nép egymás szellemi kincsét. Bulgáriában a magyar kultúra terjesztésének kiemelkedő eseményeivé váltak a Bartók- és Kodály-ünnepségek, csakúgy, mint ahogy hazánkban nagy érdeklődés kísérte az 1300 éves bolgár államiság évfordulójának rendezvényeit.

Szófiában 35. Budapest 30 éve működik a másik szocialista testvérország kulturális testvérszervezetek, amely tevékenyen előmozdítja a két nép kulturális értékeinek cseréjét, szervezi tudósok, művészek előadás-sorozatát. Egymás megismerésének határozott eszköze a kölcsönös turizmus. Év-évről évre több magyar család tölti szabadságát a bolgár tengerparton, a magyar városok utcáin pedig mind gyakrabban bukkannak fel a BG országjelzésű buszok, személyautók.

A két ország kapcsolataiban fordulópontot jelentő egyezmény 35. évfordulóján barátságunk további mélyülését, együttműködésünk gazdagodását várjuk, és eredményes munkát, sikert kívánunk a testvéri bolgár népnek.

(gráfi)

Folytatódott a jugoszláv katonai küldöttség programja

Pénteken a Hajdú-Biharban tartózkodó Petar Gracsanin, a Jugoszláv Néphadsereg vezérkari főnökét Sikula György, a megyei pártbizottság első titkára fogadta és tájékoztatta megnyílt politikai, gazdasági és kulturális életéről. A találkozó jelen volt Nikola Nikolic, a budapesti jugoszláv katonai attasé, valamint Reményi Gyula vezérőrnagy, a Magyar Néphadsereg vezérkari főnökének első helyettese. Az MSZMP megyei bizottságán tartott találkozón megjelentek dr. Postás Sándor, a Debrecen városi Pártbizottság első titkára, dr. Lévai Imre, a megyei pártbizottság osztályvezetője, Tikász Elek, a városi ta-

nács elnökhelyettese, Elkán Károly helyőrségparancsnok és dr. Hegedűs Gábor megyei polgári védelmi tőrparancsnok képviselte. A jugoszláv katonai küldöttség ezután Debrecen nevezettségével ismerkedett. Megtekintették a Nagytemplomot, ellátogattak a Református Kollégiumba, felkeresték a belvárost, az újkerti lakótelepet és a Kossuth Lajos Tudományegyetemet. A küldöttség délután az egyik debreceni katonai egységnél tett látogatást.

Felvételünk a pártbizottsági tájékoztató készült.

JÚLIUS 18.—AUGUSZTUS 6.:

Engedményes fűzetvásár

A PIÉRT SAJTÓTÁJÉKOZTATÓJA

A hagyományos engedményes fűzetvásár az idén július 18-a és augusztus 6-a között lesz — jelentette be a pénteki sajtótájékoztatón Tóth György, a PIÉRT vezérigazgatója. Mint mondták, az akció idején a vállalat kiskereskedelmi partnerei 30 százalékos engedménnyel árusítják az egységcsomagban levő fűzeteket. Az engedményből a PIÉRT 20 százalékos vállalat, harmincszázalékos kedvezményt ad viszont Budapest és vidéken működő 26 sajtó, illetve más vállalat közös üzletében a némenklátúra szerinti fűzetek, az egységcsomagba kerülő tanszerek, az Elektronika 39-es típusú zsebszámológép, valamint az iskolatáskák fogyasztói árából.

A most következő tanévben mástill millió tanuló tanszerellátásáról kell gondoskodni. A vállalat a felkészülést már az elmúlt év III—IV. negyedévében megkezdte, s így június végére az iskolaszerek 90 százaléka a raktárakba került. Iskolafűzetekből az igényeket mind mennyiségben, mind választékban ki tudják elégíteni, a Fűzítő Papírgyár a csaknem 40 millió fűzetet idejében előállította. Évek óta gondot okoz a kereskedőknek és a vásárlóknak is a fűzet- és könyvborítók hiánya, illetve magas ára. A burkoló és díszcsomagoló papírok mellett idén először az üzletekbe kerülnek a Műtex könyvborítói, amelyeket az egységcsomagokban helyeznek el, az adott osztálytípusban használatos könyvek és fűzetek méretének megfelelően. Az új borítók ára elfogadhatóbb az eddig forgalomban lévőknél, az első osztályosok például 21 forint 70 fillérért köthetik be az összes könyvüket, szemben az eddigi darabonként 20 forintos könyvborítóárral. Rajzlapból, számológépkézből, tolltartóból, rajztáblából, zsírkrétából, vonalzókból, iskolai körzőkből ugyancsak van elegendő, a színespapírkészletek, műanyag betűtartók, felfüggő rajzlapok egy részét azonban csak augusztus—szeptember hónapokban szállítják a termelők.

Iskolatáskából 64-féle — többségükben új — modell készített be a PIÉRT. Fotógyártó árú 210—380 forint között lesz. Bár a választék széles, az igényeket a keresett, könnyebb anyagból készült termékek közül — a gyártók alapszámú hiánya miatt — nem tudják teljes mértékben kielégíteni. Ma már a taneszközökhöz sorolhatók a zsebszámológépek is. Az általános iskolásoknak az Elektronika 39-es szovjet gépet ajánlja a PIÉRT, amely 525 forintért kapható. A 38-as típusú zsebszámológéppel az alapműveleteken kívül logaritmus és szögfüggvényszámításokat is lehet végezni, ezért ez elsősorban a középiskolások érdeklődésére tarthat számot, bár ára elég borsos: 1450 forint. Mindkét típusú gép gombellemmel működik. A várható keresletet iskolakezdesig zsebszámológépekből és gombelmekekből is ki tudják elégíteni. A 39-es gépek árából a PIÉRT-hálózatban engedményes vásár idején 30 százalékos engedményt adnak. (MTI)

Naponta 25 vagon takarmányt adunk ki

TERMÉNYÜZEM A HAJDÚSZOBOSZLÓI ÁLLAMI GAZDASÁGBAN

A nagy tehergépkocsi ráállt a terményüzem egyik bejáratánál elhelyezett mérlegre, s az üvegfalon túl már le lehetett olvasni a kocsi terményével megrakott súlyát. A hatalmas mérleg 183 mázsát és 60 kilót mutatott, melyből leszámítják a kocsi súlyát és megkapják, mennyi tápot vitt a teherkocsi a sertéstelepre.

A Hajdúszoboszlói Állami Gazdaságban nem az előbb említett az egyedüli mérleg. A nagy területen fekvő üzem többi bejáratánál is található mérlegelő, hogy minél kevesebb utat kelljen a terményvel megrakott kocsiknak megtenniük. Az egyik mérleg elektronikus, ez a legkorszerűbb, azonnal jelzi az eredményt.

Az állami gazdaság terményüzeme nemcsak a gazdaságban megtermelt búzát, kukoricát, árpát fogadja, hanem a HAGE gazdaságait is ellátja. Tárolást végeznek itt, de ugyanakkor takarmányt is gyártanak, ezen kívül főleg granulált formában lucernaszilót. Tizenhárom takarmányboltjukat látják el terményekkel, a keverékeket megrendelésre készítik. Ott-

jártunkkor a Hortobágyi Állami Gazdaságnak szállítottak kacsahizláló és nevelő tápot.

Naponta 25 vagon takarmányt adnak ki az üzemből. A kocsik egymást érik, főleg pénteki napokon van a csúsforgalom, amikor hétvégére tárolják a terményeket. A szemes takarmányt hatalmas silókban tárolják. A hat darab 600 tonnás gabonasilóba az idén először idei terményből, az őszi árpából került június 21-én, utána az idei búza következett. Elkészült az új szín, a 36 méter széles és 90 méter hosszú épület, az ember kicsinek tűnik benne. Meghatározott rendbe kerülnek bele a termények, a szója, az olajpogácsa és egyéb, a táphoz szükséges ipari alapanyagok.

Az üzemet tíz évvel ezelőtt hozták létre, s azóta folyamatosan bővítik. Először a lucernaüzem készült el, majd a szárítók következtek. Legutóbb épültek a hatalmas tárolószilók. A fejlesztések nem fejeződtek be, ahogy az igény kívánja és a pénz enged, újabb silókat építenek tárolás céljára.

FELVÉTELIK UTÁN

Kossuth Lajos Tudományegyetem

BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI KAR

Három, három és félszerez túljelentkezés közepette zajlottak le a felvételi vizsgák a KLTE Bölcsészettudományi Karán, ahol június 23-án volt az írásbeli és július elsőjén tartották az utolsó szóbelit. A karra az idén összesen négyezerharminc jelentkező pályázott. Györfly István tanulmányi osztályvezető szerint általában megfelelő felkészültséggel, bár a felvételi legfontosabb tanulásában, hogy aki a középiskolában nem foglalkozott kellő alaposan a kiválasztott tantárgyakkal, az hátrányát csak igen nagy erőfeszítésekkel tudja pótolni az egyetemi felvételnél.

A maximális 120 pontot egyetlenegy pályázó érte el (oros—német szakra jelentkezett). A relatív ponthatár 99 (történelem—angol) között húzható meg. Az előbbi szak párosításra 28 jelentkezőből 15, az utóbbira 12 pályázó közül kettő vehető fel. Közismerten nehéz szakpár az orosz—angol, de az erre jelentkezők többsége mindkét nyelvből jól felkészült. A legnagyobb érdeklődés — tízszeres túljelentkezés — a történelem—földrajz szak iránt nyilvánult meg.

Az 1983—84-es tanévben egyébként 28 szak indul a karon. A 460 jelentkező közül 130 kapott kedvező elbírálást, ez azonban nem minden esetben egyenlő az egyetemi polgárrá válással, mert 14 fiatalot főkollára irányítottak át, huszonheten pedig — sorkatonai

szolgálat előtt álló fiúk — előfelvételt nyertek. A felvételizetők nem újraosztályozást végeztek, hanem az egyetemi tanulmányok folytatására legalkalmasabbnak mutatkozó fiatalokat igyekeztek kiválasztani a népes mezőnyből. Amelynek egyharmadát olyan jelentkezők alkották, akik 1972-ben vagy később ére-

ségiztek, tehát nem először próbálkoztak bejutni az egyetemre.

A Bölcsészettudományi Kar új elsőévesei zömmel hajdú-bihari, illetve Borsod és Szabolcs megyei lakosok. Többségük változatlanul leány (nem javul a férfi—nő arány a pedagóguspályán); a felvételi hallgatók 37 százaléka fizikai munkát végző szülők gyermeke.

TERMÉSZETTUDOMÁNYI KAR

Az utóbbi három évben fokozatosan nő az érdeklődés a TTK iránt. A tavalyi 267 pályázóval szemben az idén 293 jelentkező adta be felvételi kérelmét a KLTE Természettudományi Karára. Közülük 112 fiatal vetek föl a szeptemberben kezdődő tanévre, nyolcvanát a jövő évre, harmincegyet pedig átírányítottak főiskolára (Nyíregyháza, illetve Egerbe).

A keretszáma kétszáz, a túljelentkezés általában másfélszeres. Ezen belül azonban nagy eltérések vannak. A biológia—földrajz szakra régebben kétszer, tavaly ötször és az idén háromszor annyian jelentkeztek, mint amennyien a szakpárosításon megkezdhetik tanulmányaikat. A hároméves képzés után propagandázó matematikusokat kibocsátó szakra kétszeres volt a túljelentkezés. Három évig szünetelt a kémia—fizika szak, az idén kevesebben pályáztak ide, mint amennyien a felvehető hallgatók száma. Új szakkal, a technikával pá-

rosítják a fizikát, erre a szakpárra is a vártnál kevesebben jelentkeztek, a karon azonban úgynevezett belső átcsoportosítással betöltik a keretszámokat.

A Természettudományi Karra az idén tíz százalékkal több fiú jelentkezett, mint tavaly. A 293 pályázó harmincegyet pedig fizikai munkát végző szülők gyermeke (az F-ek több mint felét felvették). A relatív ponthatár a biológia—földrajz szak 77 és a fizikus szak 96 pontja között húzható meg. Általános tapasztalat, hogy a természettudomány iránt érdeklődők a human tárgyakból is jól tanultak a középiskolában: sok pontot hoztak magukkal.

Július elsőjén volt az utolsó felvételi, az eredményről július 12-én döntöttek, az érintettek tehát a napokban megkapják az értesítést a Kossuth Lajos Tudományegyetemtől.

Megyénkbe érkezett az Afgán Nemzeti Hazafias Front delegációja

Az Afgán Nemzeti Hazafias Front küldöttsége a Hazafias Népfront megyei elnökségi ülésén

Július 14-én, csütörtökön este **Barek Shafii** első elnökhelyettes, az Afganisztáni Népi Demokratikus Párt Központi Bizottsága és a Forradalmi Tanács tagja vezetésével megyénkbe érkezett az Afgán Nemzeti Hazafias Front delegációja. A vendégek a Hazafias Népfront Országos Tanácsának meghívására tartózkodnak Magyarországon. A küldöttséget — amelynek tagjai **Faraidun Ferewer**, a Front Agitációs és Propaganda Osztályának vezetője, **M. S. Szalem Elmi**, a Front Központi Tanácsának tagja, a vallási ügyek elnökhelyettese és **Hefizullah Ebadi**, az Afganisztáni Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövetségének első titkára — **dr. Kovács Béla**, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának titkára kísérte el Hajdú-Bihar megyébe. A delegációt csütörtökön este

dr. Alberth Béláné, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára fogadta. Július 15-én, pénteken délelőtt az afgán vendégek részt vettek és felszólaltak a Hazafias Népfront megyei elnökségi ülésén. Délután városnézésre indultak, majd 15 óra körül látogatást tettek az MSZMP Hajdú-Bihar megyei Bizottságán, ahol **Tóth Imre**, a megyei pártbizottság titkára fogadta őket és tájékoztatót hallgattak meg a megye gazdasági, politikai és ideológiai életéről. Ezután az afgán delegáció ellátogatott a balmazújvárosi Lenin Termelőszövetkezetbe. Itt **Németh István**, a termelőszövetkezet elnöke, országgyűlési képviselő fogadta és kalauzolta a vendégeket.

Az Afgán Nemzeti Hazafias Front delegációja szombaton délután utazik vissza Budapestre.

Pártközi tárgyalások Olaszországban

Róma, 1983. július 15. (MTI) — Az új olasz kormány megalakításáról és programjáról előzetes pártközi tárgyalásokat folytatnak Rómában. **Craxi**, a Szocialista Párt főtitkára pénteken **Zanone** liberális párti főtitkárral tárgyalt. Előzőleg a kereszténydemokrata, a szocialdemokrata és a republikánus főtitkárokkal egyeztetve elképzeléseit.

A *Corriere della Sera* pénteki számában közölt értesülés szerint egyik partner sem emelt vétőt az ellen, hogy esetleg **Craxi** alakítson kormányt. Feltételként szabták azonban, hogy egy esetleges szocialista párti miniszterelnök teljesítse gazdasági követeléseiket.

A római *Il Tempo* pénteki számában „óvatossá derültséggel” arra számít, hogy viszonylag gyorsan véget vehetnek a kormányválságnak.

Giorgio Napolitano, az OKP képviselőházi csoportjának elnöke a *La Stampa* pénteki számában megjelent interjújában azt mondta, pártja nem foglal állást eleve negatívan egy olyan kormánnyal szemben, amelyet **Craxi** alakítana meg.

Hétfőn összeül az OKP Központi Bizottsága, és megvitátja a választás után, az új kormány megalakulása előtt kialakult belpolitikai helyzetet.

Különleges kapcsolat

Napjainkban már kevés olyan szövetségese van az Egyesült Államoknak, amellyel annyira felhőtlen lenne a viszonya, mint Nagy-Britanniával. Jól tükröződött ez a különleges kapcsolat **Sir Geoffrey Howe** külügyminiszter tegnapi véget ért washingtoni látogatásának légkörében.

Az Egyesült Államokban annak idején kitörő örömmel üdvözölték a brit konzervatívok nagyarányú győzelmet. Ez természetes is, hiszen London nemcsak teljesen azonos módon ítéli meg a világhelyzetet, az amerikai rakétatelepítési terveket. Nagy-Britannia kezdetül fogva kész befogadni az 1979. évi NATO-döntés alapján az amerikai robotrepülőgépeket, noha a társadalom legkülönbözőbb rétegei — gondoljunk csak a Greenham Common-i asszonyokra — szüntelenül föllepnek a rakétatelepítés ellen. Ebben a kérdésben azonban a brit kormány éppúgy hajthatatlan, mint az önálló atomtűtőerő ügyében. Akárcsak Párizs, London is ragaszkodik ahhoz, hogy Genfben a brit nukleáris csapásmérő eszközök ne képezzék vita tárgyát.

Ha valamiben adódtak eltérő vélemények, akkor az csupán a gazdasági problémák megközelítése. Londonban például nehezményezik, hogy az Egyesült Államok — a williamsburgi csúcstalálkozón vállalt kötelezettségeivel ellentétben — korlátozza a Nyugat-Európából származó acélbehozatalát. Ez a rendelkezés Angliát is közelről érinti, s a munkanélküliség amúgy is magas arányát közvetlenül befolyásolja a szigetországon. Mindent egybevetve, az új brit külügyminiszter washingtoni tárgyalásait csakugyan szinte a teljes nézetazonosság jellemezte. Az Egyesült Államokban örömmel és megnyugvással nyugtázták ezt a körülményt, hiszen az utóbbi időben még szövetségeseik köréből is egyre több bírálat éri az amerikai erőpolitikát.

Az összhangnak persze megvannak a határai: a különleges kapcsolat nem befolyásolja Nagy-Britanniát abban, hogy az európai kontinens országaival — mind a tőkés, mind a szocialista államokkal — ne folytasson saját érdekeinek megfelelő politikát. Thatcher asszony például nemegyszer kifejtette, hogy nem híve a kelet-nyugati kapcsolatok befagyasztásának, s az amerikaiaktól eltérő módon vélekedik a szocialista országokkal szembeni kereskedelmi-gazdasági megszorításokról is.

Gyapay Dénes

A pozitív elemeket is észre kell venni!

Genscher sajtóértekezlete Szófiában

Szófia, 1983. július 15. (MTI) — A kelet-nyugati kapcsolatok fontosságáról, a madridi találkozó mielőbbi sikeres befejezésének szükségességéről és a szovjet-amerikai csúcstalálkozó lehetőségéről szőtt egyebek között **Hans-Dietrich Genscher** pénteken Szófiában tartott nemzetközi sajtóértekezletén.

Az NSZK külügyminisztere kifejtette, hogy a nemzetközi helyzet bonvolultsága miatti indokolt aggodalom ellenére a pozitív elemeket is észre kell venni a kelet-nyugati kapcsolatokban. Ezek közé sorolta egyebek között a madridi találkozó közeli sikeres befejezésének reális lehetőségét. Kifejtette, hogy a bonni kormány politikájának szerves része a kelet-európai országokkal való párbeszéd folytatása. A Kohl

kancellár kíséretében Moszkvában folytatott és mostani szófiái tárgyalásait fontosnak és hasznosnak nevezte, kiemelve azok őszinteségét és szerepüket a kölcsönös megértés előmozdításában.

Az NSZK és Bulgária kapcsolatáról **Genscher** elmondta, hogy a diplomáciai kapcsolatok felvétele óta eltelt tíz évben jól fejlődtek, jó példát mutatnak két különböző társadalmi rendszerű állam viszonyára. A két fél a szófiái tárgyalásokon is kifejezte kölcsönös érdekelttségét az együttműködés bővítésére.

Lengyelországra kitérve **Genscher** annak a reményének adott hangot, hogy a szükségállapot eltörölése lehetővé teszi az NSZK-lengyel kapcsolatok megjavítását.

Madridi találkozó

Madrid, 1983. július 15. (MTI) — Pénteken délelőtt alig félóra, zárt ajtók mögött tartott teljes ülésel folytatódott a madridi találkozó. A központi téma a záródokumentum-tervezet hat hivatalos nyelven elfogadandó változatainak egybevetése, az azonos jelentésű biztositása volt.

A délelőtti ülésen a résztvevők megállapodtak abban, hogy délután 5 óra körül teljes ülésre gyűlnek össze. Még a délelőtti folyamán tanácskozásokat tartottak a különböző országocsoportok és több kelet-nyugati kapcsolatfelvétel is volt.

Megfigyelők szerint nem kizárt, hogy a záródokumentum-tervezet végleges megfogalmazásait illetően még a délutáni teljes ülésen meg egyezésre jutnak a küldöttek. Egyes hírek szerint közelebb a zárulási időponthoz bejelentése is.

Iparvállalati vezetők tanácskozása

Sajtótájékoztató az Ipar Időszervi kérdéseiről

Az MSZMP Központi Bizottságának legutóbbi ülésén az ipar helyzetéről és feladatairól hozott határozatot ismertette pénteken Budapest, a MOM Szakassit Árpád Művelődési Házában tartott tanácskozáson **Méhes Lajos**, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter a vállalatok vezetőivel. Az értekezleten jelen volt több mint 400 igazgató, ágazati és vállalati szakszervezeti vezető, a szövetkezeti ipar, a társmínisztériumok, főhatóságok számos képviselője.

Méhes Lajos bevezetőben kiemelte az iparnak népgazdaságunkban betöltött szerepét, azt, hogy nemzeti fejlődünk 45 százalékát termelik meg és teljes kivitelünk háromnegyedét adja. Az ipar legfontosabb feladata a belföldi igények kielégítése, ter-

mékeinek 80 százaléka itthon kerül piacra. A gépexport negyötöde, a fogyasztási cikkekének fele, s általában az exportált ipari termékeknek mintegy fele a szocialista országokban talál gazdára, míg a másik fele a konvertibilis elszámolású piacokon. Az ipar tehát meghatározó szerepet tölt be az ország gazdaságában, s most különösen az egyensúlyi helyzet javításában. Eppen ezért nagy jelentőségű, hogy a párt vezető testülete elsősorban átfogó elemzést adott a magyar ipar helyzetéről, és hosszabb távra is kijelölte a legfontosabb iparpolitikai feladatokat — hangoztatta a miniszter.

A következő időszak teendőiről szólva elmondta, hogy azok meghatározásakor mindig a piaci lehetőségekből kell kiindulni. A világpiacon egyelőre nem várható na-

gyobb változás, nincs más lehetőségünk, mint alkalmazkodni a körülményekhez. Célelöljük ki, hogy természeti kincseinket minél gazdaságosabban használjuk, átalakítjuk az energiaszerkezetet, például a villamosenergia-termelésben csökkenteni fog az olaj és a földgáz felhasználása, s előtérbe kerül a szén, illetve az atomenergia hasznosítása. Rendkívül fontos a feldolgozóipar versenyképességének növelése. Ez utóbbiban nagy szerepet játszik a mikroelektronikai fejlesztés és a biotechnológia alkalmazása.

Az iparban azok az ágazatok, amelyek eddig is állták a versenyt a világpiacon — mint például a járművek, részegységek, vízgépek, energetikai berendezések, vákuumtechnikai eszközök, orvosi műszerek és egyes ruházati cikkek gyártása —, továbbra is a legdinamikusabban fejlődő ágazatok közé tartoznak majd. Jobban ki kell használni — részben a nemzetközi munkamegosztásban való bekapcsolódással — a mezőgazdasági és az élelmiszer-ipari gépgyártást az élelmiszertermelés növelésére.

Javítani kell a szerszám- és készülékellátást is. A jövőben jobban ki kell használnunk a komplett rendszerexportban rejlő lehetőségeket, főleg a villamosenergia-iparban, az egészségügyben, az oktatás terén és az élelmiszeriparban. Mindennek érdekében egyenletes színvonalú, minőségi termelésre van szükség, ami a dolgozók alkotókészségének kiteljesedését igényli.

Méhes Lajos röviden szólt az ipar 1983 első félévi munkájáról, elmondta, hogy az ágazat termelése a tavalyi félévhez képest 99,6 százalék volt. Mivel az idei terv 1,7 százalékos növekedést ír elő, az elmaradás nem jelentéktelen. Az utóbbi hetekben azonban sok vállalat intézkedéseket tett az elmaradások behozására. A következő félévre megfelelő a rendelkezésre álló, tehát az iparvállalatok és a szövetkezetek előtt kedvezőbbek a feltételek a terv teljesítésére.

Az igazgatói értekezlet után az Ipari Minisztérium vezetői élükön a miniszterrel, az államtitkárokkal és a miniszterhelyettesekkel, sajtótájékoztatót tartott az ipar időszervi kérdéseiről.

F. A.

EMBER Felf...

lesz... szül... gi f... kap... ség... (A... rilt...

Örömmel já... kisebb-nagyob... beszélgetek a... nyezetüket sze... lő emberekke... momra mindi... mi újat és ne... lepőt mondat... lokálpatriotiz... dúsuk rám ra... észrel töl... emberek is v... rossz tapaszt... nagyon jólesik... jót látni, ére... Bárhová is... egyik közse... több szóba k... hely fejleszté... helyi tanácsok... tendőben má... szükös anyag... Ugyanekkor s... is, mivel póto... lakók a fejles... tó összegeket... hol kipólt... munkával, pé... ezt szívesen t... bi útjaimon t... zül hadd em... gyakorlati pél...

Még most... cseng a b... nők szava, a... ta: falujukba... gatás szempo... juk tartozó... sen dolgozna... társadalmi m... tudják és látj... mét, amit cs... segítének egy... ruházás mielő... tásában. Szak...

Kon Számít...

— Nagyobb... állás a dolgoz... évvel ezelőtt... cotákat vettü... a számítógép... — nyugat m... ló, a hajdúbó... Termelőszövet... velője, amikor... ka fogadtatás... döm. Mert mi... szokatlan (bá... nem időszerű... gazdasági üze... pesítése. Inká... lunk néha, ho... szag hoz létre... központot, de... ben egyelőre... rolnak számí... időt, energiát... De valóban... efféle beruhá... miként vélek... Zojában?

A kanad pulykák

— Az Ascot... már a sok s... folytatja a... mindenképpen... réni őket. V... DARO-gépeket... ban azok se t... többet: bár... elektronika... egész berendez... a hagyományos... sernél. Miután... látott már jó... számítógépet... vetették a vás... gét. Ma már a... modore VC 64... nincs itt, a pr... „tanítják be”... tokra.

Kövendi Ist... látott, sokat t... kök közül val... technikával K... merkedett” ös... látszik, tartós... kapcsolat kezd... — 1981-ben... Amerikában eg...

VIETNAMEI VEZÉRESZME

Új gazdasági stratégia

Nyolc éve hallgattak el a fegyverek Vietnámban. Öt éve a Vietnami Demokratikus Köztársaság a KGST teljes jogú tagja. Az ország immár kellő háttérrel láthatott hozzá a gazdasági élet talpraállításához.

CÉL ÉS GONDOK

A párt már korábban, világosan kitűzte a célt. A hetvenes évek második felére tervezte, hogy egységsítési észak és dél gazdaságát, megteremtí a szocialista nagyipart, biztosítja a folyamatos élelmiszer-ellátást, javítja a lakáskörülményeket, kollektivizálja a parasztgazdaságokat, az ipari termelést 25 százalékkal, az egy főre jutó reáljövedelmet 40 százalékkal növeli, s végleg felszámolja a létbizonytalanságot.

A világos terv végrehajtása azonban távolról sem volt egyszerű. A nemzetvédelmi gondok, a sorozatos tájfunok, s nem utolsósorban a szocializmusba való átmenet objektív törvényszerűségeinek mellőzése zökkenőket okozott. Az 1979-es párttáborzat világosan kimondta: bár a kizsákmányolást felszámolták, s a földek 82 százaléka kollektív tulajdon, nem vették kellően figyelembe a többszektorság

követelményeit, túl optimisták voltak a szocialista iparosítás ütemét illetően, s továbbra is a háborús irányítási módszereket alkalmazták.

Az önkritika, a gazdaság-irányítás korrekciója nyomán Nyugaton már válságot emlegettek. Érdemes tehát szemügyre venni néhány konkrét számot, vajon igazuk van-e?

BESZÉDES SZÁMOK

Tudvalevő, hogy a közel háromnegyed évszázados szabadságharcot vívó ország

gazdaságilag elképzelhetlenül leromlott. Mindazonáltal megfigyelhető egy állandó felfelé ívelés. Vegyük például mindennek az alapját, a villamosenergia-termelést. 1939-ben az egész Vietnamban 122,5 millió kilowattóra energiát termelt. (Jellemző összehasonlításként: a háromszor kisebb Magyarország villamosenergia-termelése ugyanabban az évben 1,4 milliárd (!) kilowattóra volt.) A további adatok: 1958-ban észak 162,3, dél 221, 1964-ben észak 548, dél 469 millió kilowattóra elektromos áramot termelt. Ez utóbbi együttesen egymilliárd 17 millió

kilowattórát jelentett. 1979-ben, az egyesült ország villamosenergia-termelése 3 milliárd 867 millió kilowattóra, s 1985-re eléri a 4,6 milliárdot, de ebben még nincs benne Ázsia legnagyobb, most épülő vízierőművének teljesítménye.

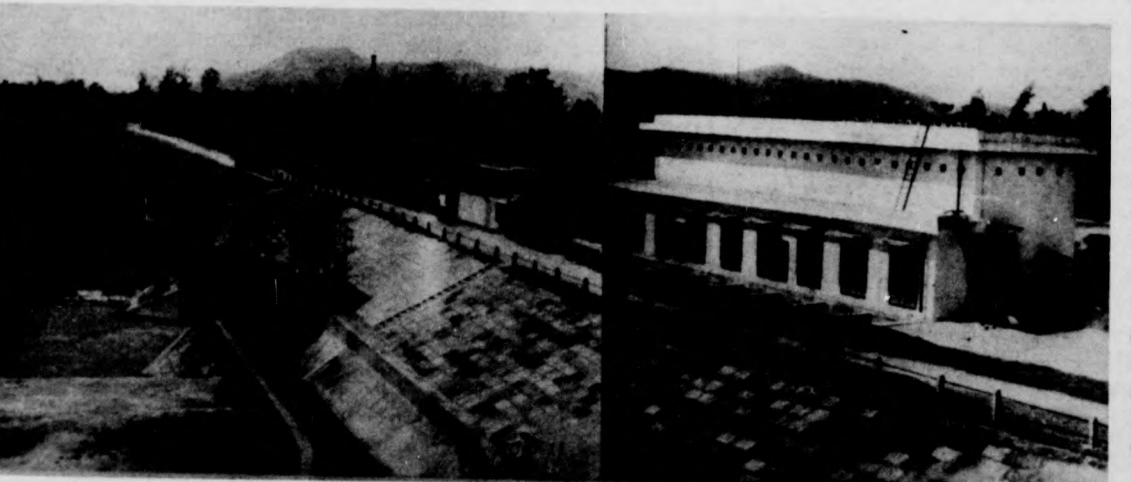
Számszerűen mérhető az ipari termelés növekedése is: 175 százalék, ezen belül a gépiparé 60 százalék. A mezőgazdaságban — kismértékben — nőtt a rizstermesztés (1975: 10,5 millió tonna, 1979: 10,7 millió tonna), a szőjatermesztés (18 ezer tonna, 21 ezer tonna), a bivaly- és a sertésállomány (2,2–2,3 millió darab, 8,8–9,4 millió darab). A tervezett 40 százalékos reáljövedelem-növekedés azonban csak 30,35 százalékra sikerült, s a nagy cél, hogy 1980 végére Vietnamban élelmiszerben önálló legyen, nem érték el. A re-

mél 21 millió tonna gabona helyett csak 14–15 millió tonnányit arattak.

A hibák feltárása során nem titkolták: a szövetkezesítés néhol erőltetett volt, a felvásárlási árak sokszor az önköltséget sem fedezték, magas volt a kötelező beszerzési árak, kiszámíthatatlannul változott a gabonaadó.

REALISABB PÁLYA

Négy esztendeje a vietnami gazdaság új, realisabb pályán gördül előre. Az akkor elfogadott új gazdasági stratégia fő pontjai: 1. első a lakosság megélhetésének szerény, de stabil biztosítása, 2. a nemzetvédelmet tovább kell erősíteni, 3. fokozatosan kell kiépíteni a szocializmus anyagi-műszaki bázisát. A békegazdálkodás napjainkban a valóságos helyzethez igazodik, az iparban rugalmasabb árpolitikára törekszik, az iparban az összes állami beruházás 25 százalékát kapja. Széles körben gépesítenek, csatorna-rendszert építenek az öntözésre, s minden erővel növelik — helyi erőből is — az energiatermelést. A nyolcvanas évek tervezdálkodásának vezérgondolata: „A piac, az áru- és a pénzviszonyok felhasználása a szocialista építés érdekében, a munkás-paraszt szövetség új alapokra helyezése a kölcsönös érdekek érvényesítésével.”

Szivattyúállomások épülnek. A Hanoitól délre fekvő Hung Chau község szivattyúállomása óránként 64 ezer köbméter vizet lát el nyolcezer hektár rizsföldet (Fotó: VNA — MTI — KS)

EMBER ÉS HAZA

Felfedezni az egyéni értéket is

...A jövőben a lakossági infrastruktúra fejlesztésében nagyobb társadalmi összefogásra van szükség. Az állami és a gazdálkodó szervek anyagi forrásai mellett a települések fejlesztésében kapjon nagyobb szerepet a lakosság öntevékenysége, önkéntes hozzájárulása.

(Az MSZMP Központi Bizottságának 1983. áprilisi 12—13-i határozatából.)

Örömmel járom a megye kisebb-nagyobb falvait, és beszélgetek a szűkebb környezetüket szerető és becsülő emberekkel, mert számomra mindig tudnak valami újat és nemegyszer meglepőt mondani. Egészesen lokálpatriotizmusuk, lelkesedésük rám ragad és jóleső érzéssel tölt el, lám, ilyen emberek is vannak! A sok rossz tapasztalat után bizony nagyon jólesik a szépet és a jót látni, érezni.

Bárhová is mentem, mindig községben előbb-utóbb szóba került a lakóhely fejlesztése; az, hogy a helyi tanácsok ebben az esztendőben mire fordították szűkös anyagi eszközeiket. Ugyanezért szóba került az is, mivel pótolják ki az ott lakók a fejlesztésre fordítható összegeket. Mert mindenhol kipótolták társadalmi munkával, pénzzel, s mindent szívesen tették. Legutóbbi útjaimon tapasztaltak közül hadd említek néhány gyakorlati példát.

Még most is a fülemben cseng a bagaméri tanácselnök szava, amikor azt mondta: falujukban és a közigazgatás szempontjából hozzájuk tartozó Ámosdon szívesen dolgoznak az emberek társadalmi munkában, ha tudják és látják annak értelmét, amit csinálnak. Szívesen segítenek egy megkezdett beruházás melletti megvalósításában. Szakmunka végzé-

sére nemigen kérik meg őket, de egy községben sok olyan tevékenység van, amihez nem kell különösebb szakértelem. Tavasszal szívesen vettek részt az álmosdiak és a bagamériek a fásításban, az utcai vízelvezető árkok rendszeres tisztán tartásában, s ezt a munkát nemcsak saját házuk előtt végezték el. Az óvodánál az udvart rendezték, és a nyári teendők közé számított a gyermekintézmények festése, tisztítása. Ezt a nem kis munkát a szülők és a kisiparosok vállalták.

„Néha ugyan” mondják, hogy ti már mindent társadalmi munkával akartok elvégeztetni! — említette a tanácselnök, de mégis szívesen mennek az emberek a hívó szóra. Ha egészségügyi, oktatásról, közlekedésről van szó, no meg ha a környezet ápolásáról, csak egyszer kell kérni és senkit sem kell kapacitálni. Bagamérban például évente 3—4 alkalommal rendezik meg a lomtalanítást, s ilyenkor a fuvarosok szedik össze a szemetet a házaktól és viszik a kijelölt gyűjtőhelyre, természetesen térítés nélkül.

Az ilyen és hasonló jellegű társadalmi munka sorát folytathatnám tovább. Hortobágyon és a hozzá tartozó társ-községekben természetes, hogy a lakosság maga rakja le a járdalapokat és anyagiakkal is hozzájárultak a víz- és a gázhálózat építéséhez.

Segítségük nélkül bizony sok utcában még ma sem lenne bevezetve a gáz a házakba, mert a tanácsnak azon a részen csak a gerincvezeték építésének tervére volt pénze. A tervek alapján, s ha anyagilag vállalják, újabb utcákban készülhet el az idén és a következő években a gázvezeték.

Báránon a községi párttitkár is nagyon elcsodálkozott, amikor számba vették, mennyi minden készült községükben az elmúlt öt év alatt a nehezebb gazdasági körülmények ellenére. De emellé azt is gyorsan hozzátette, kivétel nélkül mindegyik fejlesztésükben benne van a lakosság munkája, a szó szoros értelmében a keze munkája. Bekötőutat, ravatolózt építettek, az iskolaépítést igyekeznek gyorsítani és így tovább. Bevonták a munkába a fiatalokat és az idősebbeket egyaránt, mindenki megfogta a munkáját — a tsz-tag és a gyári munkás, az adminisztrátor és a vezető. Mindannyian tenni akartak a közösségért, egymásért. Meg kell mondani, szép is az a község, nem véletlenül büszkének lakóhelyükre a bárániai.

Tapasztalataim szerint, nemcsak az említett helyeken értik meg az emberek a társadalmi munka fontosságát. Mindenhol tudják, hogy a parthatározat értelmében a jövőben méginkább szerepet kap a lakosság öntevékenysége, önkéntes hozzájárulása az adott terület fejlesztéséhez. Többet adni mindenki akkor tud igazán, ha ismeri a célt és egyetért azzal. Ezért az embereket az elkövetkező időben jobban be kell vonni lakóhelyük fejlesztésének terveibe, a gon-

dokba, és együtt kell osztozni a sikereken is. Amiről tudják, hogy hasznos, szívesen áldoznak rá időt és pénzt is, ezt minden faluban elmondták az emberek. Azt viszont nem szeretik, hogy ha azt látják, nincs jól megszervezve a munka, feleslegesen keltek korán, mert hiányzik az anyag, vagy mert épp az nincs ott, akinek irányítania kellene. Visszatetszést szül, ha az elkészült park vagy más létesítmény gondozásáról, fenntartásáról nem gondoskodnak és hagyják, hogy az idő nagy pusztítást végezzen benne. Nehéz azokat az embereket ismételt önkéntes munkára kérni, akik azt látták, hogy az általuk korábban elültetett növényeket egy meggondolatlanul és körültekintés nélkül előkészített másik beruházás miatt eltávolították.

Ezért nagy felelősség hárul az összefogást szervezőkre, a lebonyolítókra. Mindig szem előtt kell tartaniuk, hogy a közösség munkájára még hosszú ideig szükség lesz, s nemcsak azért, mert gazdasági körülményeink nehezebbek lettek. A közösségi munkának van egy pénzből nem fejezhető erkölcsi értéke is, ami az egyént épp úgy gazdagítja, mint a közösséget. Ezért van az, hogy aki egyszer ezt az értéket felfedezte, megérezte, nem tud lemondani a társadalmi munka végzéséről. Szívesen megy és dolgozik, fontosnak tartja, hogy tudassa az adott hely vezetőivel, rá mindig számíthatnak. Az önkéntes munkának ezt az értékét csak az tudja érzékelni, aki már maga is sokszor végzett. Ennek felismerése nincs korhoz és iskolai végzettséghez kötve.

Balogh Júlia

Munka és közérzet

A hír meglepte a gyárirás közvéleményét: a szakszervezeti bizalmiak javaslata alapján az egyik közismert és méltán nagy tekintélyű üzemeztetőt a szakszervezeti jogok sorozatos megsértése miatt leváltották.

Néhány éve még bizonyára a leváltáson és annak indoklásán is megütköztek. Csak hogy közben, legalábbis itt, sok mincén megváltozott, mind a szakszervezeti mozgalomban, mind pedig a róla kialakult véleményekben. Így természetessé vált például, hogy bémérelések, jutalmazások, kitüntetések, figyelmek, de ugyanígy a vezetők minősítése, kinevezése, leváltása esetén is figyelembe veszik a szakszervezet véleményét. S nemcsak azért, mert erre felsőbb — minisztertanácsi, SZOT, miniszteri stb. — határozatok, előírások köteleznek, de legfőképpen azért, mert ezt el is várják, sőt mindenképp meg is követelik a gyár dolgozói.

A leváltás azért érte meglepetésként a műhely, de legfőképpen a gyár dolgozóit, mert korábban évtizedekig mindig csak arról hallották, hogy a szobán forgó művezető kiemelkedően jól dolgozik; a legelső között teljesíti a tervet, példamutatóan fejelemet tart, jó szervező, s gazdaságosságban, nyereségben is élen jár az általa vezetett üzem. Némelyek szemében úgy tűnt, mint ha a termelési, gazdasági és az emberi, társadalmi, politikai érdekek ütköztek volna egymással, és ezek ütközéséből az utóbbiak kerültek volna ki győztesen. Hallatottak még olyan hangok is, hogy mire mennének a szakszervezeti jogokkal, a munkahelyi demokráciával, a sok szavazással, gyülekezéssel, ha ekközben éppen a legfontosabb: a munka, a termelés szorult háttérbe.

E kérdések tisztázását a gyár vezetői annyira fontosnak tartották, hogy később párttaggyűléseken, brigádértekezleteken, termelési tanácskozásokon vonták le az eset tanulságait. Vagyis magyarázták, hogy miért volt jogos, indokolt a leváltás.

Az érvelés azonos hangsúllyal hivatkozott a termelési feladatokból eredő érdekekre, valamint a munkahelyi demokrácia, a szakszervezeti jogok betartásának fontosságára. Az üzem, a kisebb változtatásokat nem számítva, azonos típusú, tehát lényegében elavult, de gazdaságilag jól értékesíthető szerszámgepeket gyárt, immár évtizedek óta. Elavult és jól értékesíthető? Igen, mert az iparilag elmaradottabb országokban még ma is éppen ezek a keletiek, igazán korszerű szerzemények többnyire csak a fejlett országok piacain keresztek. Itt viszont rendkívül éles, kockázatos a verseny; korszerűségben, gazdaságosságban, sőt a gyártás szervezésében, a vezetés színvonalában a legjobbakkal kell összemérni erőnket. Az üzemeztető viszont együtt nőtt fel a régi gépekkel, minden sikere hozzájuk kötődött — miért cserélje tehát föl a biztosat a bizonytalannal? Ráadásul a törzsgárdatagok egy jelentős része is vele értett egyet. Az ő szemszögükből merő forrófejűségnek, akadékoskodásnak tűnt a gyártmányok kicserélése, új, korszerű gépekkel való felváltása. Az üzemeztető kezdetben türelmes volt, minden fórumot fölhasználva vitázott a változást akarókkal, szinte nap mint nap érvelt igazat, meggyőződéssel. Mindhiába. Ezért később a legkülönbözőbb indokokkal egyszerűen elodázta a különböző műhely- és brigádértekezletek összehívását, több mint egy évig termelési értekezleteket sem tartott, az esedékes éves tervet a dolgozók, sőt a társadalmi szervek megkérdése és jóváhagyása nélkül állította össze, majd továbbította a gyár vezetőjéhez. S amikor a bérek, jutalmak elosztására került sor, ugyanígy cselekedett: a munkahelyi demokráciát megsértve adott többet a vele egyetértőknek, illetve kevesebbet az „akadékoskodóknak”.

Ezek alapján, csak miután megbizonyosodott, hogy az üzemeztető nem képes változtatni véleményén és magatartásán, kezdeményezték leváltását. Az érvelés azt is tartalmazta, hogy a jogok megsértése hosszabb távon a műhely eredményes munkáját, a napirenden kerülő új feladatok sikeres megoldását is veszélyezteti. Hiszen az új gépek gyártását előbb-utóbb szükségyszerűen bevezetik, ennek jó előkészítése pedig elképzelhetetlen rossz légkörben, a dolgozókkal folytatott alapos és rendszeres párbeszéd, tanácskozás nélkül.

Itt nemcsak munkáról, termelésről van szó; ezektől függetlenül is minden vezető alapelvű kötelessége igazodni a munkahelyi demokrácia szabta keretekhez. Véleménynyilvánítás — illetve ennek lehetősége — nélkül sokáig sem jól dolgozni, sem pedig jó munkahelyi közérzetet, emberi közösséget létrehozni, megtartani nem lehet.

Földesi József

Komputer-tehenészet

Számítógép a hajdúböszörményi Zojában

— Nagyobb volt az ellenállás a dolgozók körében hét évvel ezelőtt, amikor az Ascotától vettünk, mint most, a számítógép megjelenésekor — nyugtat meg Balla László, a hajdúböszörményi Zoja Termelőszövetkezet főkönyvelője, amikor az új technika fogadtatása felől érdeklődöm. Mert mi tagadás, eléggé szokatlan (bár egyáltalán nem időszzerűtlen) a mezőgazdasági üzemek számítógépesítése. Inkább arról halunk néha, hogy több gazdaság hoz létre számítógépes központot, de a legtöbb esetben egyelőre nemigen pazarolnak számítógépre pénzt, időt, energiát.

De valóban pazarlás-e az efféle beruházás? Lássuk, miként vélekednek erről a Zojában?

A kanadai pulykák esete

— Az Ascotát elfáradtak már a sok számolásban — folytatja a főkönyvelő —, mindenképpen ki kellett cserélni őket. Vehettünk volna DARO-gépeket, de valójában azok se tudnak sokkal többet: bár ezekben már elektronika működik, az egész berendezés megmaradt a hagyományos karton rendszernél. Miután az elnökünk látott már jól működő kis-számítógépet, meghánytuk-vettük a vásárlás lehetőségét. Ma már a miénk a Commodore VC 64, de egyelőre nincs itt, a programkészítők „tanítják be” az első feladatokra.

Kövendi István a sokat látott, sokat tapasztalt elnökök közül való. A számítástechnikával Kanadában „ismerkedett” össze, s amint látszik, tartósnak ígérkező kapcsolat kezdődött akkor. — 1981-ben jártam Észak-Amerikában egy tanulmány-

úton. Láttam Kanadában egy kis gépet amely egy pulykátartó 17 ezres törzsalományáról tartott nyilvánt minden adatot. Hetenként vitték az új információkat a hajlékony lemezre. Amikor szükség volt valamilyen kigyűjtésre, a gép másodpercek alatt adott választ. Nem mindegy, hogy percek alatt juthatnak egy olyan listához, amely megmutatja, hogy melyik pulykának hány csirkéje volt a múlt évben, vagy ugyanerre az információra órákat, netán napokat kell várnom.

Kövendi István szavaiból kitűnik, hogy nem divatickeknek tekintik a gépet. Még azt is mondhatjuk: koncepciója van az alkalmazást illetően.

— Gyakran részt veszek az államvizsga-bizottságok munkájában, így sűrűn találkozom olyan szakdolgozatokkal, amelyek a számítástechnika alkalmazásának lehetőségét tárgyalják. Szinte kivétel nélkül mindegyik a takarmányoptimalizálást ajánlja mint a gép felhasználásának igazi területét. Tudom, a szakemberek jó része azt állítja, hogy az adatok nyilvántartásához nem kell számítógép. De igenis kell, ha gyorsan hozzá akarok jutni ezekhez az adatokhoz, ha különféle szempontok alapján akarom feldolgozni, csoportosítani ezt az adattömeget. Ezt bizony kézzel, hagyományos módon nem lehet megtenni. Egyszóval: sokkal több hasznát látom az adatok feldolgozásának, mint az úgynevezett optimalizálásnak, aminek általában semmi köze a valósághoz.

Essék szó végre arról a bizonyos számítógépről, amely után Balla László járt azóta, hogy legelőször felvetődött a vásárlás gondolata.

A szervezőintézet nem szervez

— Azt eldöntöttük, hogy a professzionális személyi számítógépek tudása, teljesítménye számunkra bőven elegendő. Meg kellett hát nézni, mi kapható nálunk ezekből a típusokból. A Videoton kifejlesztette a VT 20 típusjelű kis számítógép „okosabb” testvéreit, ám a székesfehérvári gyár csak 1985-re, jobb esetben 1984 végére fogad el megrendelést. Létezik MO—8X jelzéssel egy személyi számítógép, amelyet a Központi Fizikai Kutatóintézetben készítettek, de egyelőre ez se kapható. Végül a bizományin keresztül jutottunk a Commodore-hoz.

Egy fejezet a szakember olvasó számára. A központi egység 80 ezerbe került, a memóriakapacitása 64 kilobyte (számítástechnikai mértékegység); ehhez tartozik kiegészítésként két hajlékonylemez háttértároló (az ára 80-80 ezer forint volt); 12 ezerért vásároltak egy magnetofont — ugyan csak a háttértároló-kapacitás növelése érdekében. Tartozik még a berendezéshez egy sornyomatató (az eredmények kiírásához, 120 ezerért), meg egy normális magyar színes televízió. Mindent egybevetve 400 ezer forintba rúgott a számla. Igen jutányos ár.

A számítógép önmagában azonban semmit nem ér. Programok kellene hozzá, mégpedig jó programok, s akkor életre kelhet a holt anyag.

— Meglepődve tapasztaltuk, hogy a hivatásos szervezőintézetek egyszerűen nem foglalkoznak a személyi számítógépekkel. Saját programozóknak nincs, ezért az Országos Vezetőképző Intézet

négy munkatársát bíztuk meg, hogy készítsék el a szarvasmarhaprogramot. Több mint ezer állat adatait viszik be az adattárba, amelyet időről időre kiegészítünk, felfrissítünk.

— Mi következik a tehenek nyilvántartása után?

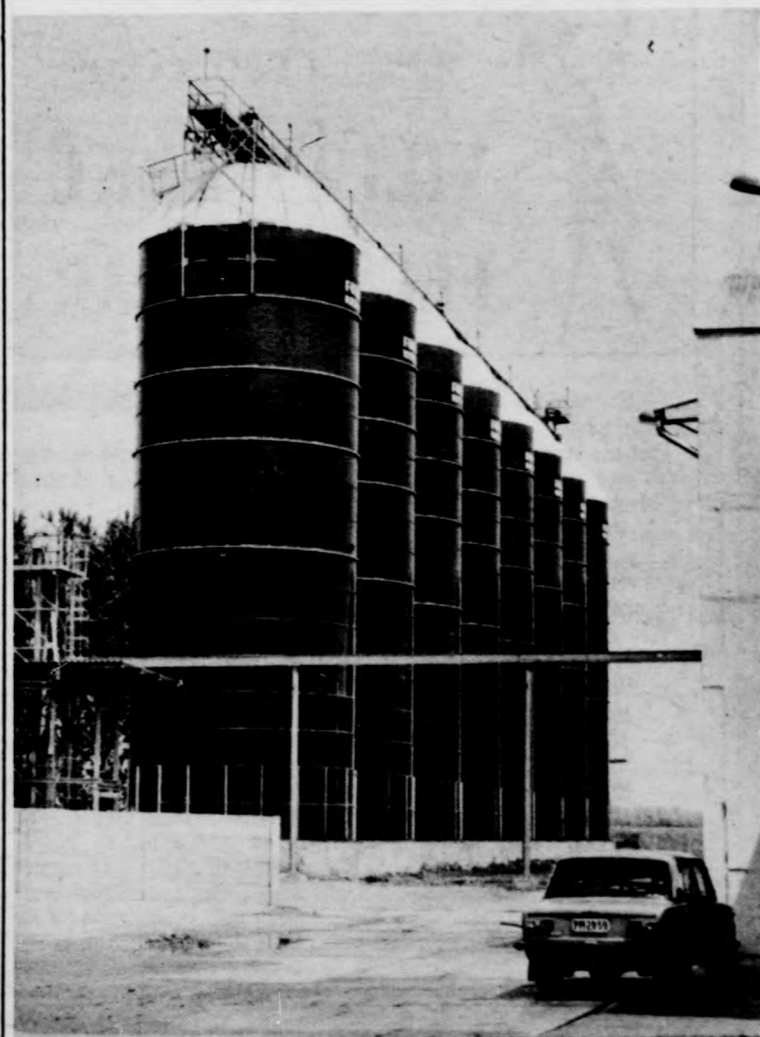
— A munkaügyi nyilvántartásról, elszámolásokról a BOSCOOP készít nekünk programot, amely egyebek közt jelentősen csökkenti majd a bérelészámoslásokkal kapcsolatos adminisztrációt. De foglalkozunk a készlet-könyvelés gépesítésével is. A tervünk szerint a szarvasmarhaprogramot hamarosan futtathatjuk a gépen, míg a másik kettőt január elsejétől szeretnénk indítani.

Az út elején

A Zojában vállalkoztak a számítástechnika meghonosítására, ami már önmagában is dicséretes. Hiszen ne feledjük: még a személyi számítógép is közel félmillióba került a szükséges kiegészítőkkel együtt, s azt csak a jövő dönti el, hogy — ha közvetett módon is — hoz-e a gép megfelelő hasznot a gazdaságnak.

Erősen vitatható az elnök, Kövendi István elmélete az adatfeldolgozás elsődlegeségéről, s az optimalizálási számítások haszontalanságáról. Azt azonban be kell látnunk: egy mélyly kiaváló termelőszövetkezetben sem várhatjuk a számítástechnika komplex alkalmazását akkor, amikor annak semmiféle hagyománya nincs, ráadásul hozzáértő szakember se dolgozik ott. Egészen biztos, hogy amint a mindennapi munka egyre sokasodó információárama követelte a számítástechnikát; úgy a számítógép jelenléte, s a használatától várható segítség ébreszt majd újabb és újabb igényeket mind az átfogóbb alkalmazásra, mind pedig a szükségyszerűen gyors döntések számítástechnikai eszközökkel való megalapozására. Legalábbis reméljük, hogy így lesz.

Görömbölyi László

RITMUS

Iklódy János felvétele

„A bűvös körből nem tudok kijutni?”

Az álmosdi Dózsa György utcába még hosszan tartó meleg, száraz időben sem lehet gépkocsival behajtani. A valamikori keréknyomok mélyedéseiben víz áll. Az utca egyik oldalán viszont van járda, így könnyen el tudok jutni a 18-as számú házhoz. A kerítés előtt hatalmas söderbucka és homokhegy látható, a kertben egymásra rakott téglák és egyéb építőanyagok. Építkezésre készülnek Agócs Sándorék.

Erkeztem Agócsné lányait, a kaput és bevezet a hűvös szobába. Férje két éve ágyban fekvő beteg. A máladózó vakolatú, kicsi házban négy felnőtt és egy gyermek él. Talán mondanom sem kell, nagyon szűkös körülmények között. Agócsné középtermetű, energikus asszony, ahogy az asztal mellé tessék, máris hozzákezd nagy gondjának elmondásához. Gyorsan beszél, szavait alig tudom jegyezni. Közben betopog a kisgyermek, s a férje az ágy szélére ülve, lehajtott fejjel hallgatja felesége beszédét.

— Láthatja, milyen körülmények között élünk, és most úgy érzem, bezárult körülöttem a kör. Ezért írtam a szerkesztőségnek, holott én nem vagyok irogató. Eddig eszembe sem jutott, hogy segítséget kérjek. De ez a mostani helyzetem...

— Többször elolvastam a levelét, de az elég zavaros. Mondjon el mindent előlről.

— Jó — egyezik bele. — Ennek a helyébe eredetileg új házat szeretnénk volna építeni, de férjem megbetegedett. Nélküle nem tudunk hozzákezdni, az ő ereje és tudása nélkül sem mire sem megyünk. A mostani házat is ő építette 12 évvel ezelőtt. Ezután arra gondoltunk, hogy eladásra felajánljuk a tanácsnak a mi házunkat, s helyette veszünk egy nagyobb, a községben, ami mindannyiunknak megfelel. Am ehhez nem volt elég pénzünk. A mostani házunk állaga egyre romlott, ilyen állapotban még egy télnél nem mehetünk neki. Ezért ismét mást gondoltunk.

— Van itt elég terület, hozzátudunk a meglevő szobához, megcsináljuk a tetőt, lesz konyhánk, spáznunk, és fürdőszobánk is. Így már jobban elfér nálam a lányom

a gyermekével, mi a férjemmel és a legkisebb, 17 éves lányom. Elkészítettük az egyedi tervet, és a szükséges papírokat példás gyorsasággal megkaptam a tanácstól. Úgy látszott, nincs akadálya a hitelfelvételnek. Még a tavaszon megkezdtem az építőanyag-beszerzést. Ez sem volt könnyű.

Agócsnének két hónapja került a téglabeszerzés, a részre három hónapot várt, egyedül sódert kapott könnyebben. Az előkészületekre, az anyagokra és a szállításra elment az összegyűjtött 70 ezer forintja. A meglepetés akkor érte, amikor kiderült, az OTP nem tud hitelt adni neki a bemutatott tervek alapján. Azt mondták, a toldalékpépítéssel nem jár náluk együtt a szobák számának a növekedése. Ezért nem adnak hitelt.

— Magyarozták nekem, hogy miért nem kaphatok hitelt, de nem értettem. Mindössze annyit, úrra kell tervezetni a házbővítést, akkor szó lehet a hitelről. Az idő sürgetett, a mérnököt nem találtam, ezért írtam elkeseredésben önöknek. Most itt tartok. Az építőanyagok nagy része az udvaron van, július 9-én kezdik az alapozást a férjem rokonai és más segítőtársak, de még sok minden kellene. Arra viszont pénzem nincs.

Megbicsaklott a hangja, amikor mondanivalójában ideig elért.

— Ebből a bűvös körből nem tudok kijutni? — kérdezte tőlem. — Bezzeg másoknak mennyivel könnyebb... és mondta a panaszárdatot.

Új lakás építéséhez, régi felújításához, bővítéséhez adható hitelek módozatai igen bonyolultak, a rendelkezések újjak. Agócsné egyedi hitelügyének megértéséhez az OTP megyei Igazgatóságának segítségét kértem. Itt derült ki, hogy bár Álmosdon alaposan kifaggattam Agócsné, mégsem tudok mindent ahhoz, hogy az ő ügyét el tudjuk együtt az OTP egyik vezetőjével intézni. Személyes találkozásra lesz szükség. Ezért csak azt vizsgáltuk Léka Andornéval, hogy panaszosunk miként tudna abból az óltala említett bűvös körből kijutni?

A lakásgazdálkodással

kapcsolatos jogszabályok szerint a vállalatok dolgozók lakásépítését kölcsönrel segíthetik lakásépítési alapjukból. Ha a dolgozó toldalékpépítéssel bővíti lakását, kölcsönt csak akkor adhatnak, ha a szobán forgó ház vagy lakás legalább egy lakosbával bővül, vagy a komfortfokozata nő. Agócsné hitelkérelmét az OTP valószínűen azért utasította vissza, mert a tervrajz szerint az ő építkezésükénél nincs szó szobaszám-bővítésről, s vállalati kölcsönt már kaptak. Ahhoz, hogy kapjanak még hitelt, át kell tervezetni a már engedélyezett tervet.

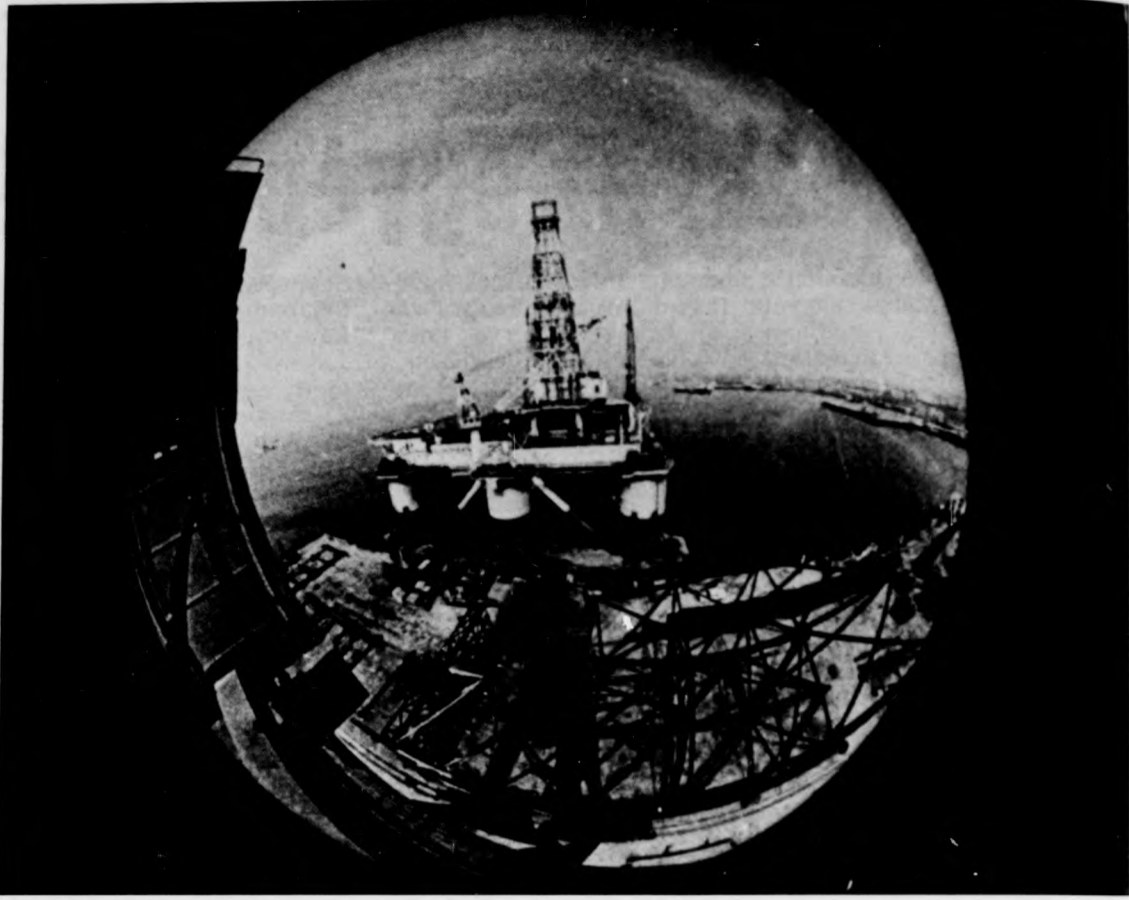
Felmerült az a kérdés is, vajon miért nem vette az OTP ezt a lakásátalakítást felújításnak, helyreállításnak? Azért, mert ezekhez a munkákhoz vállalati kölcsön nem adható a rendelet szerint.

A bűvös kör nem zárult le, mert van megoldás. Agócsné kaphat hitelt, amivel befejezheti házának bővítését, s ezzel családjának nyugodt életkörülményeket tud majd biztosítani. Úgyében a továbbiakban is a legkörülményesebben igyekszik eljárni az OTP, és segít, ha szükséges, a bagaméri tanács.

Ezek után többen kérdezhettek, miért kellett mindennek kiderítéséhez újságról közreműködés? Meg vagyok győződve arról, hogy levélírónk ügye egyedi, hasonló csak ritkán fordul elő. Ő sem figyelt eléggé arra, mit mondtak neki az OTP-nél akkor, amikor elmagyarázták, miért nem kaphat hitelt. De az is elképzelhető, hogy a napi több száz ügyet intéző OTP-s sem tudta ennek az asszonynak a legérthetőbb magyarázatot adni és nem hívta fel a figyelmét más lehetőségeire. A takarékpénztárnál már eddig ebben az évben négyezer (!) építési jellegű kölcsönt igényeltek, a tavalyi hasonló időszaknál 75 százalékkal többet!

A kölcsönnyújtás konkrét feltételeit az igénylő családok jövedelmi-vagyoni helyzetének, valamint hitelképességének vizsgálatával egyedi bírálatall kell megállapítani — olvastam az OTP egyik végrehajtási utasításában. Ez így is van, az egyedi bírálat sok körültekintést és tegyük hozzá, mindkét féltől türelmet, megértést is követel.

(balogh)

A SZOVJET OLAJIPAR. A Szovjetunióban állandóan fejlődik az olajipar, noha a növekedés üteme ma már csökkenő tendenciát mutat. Fejlődési tendencia alatt azonban nemcsak mennyiségi mutatókat, de a minőségi értékeket is mérlegelni kell. A hetvenes évek első felében az olajipar még évente 27 millió tonnával növelte a termelést, a hetvenes évek végén már csak 23 millió tonnával, ebben a jelenlegi öt éves tervidőszakban pedig már csupán 5 millió tonnával.

Változnak a szovjet olajkitermelés környéke volt még az olajipar centruma, valamint Közép-Ázsia és Kazahsztán, a hetvenes években az Urál és a Volga menti területek, míg a nyolcvanas évtizedben Nyugat-Szibéria lépett előtérbe.

Napjainkban világviszonylatban az olajtermelés 20 százalékát a tengerek adják. Képpünk egy kaszpi-tengeri fűrőhelyet mutat. (APN — KS)

RÖVIDZÁRLAT

GAZDAGSÁG

Őszintén megvallva mostanában egyetlen cél vezérelte az életét: hogyan lehetne könnyen, gyorsan meggazdagodni.

De miért akart ő gazdag lenni, amikor azoknak sem éppen könnyű ezekben a nehéz időkben? Mi lesz például, ha beváltják a fenyegetést, hogy fizessenek a gazdagok? Igaz, erre a történelemben elég ritkán került sor és az volt az érzése, hogy mindig inkább kisemberek fizettek (rá), de mit lehet tudni? Szóval voltak félelmek, ám mégiscsak sóvárgott a pénz után. Pontosabban sóvárogattak, mert ő maga nem volt éppen anyagi. De mást sem hallott maga körül, minthogy ezeknek úgy megfutott, azok mennyit hoztak össze egy év alatt, amazok villát vettek (vagy ezüst étkészletet), s egyáltalán manapság csak az számít valaminek, akinek van mit a teje aprítani. Így hát környezete, vagyis szeretett népes családja finoman, de kitartóan beléne-

velte, hogy ő is csak akkor él valamit, ha mindig többet hoz haza. S nem is kicsivel. Mit számított már nekik, hogy emelték például a fizetését. Csak gúnyos kacaj fogadta a bejelentést.

— Fizetés! Ki é! manapság a fizetésből, kicsi fiam — csicseregget az anyósa —, az ügyes ember kitalál valamit, hogy a családját boldog tegye.

Mi tagadás, neki is az volt minden vágya, hogy elége-dett tegye a családját, így hát semmit sem sajnált. A tennivalóit amúgy is kijelölték, s ha a nap harmincnyolc órából állt volna, talán még az is kevesnek bizonyulna te-mérdek teendői ellátására. Szabad idejében fuvarozást vállalt, bedolgozott három kisiparosnak, káposztát termelt, disznót hizalt, fűrőjót keltetett, és ki tudja, mi mindenre vállalkozott. Nem is panaszkodhatott. Hamarosan kicserélték a kocsi, majd vettek az új mellé egy meg-újabbat, vásároltak egy tan-nyát, majd új házat, minden nyáron nyugatra mentek nyaralni, s családja öröme szinte teljes volt. Hisz az egész utcában ők számítottak a leggazdagabbnak, s az apósa örömmel hallotta, hogy a boltban már róluk pletykálnak, hogy vajon miből telik nekik mindenre. Nagy nehezen kicserélték baráti társaságukat is, mert a szűkös lakótelepi lakásokba már nem szívesen jártak vendég-ségbe, s az új ismerőseik há-zában — merő véletlenül — mindig a tágas hallban fo-gadták őket.

Szóval teljes lett volna a boldogság, ha a felesége egyik este nem ront neki szinte teljesen váratlanul.

— Állandóan panaszkodsz, hogy fáradt vagy, rám so-sincs idő, mert ahogy haza-jössz, már zuhansz is az ágyba. Amikor összeháza-sodtunk, nem ezt ígérted.

Maga sem tudta, hogyan úszta meg a gutaütést. Hisz éppen élete párja volt az, aki a nyakába szóta a ren-geszt tennivalót, neki kel-lettek a nercbundák, ő haj-szolta bele, hogy újabb és újabb munkák után nézzen. Ő maga semmire sem vá-gyott jobban, mint a nyolc-órás munkaidőre. Ezerszer visszasírta, amikor még csak ennyit kellett dolgoznia, s ráadásul annak a negyedét is ellőghatta. Kifogásait meg is mondta a ne-jének.

— Na ja — válaszolta az —, munkával, pláne annyival, amennyit te gürzel, könnyű sokat keresni. Ez nem kunszt, ezt minden tökfilkó meg tudja tenni. De az oko-sok nem ezt csinálják. Aki-nek van esze, az sem töri ma-

gát, mégis százszor jobban él, mint mi. Csak ügyesen meg kell látni a lehetőségeket, s megragadni a szerencsét.

Ettől kezdve hát más dolga nem volt, a szerencsét kellett fölön ragadnia. Sikere-ült is, a pénze még több lett, csak a hajdan oly tiszta lelkiismerete piszkolódott be kissé, de megnyugtaták, hogy az ilyesmii ezzel jár. Meg olyan ügyes ügyvédet is fogadott, hogy amúgy sem eshetett baja.

S egyik nap mégis nagyot fordult élete kereké. Kétför-rintos savanyúcukorkát vá-sárolt — négy negyvenbe ke-rült — és ötforintossal fize-tett. Pontosabban csak ő hit-te annak, mert az ötöshöz megszólalásig hasonló új húszforintos akadt a kezébe. A vásárlás után éppen távo-zott, amikor az eladóhölgy kedvesen utána szólt és fel-hívta a figyelmét, hogy jár még neki tizenöt forint.

Szinte el sem akarta hinni. Nyert tizenöt forintot úgy, hogy egy szalmazálat sem tett keresztbe. Mert az is nyereség, hogy elkerülte a veszteséget. A következő na-pokban még háromszor fo-rdult elő vele, hogy az új húszszal fizetett ötös helyett. Mindannyiszor kedvesen visszaadták a pénzt, s így örömmel konstátálhatta, hogy végül is hatvan forinttal lett gazdagabb.

S ez adta az ötletet. Fel-hagyott minden gyanús üze-lemmel, kisebb-nagyobb és közepes méretű vállalkozás-sal, beszerzett vagy ezer új húszforintos és elkezdte gyakorolni a pénzszerzés leg-zseniálisabb, legbiztonságos-sebb és legkönnyebb formá-ját. Bemegy az üzletbe, fizet a húszszal, de úgy csinált, mintha ötöt adott volna. Szólnak neki és visszaadják a tizenöt forintot. Ezt meg-csinálja naponta százszor, így nem kevesebb, mint ezeröt-ház forintot keres na-ponta.

— Ez pontosan elég, a csa-ládom sem szóhat egy szót sem — szokta mondogatni, ahogyan ideje nagy részét át-heverészi az ágyán.

Azóta megveti a pénzhaj-hász embertársait és min-denkit igyekszik meggyőzni, hogy a világon a legszebb öröm a gondtalan heverés-zés. Talán egyszerű munkát is vállal valamilyen veszte-séges vállalatnál, hogy ki-csít megmozgassa végtagjait, de addig is maradéktalanul boldog.

Mert a pénz igenis boldo-gít — mondogatja ismerő-seinek, akik olykor furcsán néznek rá —, csak tudni kell ügyesen hozzájutni.

T. Szűcs József

GERŐ JÁNOS: VILLÁSFARKÚ FECSKEMADÁR

— En igazán nem akarok veled verekedni, de Csillák az igazság!

Lehet, hogy nem akart erőszakot, viszont máris kapott egy nagy ütést a mellére. A döbbenés után Árpád kijelentette:

— Velem ne akarj focizni még egyszer. Végeztünk! Ez a kis hülye pedig felviheti a madarát. De, ha még egyszer meglátom itt, a fecskéjével együtt kitekerem a nyakát.

Ezt az utóbbit nem kellett volna mondani, mert ettől a kijelentéstől a bátornak igazán nem mondható Béni egészen elvesztette a fejét. Tőle ritkán látható harci-asszággal ordította:

— A mi játszótérünk ne merjen lejönni Csilla? Hát, ki vagy te, hogy nálunk így parancsolgatsz?

— Ez közös tér, bárki ide jöhet — állt az idegen pártjára Beáta, most már egyáltalán nem sírva. És mivel akadt egy pártfogolt, még az eddiginél is gögő-sebb képet vágott. Béni pedig még mindig nem merte visszaadni Árpádnak az ütést, amin Csilla eléggé cso-dálkozott. Elvégre a fiú nem gyengébb, mint ez a nagyszájú vendég. Sőt, ha összeszedné magát, akár el is zavarhatná innen. Az még végképp elkeserítette, hogy Béni a társaihoz fordult segítségért:

— Ti hagyjátok ezt, hogy a saját területünkről ide-való gyereket tiltsa ki egy idegen? — kérdezte felhá-borodva.

A felszólítás nem érte el a célját. Senki nem mert megszólalni, pedig látszott az arcon, hogy tulajdon-képpen Béni-vel értenek egyet. Árpádnak túlon-túl nagy lehetett a tekintélye a barátai előtt, vagy azok nem is

a barátai voltak, csak egyszerűen félték tőle. Mást nem lehetett gondolni, mert egyelőre személyesülve hallgat-tak. Ez a hallgatás egyre kínosabb lett, míg végre Kálmán Gyuri szólalt meg. Az a fiú, akinél az erőszakos hangoskodó vendégeskedett:

— Ez csakugyan nem igazság... Csillát miért kellene bántani?...

Felnőttek jöttek el mellettük, erre abbahagyták a vi-takozást. Mert a felnőttek szeretnek beleavatkozni mindenbe, és abból ritkán sül ki jó. Megvárták, amíg a bejárati ajtó becsukódik, utána máris folytatták. Méghozzá a nyafogós hangú Beáta:

— Tulajdonképpen gyávák vagytok... Jó, még azt se ajánlom, hogy azt az egyet vegyétek el Csillától. De ott fenn, a fecskéfészkekben még legalább öt madár van.

Árpád egy szemvillanással megnézte a madarak fecskét. Láta, hogy oda nemigen juthatnak fel. Létra nélkül legalábbis nem. De tulajdonképpen minek bán-tanak a madarakat? Még ezt a szöke kis copfost is miért pofozná fel? Mert élmes? Ugyan! Beátának nem válaszolt, helyette a tulajdonosnak mondta go-rombán:

— Vidd azt a fecskét, míg szépen vagy!

Az lett volna a legjobb, ha Csilla szót fogad, ha a kis-madarral a markában odaszalad a felvonóhoz és elsi-et vele. Vagy meginkább, ha már előbb, a felnőttek vé-dőszárnya alatt otthagyja a vitakozó társaságot. Nem ezt tette, és máris baj lett belőle. A harmadik emelet legszélső ablakából megszólalt egy borzú hang:

— Hallom, miről folyik a vita! Gyalázat! En ennek véget vetek. Megszüntetünk minden veszekedési lehe-tőséget. Lemegyek!

A gyerekek meghökkenve néztek egymásra. Mi köze ennek az embernek az ő összetűzésükhöz? Csilla sejtet-te, hogy ebből semmi jó nem származhat, ezért most már határozottan rászánta magát a távozásra. Volt ná-la kapukulcs, szerencsére. Kinyitotta az ajtót, majd gyorsan becsukta maga mögött, hogy idegen házban lakó gyerekek ne tudjanak bejönni utána. A vitakoz-ók közül ide csak Béni tartozott. Az meg jöhetne, és ha több esze lenne, követné is. Árpádtól még kaphat né-hány ütést, amiért szembe mert vele szállni.

(Folytatjuk)

A lakás aktív feladatok

Megyénk társadasi szerkezetének püléshálózatát az elmúlt években egészében kedvezően megérintették. Ezen kedvezően érintettek voltak: a foglalkoztatás, a lakásépítés, a hálózat, különösen dinamikus fejlődésben változó életkörülménye, általában javult életkörülménye, a hűvös anyagi, tá-lei.

E változások rultak, hogy az három évben a kenyés értékei gyei pártbizottsá-píthatta: megyer a termelés, k-egészségügyi és látás területén e dolgozott a XII. határozatainak sán, s a javuló követeztében néhány területen vitottuk korábbi színvonalunkat.

A bűnözés visszaszorítása társadalmi érdekek

A közrend, helyzetének elő-gyanakkor az tást nyert, hogy dasági, társada bekövetkezett, kedvező változá megjelentek nek is. Ezek közül k a szocialista tu-ütemének elma-állampolgári fe-kelhető lazulása-tes jogkövetésr-illuzórikus sz-ocialista demo-telen értelmezés való élésben tar-nyosságokat. Mi-lárdnak ítélt k-biztonság meg-egyre növekvő-kei igényelnek.

A szilárd kö-biztonság érdeke munka kritika-alapján megállap-a bűnüldözés és-szervek fokozott-ellenére sem sikk-nye bűnügyi he-vező irányba. Így az utóbbi év-riületen bekövet-tív tendenciák m-tek fokozott érde-tenként nyugtala-gyánk becsülete-kossága körében.

A bűnselekm-kezelés egyje-aminek mértéke-haladja az orszá-— egyes bünc-elkövetőinél fok-durva, gátlástala-mód. Fokozódott-veők veszélyese-dett a büntetett e-visszaesők és ves-zök száma és ará-fiatalkorúak bünt-zítása, aktívabb-gánylakosság-— való részvétele.

A tapasztalatok-irányították a fig-a bűnüldözés és-szerveknél végbe-zedékváltás, az v-és jogintézmény-lati alkalmazásá-ségei, az intézke-kezési gyakorlat-bizonytalanságai, körében tapasz-zombósság, gyak-lampolgári kötele-tos be nem tartás-zítette és nehezít-elleni eredménye-pést.

A megye bűn-itének alakulása, tési mód erős-növekedése, a b-nyek elkövetés-körülmények és-sok ismeretében l-galmazni; a bűn-szorításához font-zódk, mert a biz-csökkenése né-következmények-állampolgárok é-szervek viszonyáb

„A bűvös körből nem tudok kijutni?”

Az álmosdi Dózsa György utcába még hosszan tartó meleg, száraz időben sem lehet gépkocsival behajtani. A valamikori keréknyomok mélyedéseiben víz áll. Az utca egyik oldalán viszont van járda, így könnyen el tudok jutni a 18-as számú házra. A kerítés előtt hatalmas söderbucka és homokhegy látható, a kertben egymásra rakott téglák és egyéb építőanyagok. Építkezésre készülnek Agócs Sándorék.

Erkeztemre Agócsné lánya nyitja a kaput és bevezet a hűvös szobába. Férje két éve ágyban fekvő beteg. A máladózó vakolatú, kicsi házban négy felnőtt és egy gyermek él. Talán mondanom sem kell, nagyon szűkös körülmények között. Agócsné középtermetű, energikus asszony, ahogy az asztal mellé tessék, máris hozzákezd nagy gondjának elmondásához. Gyorsan beszél, szavait alig tudom jegyezni. Közben betopog a kisgyermek, s a férje az ágy szélére ülve, lehajtott fejjel hallgatja felesége beszédét.

— Láthatja, milyen körülmények között élünk, és most úgy érzem, bezárult körülöttem a kör. Ezért irtam a szerkesztőségnek, holott én nem vagyok irogató. Eddig eszembe sem jutott, hogy segítséget kérek. De ez a mostani helyzetem...

— Többször elolvastam a levelét, de az elég zavaros. Mondjon el mindent előlről.

— Jó — egyezik bele. — Ennek a helyébe eredetileg új házat szeretnénk volna építeni, de férjem megbetegedett. Nélküle nem tudunk hozzákezdni, az ő ereje és tudása nélkül semmire sem megyünk. A mostani házat is ő építette 12 évvel ezelőtt. Ezután arra gondoltunk, hogy eladásra felajánljuk a tanácsnak a mi házukat, s helyette veszünk egy nagyobb, a községben, ami mindannyiunknak megfelel. Am ehhez nem volt elég pénzünk. A mostani házuk állaga egyre romlott, ilyen állapotban még egy télnél nem mehetünk neki. Ezért ismét mást gondoltunk.

— Van itt elég terület, hozzáadunk a meglevő szobához, megcsináljuk a tetőt, lesz konyhánk, spáznunk, és fürdőszobánk is. Így már jobban elfér nálam a lányom

a gyermekével, mi a férjemmel és a legkisebb, 17 éves lányom. Elkészítettük az egyedi tervet, és a szükséges papírokat példás gyorsasággal megkaptam a tanácstól. Úgy látszott, nincs akadálya a hitelfelvételnek. Még a tavaszon megkezdtem az építványbeszerzést. Ez sem volt könnyű.

Agócsnének két hónapja került a téglabeszerzés, a másra három hónapot várt, egyedül sódert kapott könynyebben. Az előkészületekre, az anyagokra és a szállításra elment az összegyűjtött 70 ezer forintja. A meglepetés akkor érte, amikor kiderült, az OTP nem tud hitelt adni neki a bemutatott tervek alapján. Azt mondták, a toldalékpépítéssel nem jár náluk együtt a szobák számának a növekedése. Ezért nem adnak hitelt.

— Magyarázták nekem, hogy miért nem kaphatok hitelt, de nem értettem, mindössze annyit, újra kell tervezetni a házbővítést, akkor szó lehet a hitelről. Az idő sürgetett, a mérnököt nem találtam, ezért irtam elkeseredésben önöknek. Most itt tartok. Az építőanyagok nagy része az udvaron van, július 9-én kezdik az alapozást a férjem rokonai és más segítőtársak, de még sok minden kellene. Arra viszont pénzem nincs.

Megbicsaklott a hangja, amikor mondanivalójában ideig elért.

— Ebből a bűvös körből nem tudok kijutni? — kérdezte tőlem. — Bezzeg másoknak mennyivel könnyebb... és mondta a panaszárdatot.

Új lakás építéséhez, régi felújításához, bővítéséhez adható hitelek módozatai igen bonyolultak, a rendelkezések újak. Agócsné egyedül hitelfelvétel megértéséhez az OTP megyei Igazgatóságának segítségét kértem. Itt derült ki, hogy bár Álmosdon alaposan kifaggattam Agócsné, mégsem tudok mindent ahhoz, hogy az ő ügyét el tudjuk együtt az OTP egyik vezetőjével intézni. Személyes találkozásra lesz szükség. Ezért csak azt vizsgáltuk Léka Andornéval, hogy panaszosunk miként tudna abból az általa említett bűvös körből kijutni?

A lakásgazdálkodással

kapcsolatos jogszabályok szerint a vállalatok dolgozói lakásépítést kölcsönrel segíthetik lakásépítési alapjukból. Ha a dolgozó toldalékpépítéssel bővíti lakását, kölcsönt csak akkor adhatnak, ha a szóban forgó ház vagy lakás legalább egy lakoszával bővül, vagy a komfortfokozata nő. Agócsné hitelkérelmét az OTP valószínűleg azért utasította vissza, mert a tervrajz szerint az ő építkezésüknél nincs szó szobaszám-bővítésről, s vállalati kölcsönt már kaptak. Ahhoz, hogy kapjanak még hitelt, át kell tervezetni a már engedélyezett tervet.

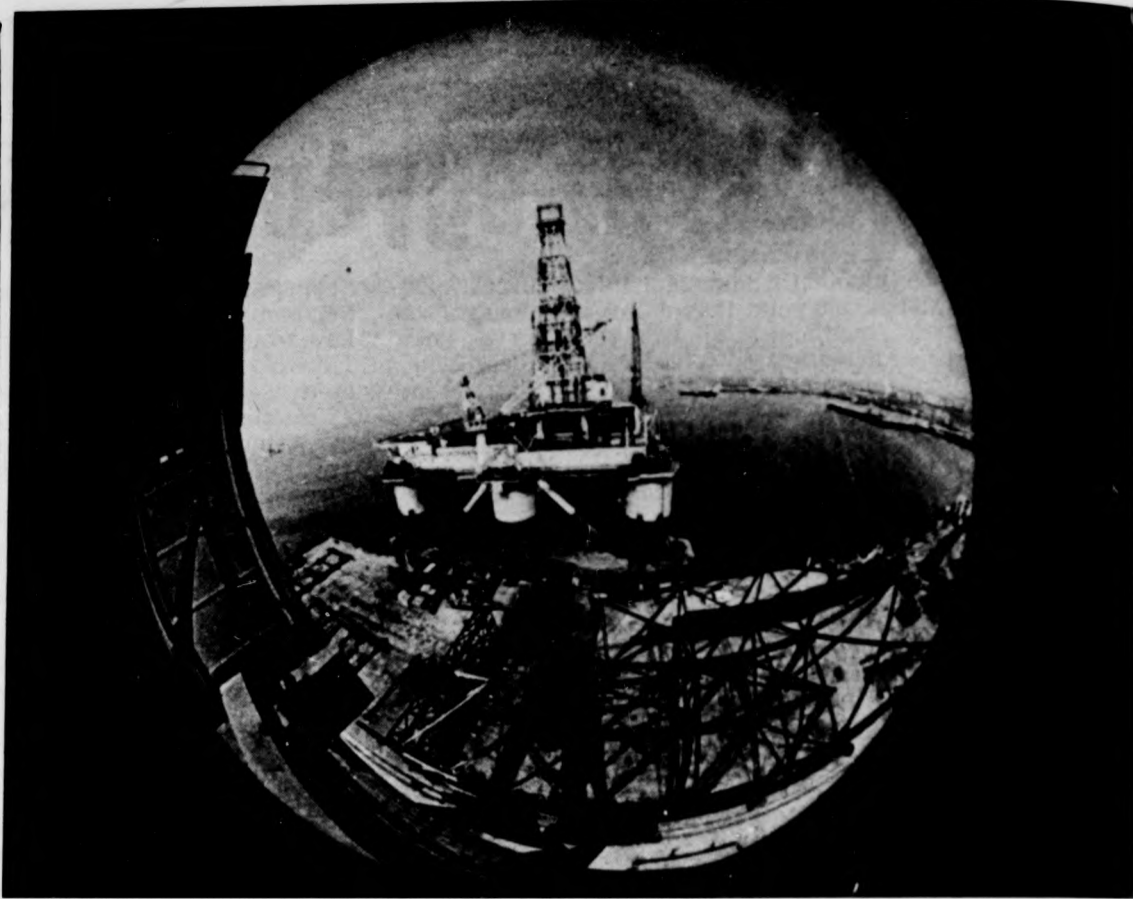
Felmerült az a kérdés is, vajon miért nem vette az OTP ezt a lakásátalakítást felújításnak, helyreállításnak? Azért, mert ezekhez a munkákhoz vállalati kölcsön nem adható a rendelet szerint.

A bűvös kör nem zárult le, mert van megoldás. Agócsné kaphat hitelt, amivel befejezheti házának helyrehozását, bővítését, s ezzel családjának nyugodt életkörülményeket tud majd biztosítani. Úgyében a továbbiakban is a legközelebbi OTP-ben igyekszik eljárni az OTP, és segít, ha szükséges, a bagaméri tanács.

Ezek után többen kérdezhettek, miért kellett mindennek kiderítéséhez újságírói közreműködés? Meg vagyok győződve arról, hogy leíróimnak ügye egyedi, hasonló csak ritkán fordul elő. Ő sem figyelte eléggé arra, mit mondtak neki az OTP-nél akkor, amikor elmagyarázták, miért nem kaphat hitelt. De az is elképzelhető, hogy a napi több száz ügyet intéző OTP-s sem tudta ennek az asszonynak a legérthetőbb magyarázatot adni és nem hívta fel a figyelmét más lehetőségeire. A takarékpénztárnál már eddig ebben az évben négyezer (!) építési célú kölcsönt igényeltek, a tavalyi hasonló időszaknál 75 százalékkal többet!

„A kölcsönnyújtás konkrét feltételeit az igénylő családok jövedelmi-vagyoni helyzetének, valamint hitelképességének vizsgálatával egyedi bírálaton kell megállapítani” — olvastam az OTP egyik végrehajtási utasításában. Ez így is van, az egyedi bírálat sok körültekintést és tegyük hozzá, mindkét féltől türelmet, megértést is követel.

(balogh)

A SZOVJET OLAJIPAR. A Szovjetunióban állandóan fejlődik az olajipar, noha a növekedés üteme ma már csökkenő tendenciát mutat. Fejlődési tendencia alatt azonban nemcsak mennyiségi mutatókat, de a minőségi értékeket is mérlegelni kell. A hetvenes évek első felében az olajipar még évente 27 millió tonnával növelte a termelést, a hetvenes évek végén már csak 23 millió tonnával, ebben a jelenlegi ötéves tervidőszakban pedig már csupán 5 millió tonnával.

Változnak a szovjet olajkitermelés központjai is, az ötvenes években a Kaukázus környéke volt még az olajipar centruma, valamint Közép-Ázsia és Kazahsztán, a hetvenes években az Urál és a Volga menti területek, míg a nyolcvanas évtizedben Nyugat-Szibéria lépett előtérbe. Napjainkban világviszonylatban az olajtermelés 20 százalékát a tengerek adják. Képpünk egy kaszpi-tengeri fűrőhelyet mutat. (APN — KS)

RÖVIDZÁRLAT GAZDAGSÁG

Őszintén megvallva mostanában egyetlen cél vezérelte az életét: hogyan lehetne könnyen, gyorsan meggazdagodni.

De miért akart ő gazdagnak lenni, amikor azoknak sem éppen könnyű ezekben a nehéz időkben? Mi lesz például, ha beváltják a fenyegetést, hogy fizessenek a gazdagok? Igaz, erre a történelemben elég ritkán került sor és az volt az érzése, hogy mindig inkább kisemberek fizettek (rá), de mit lehet tudni? Szóval voltak féltékenyek, ám mégiscsak sóvárgott a pénz után. Pontosabban sóvárogott, mert ő maga nem volt éppen anyagi. De mást sem hallott maga körül, minthogy ezeknek úgy megfuttak, azok mennyit hoztak össze egy év alatt, am azok villát vettek (vagy ezüst étkészletet), s egyáltalán manapság csak az számít valaminek, akinek van mit a tebbe aprítani. Így hát környezetet, vagyis szeretett népes családjá fi-noman, de kitartóan beléne-

velte, hogy ő is csak akkor ér valamit, ha mindig többet hoz haza. S nem is kicsivel. Mit számított már nekik, hogy emelték például a fizetését. Csak gúnyos kacaj fogadta a bejelentést.

— Fizetés! Ki él manapság a fizetéséből, kicsi fiam — csicsergett az anyosa —, az ügyes ember kitalál valamit, hogy a családját boldog tegye.

Mi tagadás, neki is az volt minden vágya, hogy elégedett tegye a családját, így hát semmit sem sajnált. A tennivalóit amúgy is kijelölték, s ha a nap harmincnyolc órából állt volna, talán még az is kevésnek bizonyult volna a megteendő ellátására. Szabad idejében fuvarozást vállalt, bedolgozott három kisiparosnak, káposztát termelt, disznót hizlalt, fűrőjást keltetett, és ki tudja, mi mindenre vállalkozott. Nem is panaszkodhatott. Hamarosan kicserezték a kocsi, majd vettek az új mellé egy még újabbat, vásároltak egy tanját, majd új házat, minden nyáron nyugatra mentek nyaralni, s családja öröme szinte teljes volt. Hisz az egész utcában ők számítottak a leggazdagabbnak, s az apósa örömmel hallotta, hogy a boltban már róluk pletykálnak, hogy vajon miből telik nekik mindenre. Nagy nehezen kicserezték baráti társaságukat is, mert a szűkös lakótelepi lakásokba már nem szívesen jártak vendégségbe, s az új ismerőseik házában — merő véletlenül — mindig a tágas hallban fogadták őket.

Szóval teljes lett volna a boldogság, ha a felesége egyik este nem ront neki szinte teljesen váratlanul. — Állandóan panaszkodsz, hogy fáradt vagy, rágy so-sincs idő, mert ahogy hazajössz, már zuhansz is az ágyba. Amikor összeházasodtunk, nem ezt ígérted. Maga sem tudta, hogyan úszta meg a gutautást. Hisz éppen élete párja volt az, aki a nyakába szóta a rengeteg tennivalót, neki kellett a nercbundák, ő hajszolta bele, hogy újabb és újabb munkát nézzen. Ő maga semmire sem vágyott jobban, mint a nyolcórás munkaidőre. Ezerszer visszasírta, amikor még csak ennyit kellett dolgoznia, s ráadásul annak a negyedét is ellőghatta. Kifogásait meg is mondta a ne-jének.

— Na ja — válaszolta az —, munkával, pláne annyival, amennyit te gürzel, könnyű sokat keresni. Ez nem kunszt, ezt minden tökfőkö meg tudja tenni. De az okosok nem ezt csinálják. Akinek van esze, az sem tőri ma-

gát, mégis százszor jobban él, mint mi. Csak ügyesen meg kell látni a lehetőségeket, s megragadni a szerencsét.

Ettől kezdve hát más dolog nem volt, a szerencsét kellett fülön ragadnia. Sikert is, a pénze még több lett, csak a hajdan oly tiszta lelkiismerete piszkolódott be kissé, de megnyugtatták, hogy az ilyesmi ezzel jár. Meg olyan ügyes ügyvédet is fogadott, hogy amúgy sem eshetett baja.

S egyik nap mégis nagyot fordult élete kerekere. Kétfőrintes savanyú cukorkát vásárolt — négy negyvenbe került — és ötfőrintessel fizetett. Pontosabban csak ő hitte annak, mert az ötöshöz megszólalásig hasonló új húszforintos akadt a kezébe. A vásárlás után éppen távozott, amikor az eladóhölgy kedvesen utána szól és felhívta a figyelmét, hogy jár még neki tízenöt forint.

Szinte el sem akarta hinni. Nyert tizenöt forintot úgy, hogy egy szalmaszálat sem tett keresztbe. Mert az is nyereség, hogy elkerülte a veszteséget. A következő napokban még háromszor fordult elő vele, hogy az új húszszalal fizetett ötös helyett. Mindannyiszor kedvesen visszaadták a pénzt, s így örömmel konstatalhatta, hogy végül is hatvan forinttal lett gazdagabb.

S ez adta az ötletet. Felhagyott minden gyanús üzellellemmel, kisebb-nagyobb és közepe méretű vállalkozással, beszerzett vagy ezer új húszforintos és elkezdte gyakorolni a pénzszerzés legszeneiálisabb, legbiztonságosabb és legkönnyebb formáját. Bemegy az üzletbe, fizet a húszszalal, de úgy csinált, mintha ötöst adott volna. Szólnak neki és visszaadják a tizenöt forintot. Ezt megcsinálja naponta százszor, így nem kevesebb, mint ezerötyszáz forintot keres naponta.

— Ez pontosan elég, a családom sem szólhat egy szót sem — szokta mondogatni, ahogyan ideje nagy részét át-heverézi az ágyán.

Azóta megveti a pénz-hajhász embertársait és mindenkit igyekszik meggyőzni, hogy a világon a legszebb öröm a gondatlan herverés-szés. Talán egyszer munkát is vállalt valamilyen veszteséges vállalatnál, hogy kicsit megmozgassa végtagjait, de addig is maradéktalanul boldog.

Mert a pénz igenis boldogít — mondogatta ismerőseinek, akik olykor furcsán néztek rá —, csak tudni kell ügyesen hozzájutni.

T. Szűcs József

4. **GERŐ JÁNOS:**
VILLÁSFARKŰ
FECSKEMADÁR

— En igazán nem akarok veled verekedni, de Csilláé az igazság!
Lehet, hogy nem akart erőszakot, viszont máris kapott egy nagy ütést a mellére. A döbbenés után Árpád kijelentette:

— Velem nem akarj focizni még egyszer. Végeztünk! Ez a kis hülye pedig felviheti a madarát. De, ha még egyszer meglátom itt, a fecskéjével együtt kitekerem a nyakát.

Ezt az utóbbit nem kellett volna mondani, mert ettől a kijelentéstől a bátornak igazán nem mondható Béni egészen elvesztette a fejét. Tőle ritkán látható harcissággal ordította:

— A mi játszóterünkre ne merjen lejönni Csilla? Hát, ki vagy te, hogy nálunk így parancsolgatsz?

— Ez közös tér, bárki ide jöhet — állt az idegen pártjára Beáta, most már egyáltalán nem sírva. És mivel akadt egy pártfogolt, még az eddiginél is gögősebb képet vágott. Béni pedig még mindig nem merte visszavonni Árpádnak az ütést, amin Csilla eléggé csodálkozott. Elvégre a fiú nem gyengébb, mint ez a nagyszájú vendég. Sőt, ha összeszedné magát, akár el is zavarhatná innen. Az meg végképp elkeserítette, hogy Béni a társaihoz fordult segítségért:

— Ti hagyjátok ezt, hogy a saját területünkről idevaló gyereket tiltson ki egy idegen? — kérdezte felháborodva.

A felszólítás nem érte el a célját. Senki nem mert megszólalni, pedig látszott az arcon, hogy tulajdonképpen Bénivel értenek egyet. Árpádnak túllontul nagy lehetett a tekintélye a barátai előtt, vagy azok nem is

a barátai voltak, csak egyszerűen féltek tőle. Mást nem lehetett gondolni, mert egyelőre szemlesütve hallgattak. Ez a hallgatás egyre kínosabb lett, míg végre Kálmán Gyuri szólalt meg. Az a fiú, akinél az erőszakos hangoskodó vendégek kedtek:

— Ez csakugyan nem igazság... Csillát miért kellene bántani?...

Felnőttek jöttek el mellettük, erre abbahagyták a vitatkozást. Mert a felnőttek szeretnek beleavatkozni mindenbe, és abból ritkán sül ki jó. Megvárták, amíg a bejárati ajtó becsukódik, utána máris folytatták. Méghozzá a nyafogós hangú Beáta:

— Tulajdonképpen gyávák vagytok... Jó, még azt se ajánlom, hogy azt az egyet vegyétek el Csillától. De ott fenn, a fecskéfészkekben még legalább öt madár van.

Árpád egy szemvillanással megnézte a madarak fészkeit. Láta, hogy oda nemigen juthatnak fel. Létra nélkül legalábbis nem. De tulajdonképpen minek bántanak a madarakat? Még ezt a szöke kis copfost is miért pofozná fel? Mert élelmes? Ugyan! Beátának nem válaszolt, helyette a tulajdonosnak mondta gombán:

— Vidd azt a fecskét, míg szépen vagy!

Az lett volna a legjobb, ha Csilla a szót fogad, ha a kis-madarral a markában odaszalad a felvonóhoz és elsiet vele. Vagy méginkább, ha már előbb, a felnőttek védőszárnya alatt otthagyna a vitaközö társaságot. Nem ezt tette, és máris baj lett belőle. A harmadik emelet legszélső ablakából megszólalt egy borizó hang:

— Hallom, miről folyik a vita! Gyalázat! En ennek véget vetek. Megszüntetünk minden veszekedési lehetőséget. Lemegyek!

A gyerekek meghökkenve néztek egymásra. Mi köze ennek az embernek az ő összetűzésükhöz? Csilla sejtette, hogy ebből semmi jó nem származhat, ezért most már határozottan rászánta magát a távozásra. Volt nála kapukulcs, szerencsére. Kinyitotta az ajtót, majd gyorsan becsukta magá mögött, hogy idegen házban lakó gyerekek ne tudjanak bejönni utána. A vitaközök közül ide csak Béni tartozott. Az meg jöhetne, és ha több esze lenne, követné is. Árpádtól még kaphat néhány ütést, amiért szembe mert vele szállni.

(Folytatjuk)

A lakásaktív Feladatok

Megyénk társadasi szerkezetét a puléshálózat az elmúlt években egyszébeben kedvezően érintő következték be: a foglalkoztatás, a lehetősége, a hálózat, különös dinamikusan fejlődő kezében változó életkörülménye, általában javult hetes anyagi, t. le.

E változások rultak, hogy az három évben a kenység értékei gyei pártbizottsá pithatta: megyer a termelés, a egészségügyi és látás területén dolgozott a XII. határozatainak sán, s a javuló következtében vitottuk korábbi színvonalunkat.

A bűnözés visszaszorítása társadalmi érdekek

A közrend, helyzetének ele ugyanakkor az tást nyert, hogy dasági, társada bekövetkezett, kedvező változások megjelentek nek is. Ezek közül k a szocialista tud ütemének elma állampolgári fe kellemző lazulása tes jogkövetésr illuzórikus sze szocialista demo telen értelmezés való élelben ta nyosságokat. Mi lártnak ítélt k biztonság meg egyre növekvő ket igényelnek.

A szilárd k biztonság érdeke munka kritiku alapján megáll a bűnüldözés és szervek fokozott ellenére sem sike gye bűnügyi he vező irányba. Így az utóbbi év rületen bekövetk tiv tendenciák m tek fokozott érde tenként nyugtala gyének becsüle kossága körében.

A bűnselekm kedésével egyi aminek mértéke haladja az orszá — egyes bűnc elkövetőinél fok durva, gátlástala mód. Fokozódott vetők veszélyess dett a büntetett é visszaesők és ves zők száma és ará fiataloknál bűn zítása, aktívabbá gánylakosság való részvétele.

A tapasztalato irányították a fig a bűnüldözés és szerveknél végbe zedékváltás, az és jogintézmény lati alkalmazásá segei, az intézke kezési gyakorlati biztonyalanságai, körében tapasz zombosság, gyak lampolgári kötel tos be nem tartá zítette és nehezít elleni eredménye pést.

A megye bűnü tének alakulásá, tési mód erősz növekedése, a b nyek elkövetés körülmények és sok ismeretében l galmazni: a bűn szorításához font zódik, mert a b csökkenése ne követhetmények állampolgárok és szervek viszonyát

A lakosság aktív segítségével

Feladatok a bűncselekmények megelőzésében

Megyéni társadalmi, gazdasági szerkezetében, a településhálózat fejlesztésében az elmúlt években intenzív, egészében kedvező fejlődés ment végbe. Ezek következtében megyénk lakosságát is kedvezően érintő változások következtek be: teljessé vált a foglalkoztatás, illetve annak lehetősége. A településhálózat, különösen városaink dinamikus fejlődése következtében változott a lakosság életkörülménye, életvitele, általában javultak a megélhetés anyagi, tárgyi feltételei.

E változások is hozzájárultak, hogy az elmúlt közel három évben végzett tevékenység értékelésekor a megyei pártbizottság megállapíthatja: megyénk lakossága a termelés, kereskedelem, egészségügyi és kulturális ellátás területén eredményesen dolgozott a XII. kongresszus határozatainak végrehajtásán, s a javuló eredmények következtében megőrizték, néhány területen tovább javítottuk korábban elért élet-színvonalunkat.

A bűnözés visszaszorítása társadalmi érdek

A közrend, közbiztonság helyzetének elemzése során ugyanakkor az is megállapítást nyert, hogy a megye gazdasági, társadalmi életében bekövetkezett, egészében kedvező változásokkal együtt megjelentek negatív hatások is. Ezek közül ki kell emelni a szocialista tudat fejlődési ütemének elmaradását, az állampolgári fegyelmérzéstől való lazulást, az önkéntes jogkövetésről kialakult illuzórikus szemléletet, a szocialista demokrácia helytelen értelmezését, a joggal való élesben tapasztalt hiányosságokat. Mindezek a szilárdnak ítélt közrend, közbiztonság megtartásában is egyre növekvő erőfeszítéseket igényelnek.

A szilárd közrend, közbiztonság érdekében végzett munka kritikus elemzése alapján megállapítható, hogy a bűnözők és igazságügyi szervek fokozott erőfeszítései ellenére sem sikerült a megye bűnügyi helyzetét kedvező irányba befolyásolni. Így az utóbbi években a területen bekövetkezett negatív tendenciák méltán kellettek fokozott érdeklődést, esetenként nyugtalanságot megyénk becsületeseen élő lakossága körében.

A bűncselekmények emelkedésével egyidejűleg — aminek mértéke sajnos meghaladja az országos átlagot — egyes bűncselekmények elkövetésénél fokozódott a durva, gátlástalan elkövetési mód. Fokozódott egyes elkövetők veszélyessége, emelkedett a büntetett előéletűek, a visszaesők és veszélyes bűnözők száma és aránya. Nőtt a fiatalok bűnözési intenzitása, aktívabbá vált a cigánylakosság bűnözésében való részvétele.

A tapasztalatok arra is ráirányították a figyelmet, hogy a bűnözők és igazságügyi szerveknél végbement nemzedékváltás, az új törvények és jogintézmények gyakorlati alkalmazásának nehézségei, az intézkedési és ítélkezési gyakorlat előforduló bizonytalanságai, a lakosság körében tapasztalható közömbösség, gyakran az állampolgári kötelesség tudatos be nem tartása is nehezítette és nehezíti a bűnözés elleni eredményesebb fellépést.

A megye bűnügyi helyzetének alakulása, az elkövetési mód erőszakosságának növekedése, a bűncselekmények elkövetését elősegítő körülmények és magatartások ismeretében lehet megfogalmazni: a bűnözés visszaszorításához fontos érdek fűződik, mert a biztonságérzet csökkenése nemkívánatos következményekkel járhat az állampolgárok és az állami szervek viszonyában, károsan

befolyásolhatja a törvényeségről kialakult kedvező összképet is.

Az összes tényeket figyelembe véve indokolt feladatként határozható meg a megyei bűnözés növekedésének megállítására, folyamatos visszaszorítására, amely az eddigieknél jobban koordinált és határozottabb intézkedéseket igényel a politikai, állami, társadalmi és gazdasági élet minden területén.

A társadalom széles rétegével

A politikailag indokolt, társadalmilag igényelt feladatok teljesítéséhez szükséges személyi és tárgyi feltételeket, ezek továbbfejlesztésének anyagi lehetőségeit ismerve egyértelműen meg lehet állapítani, hogy a bűnözés visszaszorítása csak a bűnözők szervek által, a társadalom széles rétegeinek bevonása nélkül nem oldható meg eredményesen.

Annak hangsúlyozása mellett, hogy a bűnözők, igazságügyi szervek és minden más szerv, amelynek arra törvényileg biztosított joga van, határozottan és következetesen, a jelenleginél szigorúbban lépjen fel a törvényeinket, közérkölcseinket sértő cselekményekkel, magatartásokkal szemben, rendkívül nagy szükség van a társadalom szervezeteiben összefogásra, a megelőző munkába való aktívabb bekapcsolásra.

A feladat nagysága, bonyolultsága indokolja, hogy a bűnözés okainak feltárásában, a bűnözést elősegítő feltételrendszer kizárásában minden szervnek érdekeltségének megfelelően részt kell vállalnia. A rendőri, ügyészi szervek kezdeményező, irányító, koordináló szerepének állandó növelése mellett ez lehetővé teszi, hogy a bűnözés elleni küzdelmet jelenlegi defenzív helyzetéből offenzív szakaszba vigyük át.

A társadalmi szervek és a lakosság által eddig nyújtott segítség, a bűnözést egyre in-

kább elítélő közvélemény alapján mondhatjuk: differenciáltabb feladatmegjelölés és igénybevitel, az e területen végzett társadalmi munka fokozott törvényi védelme és társadalmi elismerése mellett reális lehetőség van a megelőzés javítására, eredményesebbé tételére, szervezeti és tartalmi társadalmisítás útján.

A bűnmegelőzés társadalmisításának tartalmilag — többek között — az alábbi területeken van jelentős lehetősége. Az állampolgárok önkéntes jogkövetésének fejlesztésében, a jogi felvilágosító propaganda javításában, az ifjúság nevelésében, szabad ideje célszűrből felhasználásának elősegítésében. A gazdálkodó, kereskedelmi szervek, intézmények belső szabályozatlan területeinek feltárásában, az ügyviteli, működési, vagyonvédelmi, közlekedési előírások betartásában, a betartás társadalmi ellenőrzésében.

Nagy lehetősége van továbbá a szocialista együttélés szabályait megsértők, az ifjúság és család védelmét nem biztosító szülők, a munkakerülő, alkoholisták életmódját folytató, garázda magatartást tanúsító személyekre való figyelemfelhívásban. A bűnmegelőzés, a bűncselekmények elkövetők gyors felelősségre vonását nagymértékben segítheti a lakosság aktívabb részvétele a bűnözők és igazságügyi szervek, egyéb hatóságok munkájának segítésében. Különösen fontos a bűnözés megelőzését segítő bejelentési kötelezettség teljesítése, a bírósági munkáját segítő állampolgári kötelezettségek megfelelő időben, tartalommal való teljesítése.

Fontos feladat az önkéntes társadalmi segítők — önkéntes rendőrök, ifjúgardisták, egyéb közbiztonsági feladatot ellátó szervek — megszervezése, a közönséges védelméért felelősséget érő és tenni akaró állampolgárok köréből. A szemlélyi javaslatokban jelentős feladatok várnak a társadalmi, gazdasági szervekre.

Együttös felelősséggel

A bűnmegelőzés társadalmisítását több, eddig nem működő szervezeti keretben lehet és kell megszervezni. Ilyenek az illetékes szervek által most szervezett, főleg gazdálkodó szerveknél működő társadalmi tulajdonvédelmi tanácsok, a nagyobb városok lakóközösségeiben szervezett járőrszolgálati akciócsoportok. Ezeknek a szervezeteknek a munkáját a bűnözők szervek segítik, koordinálják. Elsősorban az illetékes kapitányságok és a nagy lakóközösségekben létrehozott körzeti megbízottai irodák. A társadalmi tulajdonvédelmi tanácsok irányításában, segítésében, munkájuk megítélésében nagy feladatot kapnak a gazdálkodó, kereskedelmi egységeknél, intézményeknél működő szakszervezeti szervek.

A bűnmegelőzés társadalmi bázisának fent jelzett kiszélesítésében különösen nagy szerepe van a párt-, állami, társadalmi, gazdasági szervek vezetőinek. Velük szemben minden szinten igény, hogy az eddigieknél nagyobb felelősséggel szervezzék, irányítsák a közös vagyon védelmét, a közbiztonság szilárdítását.

A közrend, közbiztonság további szilárdítása érdekében végzett társadalmisítás természetesen csak akkor lehet eredményes, ha a bűnözők és igazságügyi szervek, egyéb hatóságok saját munkájukban maradéktalanul eleget tesznek az itt most nem tárgyalt, de számukra is meghatározott feladatoknak.

A bűnözők, igazságügyi, párt-, állami, társadalmi, gazdasági szervek hatékonyabb megelőző munkája azonban a társadalom széles rétegei-

nek aktív segítése nélkül nem vezet a kívánt eredményhez. Szükség van arra, hogy a jogalkalmazó, kötelességeik helyesen élő állampolgárok, akik megyénk lakosságának túlnyomó többségét teszik ki, maguk is aktívan segítsék elő a bűnmegelőzést. Fokozottan gondoskodjanak saját környezetük biztonságáról, a közrendet negatív befolyásoló hiányosságokat tegyék szövé, önkéntes kezdeményezéssel gondoskodjanak a kisebb és nagyobb közösséget érintő biztonsági intézkedések megszervezéséről. Saját és közös érdekeinknek megfelelően minden lehetséges módon segítsék elő — az eddiginél fokozottabban — a rendőri, ügyészi, igazságügyi szervek munkáját, a célból, hogy a szervek munkája eredményesebb legyen.

Eddig elért eredményeink megőrzésének, továbbfejlesztésének, a törvényeket tiszteletben tartók biztonságát növelésének egyik alapvető és minden körülmény között biztosítandó feltétele a szilárd közrend, közbiztonság, a szocialista törvényesség.

Ezek további erősítése, a munkához szükséges biztonságos feltételek megteremtése érdekében hozta a bűnmegelőzés fejlesztését segítő politikai határozatát a megyei párt-végrehajtóbizottság. A határozat hangsúlyozza azt is, hogy a feladatok eredményes megoldásában nélkülözhetetlen a közös ügyünkért eddig is oly sokat tett becsületeseen élő és dolgozó emberek egyetértése, cselekvő részvétele.

Dr. Lévai Imre,
a megyei pártbizottság
osztályvezetője

Azt akarom mondani...

1. A leesett mutatók

Kedvenc kommunikációs csatornám, a Magyar Rádió 168 óra című műsora szombaton ismét megörvendeztetett. Hallom például a Külkereskedelmi Minisztérium illetékes munkatársától, hogy hiába találta fel Rubik Ernő a bűvös kockát, valamelyik magyar gyártó cég feltalálta az ellenszerét is. Olyan kockákat gyártottak ugyanis, amelyeket „Vissza a feladónak” címkével lát-tak el az USA-ban, mert kockák ugyan, de nem bűvösök. Használhatatlanok. Hallom továbbá, hogy magyar szakemberek által irányított magyar vállalat úgy vállalt kútfúrást valamelyik arab országban, hogy nem mérték fel, milyen mélyre kell fúrni. Elszámolták. Így aztán megfúrták önmagukat, az üzlet távolról sem lett üzlet, legfeljebb az új szargon szerint csak „ráfizetéses vállalkozás”.

A legedesebb azonban az az eset, amelynek hősei olyan ébresztőórákat gyártottak külföldi megrendelésre, amelyeknek leesett a mutatójuk. Ez gyönyörű. Olyan, mintha mondjuk talp nélküli cipőt, képernyő nélküli televíziót gyártanának. (Valószínűleg olcsóbb lenne persze, a gyárnak esetleg még nyeresége is származna belőle, csak éppen semmire se lehetne használni őket.) És amilyen igényesek ezek a külföldi kereskedelmi partnerek, képesek voltak visszaküldeni a különös technológiájú órákat. Nem kellett nekik.

Bizonyos vagyok benne, hogy a minisztériumi szakember hosszú-hosszú időn keresztül tudta volna még sorolni a példákat. Érezni lehetett, hogy ennél komolyabb esetek is maradtak benne.

Aztán hallgatam a 168 óraban a súlyos dunai balesetről szóló riportot. Enyhén szólva megdöbbentő. Az élet lám keményen közbizsól olykor és hol így, hol úgy gátolja, hogy gazdasági céljaink gond nélkül megvalósuljanak, egyenesben legyünk mindenél.

Az élet? Inkább csak az ember...

2. Hiányzik valaki

A 168 óra riportjai megráztak és megdöbbentettek. Először nevettem, aztán sírtam, végül dühöngeni kezdtem. Nem is annyira az elkövetett hibák miatt. Hiszen az ilyen tudósításokhoz lassan hozzáedzünk.

Elsősorban amiatt voltam dühös, mert ezek az elkövetett hibák megint belesimultak a „nagy magyar általánoság” ürességébe. Megint „általában” léteznek csupán. Nem tudjuk, melyik gyárt, melyik üzemet, részleget, brigádot és személy szerint is kiket kell elmarasztalunk azért, mert ilyen termékekkel jártatták le külföldön önmagukat, de az egész szocialista Magyarországot is.

Igen, megint elmossum, elkenjük a konkrét felelősséget. Ennek magyarazatára csupán gyanakszom. Arról lehet szó, hogy ha konkrét felelősöket neveznénk meg, azokat nagyon konkrétan és nagyon határozottan felelősségre kellene vonni. És ezt nem akarjuk. Mert a felelősségre vonás bizonyos kényes valami. Lehet, hogy olyan valaki követte el a hibát, aki egyébként roppant rendes ember, beteg a gyereke, vagy éppen építkezik. És ugye humánusoknak kell lennünk. Meg kell értenünk az embereket.

Kíváncsi vagyok, mit szólnának ezekhez a valójában álhumánus magyarazatokhoz azok a kereskedelmi partnerek, akik az általunk gyártott árukat minősítik. Nem kérdeztem ugyan tőlük, de bizonyára harsány kacajra fakadnának. Mondván, hogy őket csupán a termék, az áru, annak minősége érdekli, s nem az, hogy volt-e hasmenésjárvány mostanában arrafelé...

Igen, ezekből a híradásokból egyetlen dolog hiányzik. Még mindig nagyon hiányzik. A konkrét felelősök emiatt és az arról szóló híradás, hogy a több száz ezer bűvös kocka, a dunai városi baleset, a túl mélyen ásott kút, a leesett mutatók dolgában valakit, valakit személy szerint felelősségre vontak.

3. Név a ruhán

Pedig van már egy-két terület, ahol név szerint kell a felelősséget vállalni. Örömmel látom egyes üzletekben — igaz, jobbra a fővárosban —, hogy az eladók vagy felszolgálók ruháján ott a nevük is. Lehet X-et vagy Y-t dicsérni és szidni.

Ezeket a ruhákra tűzött neveket azonban jobbra csupán kisebb jelentőségű dolgoknál látom fel-feltűnni. Mert igaz, fontos az, nagyon fontos, ki főzi nekem a kávé, az is, ki méri le, hány deka a friss karalábé, még az is jó, ha tudom, hogy Julikának vagy Pistának hívják-e, aki megkritikja túl dúsra sikeredett szemöldökömet.

Nos, ugyanígy, pontosan ilyen szisztema szerint kellene névvel ellátott táblácskát tűzni minden — a fentiek-nél jóval fontosabb — dolgunkra. Így kellene mindenkinek személyesen vállalni a felelősséget az elvégzett munkáért, a leírt szóért, a megtermelt öszibarackért és a boltba szállított tegnapelőtti tejfért. És ugyanígy kellene vállalnunk az ország nagyobb dolgait. Név szerint. S ha ezt vagy azt a nevet emlegetjük, nem kell sértésnek venni, hanem csupán annak, hogy a társadalom, a közösség folyamatosan és állandóan ellenőrizze az egyes embert. Joga szerint. Talán éppen azért ellenőrizze, hogy megelőzhesse a hatalmas tételben visszaküldött áruk kudarcait.

4. Személyes felelősség

Nem új dolog, amit mondom (nem is csak én mondogatom), de úgy tűnik, a társadalmi gyakorlat képtelen megbárátkozni vele: dolgaink akkor lesznek igazán rendben, ha meglesz mindennek a közvetlen, személyes felelőse, s azt vállalja is; de azt is vállalja, hogy mulasztásairól is számot kell adni. Azaz, ha rosszul dolgozik, felelősségre vonják, s a felelősségre vonás mértéke össze kell hogy függjön a rossz munka nagyságával és értékével.

Ha nagyon jó kedvem lenne most, kitalálhatnék büntetéseket. Például a hibás bűvös kockát gyártók addig nem kapnának prémiumot, amíg az általuk gyártott kockát pontosan rendbe nem rakják. Vagy a leesett mutatójú órákat a gyártóknak kellene piaci standokon személyesen árusítaniuk. Esetleg a rossz-szúl kiszámított mélysgű kútból egy évig kézi hajtással kellene a tervezőnek olajat vagy vizet pumpálni.

Nincs azonban nagy kedvem a tréfához. Mert hazánk külkereskedelméről van szó, s ennek is függvénye, hogyan élünk mi itt valamennyien Magyarországon. A szocialista társadalom lejárata címen viszont indítanék etikai eljárás a vétkesek ellen. Mert nem óráról és bűvös kockáról van szó, hanem az életünkről, a jövődönkről. S akik ezt kockára teszik, megérdemlik, hogy legalább a nevüket ismerje meg a közvélemény. Tudomásul kellene végre vennünk, hogy munkájáért ki-ki közvetlen személyes felelősséggel tartozik.

Nemcsak a külföldi kereskedelmi partnerek. Hanem az itthoniaknak, a szomszédoknak, a másik embernek. Történetesen saját lányának és fiának — a jövődjének — is.

Bjanygyozof

Elektronmikroszkóppal a múltba

A Magyar Állami Földtani Intézet kutatóinak munkáját elektronmikroszkóp segíti. A megvizsgálható anyagokról (40–50 millió éves ősmaradványok, kőzetek) ezerszeres nagyítást is tudnak készíteni. A vizsgálatok eredményeit felhasználják a szén- és a bauxitbányászatban is. (MTI-fotó: Balaton József felvétele — KS)

NYARALUNK

Ki ne íggyekezne szabadságot a legszebb évszakra tartogatni? Amikor hónapokra elfelejtődnek az iskolapadok s a gyerekek arcát nem a tanári szidalmak pirítják, hanem a napfény; amikor egy-két-három hétre eltűnnek a szerszámok a munkások keze ügyéből, s felállnak hivatali székeikből az adminisztrátorok, az ügyintézők is. Lassan leszálnak gépeikről s talán szintén a nyaralóhelyekre mennek a kombájnosok, a traktorosok. Egyszóval megcsappan a munkáskéz a termelőüzemekben.

Nyáron nagy népszerűségnek örvendenek a természeti elemek: a napfény, a folyók, a tavak vize, s ezek „szolgáltatásai”. A tétév elől táborokba gyűlnek a gyerekek, s a rádió mellől elmozdulnak a nyugdíjasok, s — kártyáikkal, sakk-készletükkel — a parkok asztalainál jönnek össze. Hátizsákot cipelnek a tinédzser útonjárók s az országutak „pórusain” buzgón cirkulálnak a tömegek. Gyűlnek a földrajzi ismeretek, elraktározódnak az életre szóló élmények.

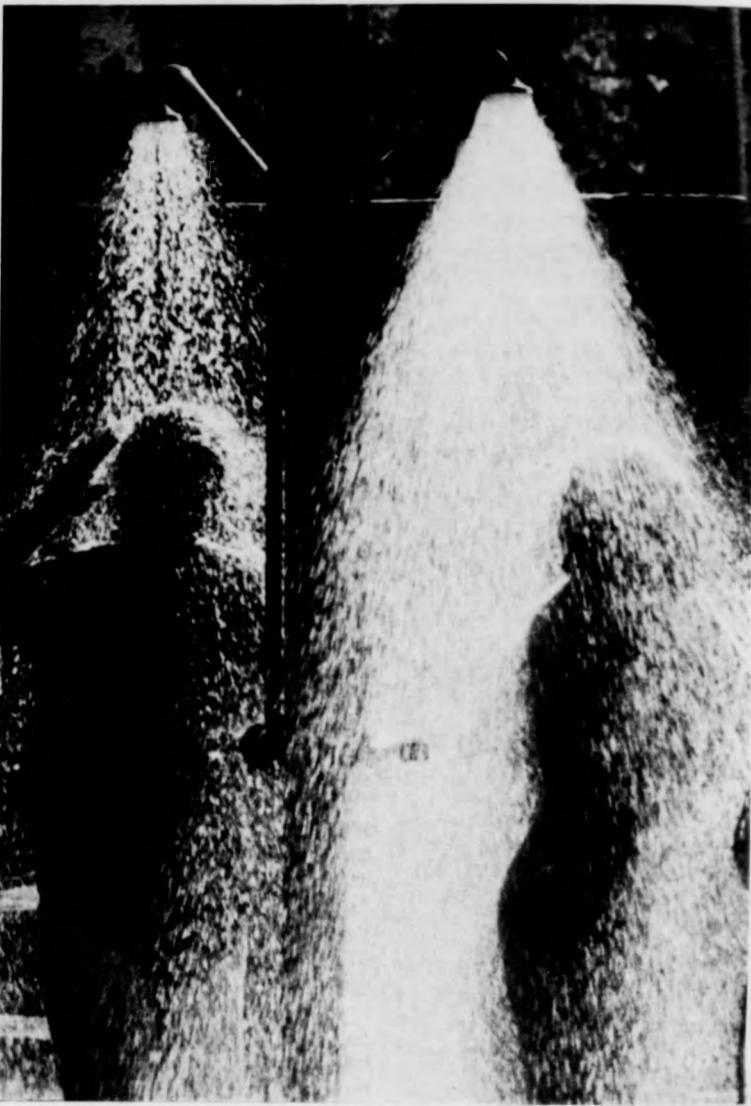
Ezekben a hetekben a tornából felmentettek is labdát kergetnek a fűvön, s a kétbalkeszes lányok pirongva ügyetlenkedtek a tavak csónakjaiban. Am, nem kell sokáig kinlódniuk, mert vízbiciklijükkel nyomukban vannak a kalandra éhes fiúk, hogy határozottabb irányt adjanak a csónak siklásának, s hogy közös programot javasoljanak.

Képeink Hajdúszoboszlón készültek, ahol a vendéglátók minden évben kitesznek magukért. Am a helyszin alig kivethető, hisz a nyaralás, az üdülés, a pihenés jelenetei szinte mindenütt egyformák, ha ki-ki a saját üdülését egyedi, megismételhetetlen élménynek éli is meg. Ezek a napfényes életképek az ország, sőt Európa bármely részén készülhettek volna. Mert mindenütt nyár van. Nyaralunk.

(erdel)

Arnyékos terefere

A napsütésben kinyílnak a zuhanyrózsák

Buborékfúvók

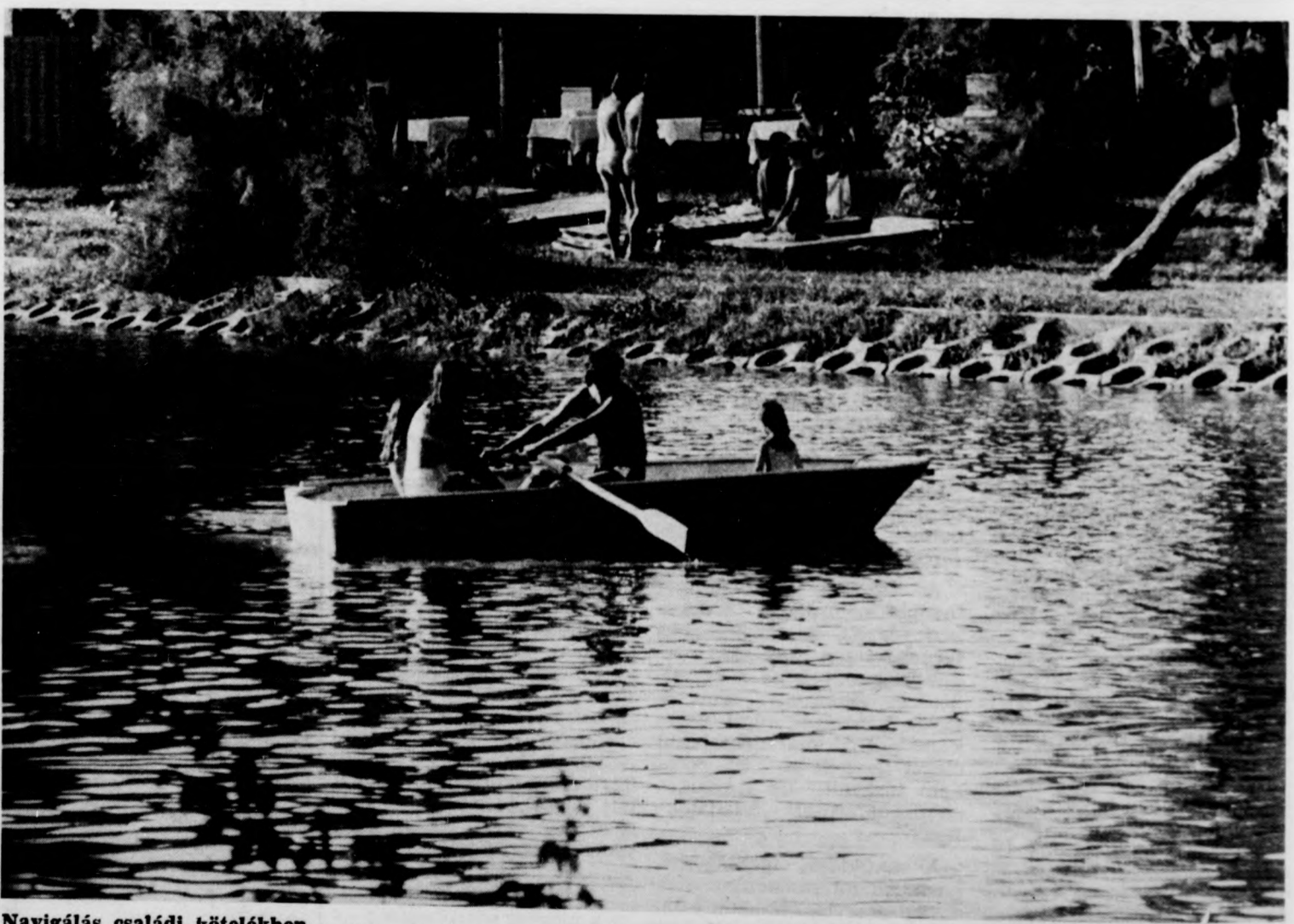
Képződnek a tábori ízek

Apraja, nagyja

Nemzedékeket vonz a teke

Navigálás családi kötelékben

(Fotó: Iklódy János)

Mindig függő

Az iskolák

A kisiskolák s utóbbi hetekben viták valójában rútként ma tesítés sem az évtizedes múlt Magyarországon iskolák összevonása 1951-ben megkezdte számú törvényerő nyomán. Ekkor számú osztatlan, ben osztott által egy körzetbe sorból a célból, hogy gozatos tanulók, a kor igényeinek, szakrendszerű o szesülhessenek. öltő pergett le körzeti központi szervezése ma is helyes elgondolá lyik.

Aligha akad o je az iskolák tör aki pedagógiai é kozva emelné f körzetesítés el tágas, kellően felkészült tanáro iskolák sokkal k nulasí feltételek a gyerekeknek, tanítás, egyter ahól egyetlen tá ba van összegyű pülés valamenny

Am figyelemr sadalompolitikai külterületen elő körzetesítés eset giumba kerülnek el kell szakadni tól, vagy napont rékpárra kell eljussanak a köz ba, és az időves radtság növeli helyzetüket a m szerzésében.

Súlyos gond a körzetesítéssel nak kihasználatl ró falvakban, együtt jár: a pe távozásával k maradt értelm jutott ezáltal sivar helyzetbe, levő, hogy a pe csak a diákság t hanem a helyi közművelődés kulcsmbere is. körzetesítés aka társadalmi es ellen hat.

A képernyő

A tv m

Júliusban sin net a Magyar Te hónap első nap hinta címmel m Sarkadi Imre színtendő műsor f összeállításban, Sarkadit Gáti Os niti meg, kortárs dezók, színészek, társak és tanítvá fel emlékeiket, természetesen a mű szép részle színdarabok, res vellatörédek, c mányok is.

Ugyancsak j kezdtek forgatr Dürrenmatt: A n lus című komédia változatát, amely rodalom végnapj be. A történet R rendezésében egy világ, a kapitaliz lására utal; a h gesek, maga a mindent megtesz dalma elpusztulj hogy a támadó ge tok végezzenek v ték azonban — főbb szerepeit Nagy Attila, Har Kovács István, D rea és Balázsovít kítja — nem ig Romulust nyug élete végéig g róla...

A helyes szeml son kívül az egés szélytudat kialak ja annak a körny méstvédelmi amelyet Még m címmel tizenegy

Mindig a körülményektől függően

Az iskolakörzetesítés három évtizede

A kisiskolák sorsáról az utóbbi hetekben föllángolt viták valójában nem új keletűek, miként maga a körzetesítés sem az, hiszen több évtizedes múlt áll mögötte. Magyarországon az általános iskolák összevonása már 1951-ben megkezdődött a 15. számú törvényerejű rendelet nyomán. Ekkor több kis létszámú osztatlan, illetve részben osztott általános iskolák egy körzetbe soroltak be, abból a célból, hogy a felső tagozatos tanulók színvonalas, a kor igényeinek megfelelő szakrendszerű oktatásban részesülhessenek. Egy emberöltő pergett le azóta, de a körzeti központi iskolák szervezése ma is e szerint a helyes elgondolás szerint folyik.

Aligha akad olyan ellenzője az iskolák tömbösítésének, aki pedagógiai érvekre hivatkozva emelne föl szavát a körzetesítés ellen, mivel a tágas, kellően felszerelt, jól felkészült tanárokkal ellátott iskolák sokkal kedvezőbb tanulási feltételeket nyújtanak a gyerekeknek, mint az egytanítós, egytermes iskolák, ahol egyetlen tanulócsoporthoz van összegyűjtve a település valamennyi diákja. Am figyelemre méltó társadalompolitikai ellenérve: a külterületen élő gyerekeknek körzetesítés esetén, ha kollégiumba kerülnek, egy hétre el kell szakadni családjuktól, vagy naponta buszra, kérempárra kell ülniük, hogy eljussanak a központi iskolába, és az idővesztés, a fáradtság növeli hátrányos helyzetüket a műveltség megszerzésében.

Súlyos gond az is, hogy a körzetesítéssel iskolák válnak kihasználatlanná az apró falvakban, s ami ezzel együtt jár: a pedagógusok elválasztásával községek sora maradt értelmiség nélkül, jutott ezáltal meglehetősen sivár helyzetbe, mert tudvalevő, hogy a pedagógus nemcsak a diákság tanítómestere, hanem a helyi szellemi élet, közművelődés és közélet kulcsa is. Ily módon a körzetesítés akaratlanul is a társadalmi esélyegyenlőség ellen hat.

A mélyreható társadalmi változások következtében változások következtek a kisebb településeken, és megindult a falusi népesség látványos elvándorlása a városok felé. Számos helyen oly mértékű az elköltözés, hogy egy kisebb létszámú osztályra való gyerek sem maradt a községben, illetve a külterületi körzetben. Az iskolák körzetesítése tehát mindenképpen elkerülhetetlenné vált.

Lássuk csak, miként tükröződik ez a folyamat az oktatási statisztika évkönyveiben! A felszabadulás évében például még 7440 általános iskola működött Magyarországon, tíz év múlva pedig 6220. A csökkenés azóta is tart, napjaink kimutatásában már csak 3604 iskola szerepel. A leggyorsabb változás a hetvenes évtizedben következett be, ekkor kevesen 1900 iskola kapuja zárult be.

Jelenleg a megszüntetett kisiskolák területéről 72 és fél ezer gyerek jár be naponta a körzeti iskolába, többségük (91,3 százalékuk) autóbusszal. A bejárók egyharmada alsó tagozatos. A körzetesítés főlgyorsulásával egy időben szélesedett ki az általános iskolai diákokhoz hálózat. A csúcstra 1978-ban értünk el, amikor is 129 kollégiumban 12 ezer kisdíák nyugodt tanulását gondoskodtak. Most 116 általános iskolai diákokhoz van 9206 növendékkel.

Vitathatatlan, hogy a körzeti iskolák a korábbinál több tanulóknak nyújtanak a középfokú oktatást megalapozó, szakszerű ismereteket, vagyis számottevően hozzájárulnak a művelődési esélyek kiegyenlítéséhez. A körzetesítés lebonyolítása körül azonban még sincs minden rendben. Ahonnan panasz érkezik, ott nem az elvekkel, hanem minden esetben a végrehajtással volt nagy baj. Egyebek közt a szülők megkérdése nélkül hozott tanácsi döntésekkel, a tárgyi feltételek hiányával. Számos megyében akadt rá példa, hogy a megyei tanácsnak nem kellett mondania a he-

lyi tanács döntésére, mert az elhamarkodott körzetesítéssel a megelőzőnél rosszabb helyzetet teremtettek volna.

Úgy ítélik meg a Művelődési Minisztériumban, hogy a körzetesítések zömére megiscsak az átgondolt tervezés volt jellemző. A tanácsok általában arra törekedtek, hogy ahol lehetséges, ott az alsó tagozat megmaradjon a falvakban, még azon az áron is, hogy összevont tanulócsoporthoz tanulnak majd a gyerekek. A fő az, hogy jól képzett, nagy gyakorlati tapasztalattal rendelkező tanító foglalkozzék velük. De intő jel, hogy a nyugdíjba vonulók utánpótlását mind nehezebben lehet megoldani, ilyenkor sok helyütt kényszerülsebből a körzetesítéshez folyamodnak, amit erősít az is, hogy az általános iskola negyedik osztályában megkezdődött egy-két tantárgy szakzszerű oktatása.

Továbbra is országos alapelv marad, hogy ha egy iskolában az 1-3. osztályosok száma tíz alá süllyed, akkor a tanulók iskoláztatásáról másfél kell a tanácsnak gondoskodnia. Viszont, ha egyes településeken a tanulók száma növekszik, akkor az alsó tagozatot újból megindíthatják. Végeredményben mindig a helyi körülményektől függően kell az illetékeseknek eljárniuk.

Nincs tehát fordulat a három évtizedes folyamatban, nem számoljuk föl a körzeti iskolákat, mindössze a szakrendszerű oktatás szinte teljes körű bevezetésével lelassulnak a körzetesítés lépései az oktatásügyben, ugyanúgy, mint a közigazgatásban. A további korszerűsítés — miként *Sarlós István* figyelmeztetett rá az Akadémia tavaszi közgyűlésén — „nem indokolja, hogy a településekről minden társadalmi, kulturális szervezetet a tanácsi székhelyekre koncentrálnak, településeink többségét megfoszassák a helyi közösségi összekovácsoló, megtartó társadalmi tevékenység lehetőségétől”.

P. Kovács Imre

A képernyőn: Sarkadi, Dürrenmatt, szentendrei vigasságok

A tv műhelyéből jelentjük

Júliusban sincs nyári szünet a Magyar Televízióban. A hónap első napjaiban *Körhinta* címmel megkezdtek a Sarkadi Imre emlékére készített műsor forgatását. Az összeállításban, amelyben Sarkadi Gáti Oszkár eleveníti meg kortársak, írók, rendezők, színészek, volt munkatársak és tanítványok idézik fel emlékeiket, s vallanak természetesen a Sarkadi-életmű szép részletei: filmek, színdarabok, regény- és novellatörzsek, cikkek, tanulmányok is.

Ugyancsak július elején kezdtek forgatni Friedrich Dürrenmatt: *A nagy Romulus* című komédiájának tévéváltozatát, amely a római birodalom végnapjait mutatja be. A történet Rajnai András rendezésében egy kicsit a mai világ, a kapitalizmus pusztulására utal; a hősök nevéstésgek, maga a császár is mindent megtesz, hogy birodalma elpusztuljon, és várja, hogy a támadó germán csapatok végezzenek vele is. A játék azonban — amelynek főbb szerepeit Avar István, Nagy Attila, Harsányi Gábor, Kovács István, Drahotá Andrea és Balázsovits Lajos alakítja — nem így végződik. Romulust nyugdíjazták, és élete végéig gondoskodnak róla.

A helyes szemléletformálásán kívül az egészséges veleszületett kialakítása is célja annak a környezet- és természetvédelmi sorozatnak, amelyet *Még megmenthető* címmel tizenegy részesben for-

gatnak a televízió munkatársai — gyerekeknek. A szerkesztők arra törekednek, hogy a legfiatalabb korosztály számára érthetővé tegyék, összefüggéseibe ágyazzák és élvezetessé varázsolják mindazokat a bonyolult és néha valóban szörnyű problémákat, amelyek az életfejlődéssel, a bioszférával, a levegő és a víz tisztaságával, az állat- és a növényvilág védelmével, valamint a zajterheléssel kapcsolatosak. A filmsorozat felvételeit Budapestben, Makón, Aggteleken, Tatabányán, Győrben, a Fertőtó környékén és Vonyarcvashegyen készítik a televízió munkatársai. A másik ismeretterjesztő műsor témájánál fogva a lakosság egynek érinti: *Cukorbetegség* címmel a cukorbetegség érdekében megindult társadalmi mozgalmakról, az orvosi ellátás kérdéseiről ad hírt s részletesen foglalkozik az érintettek kívánatos életmódjával.

„Vers, eredj...” — a Jó zsef Attila-verset idéző felhívás a hazai eladóművészet helyzetével, problémáival foglalkozó dokumentum. Műsor címévé lett. A műsorban Baranyi Ferenc az előadóművészeti kör vezetőivel és tagjaival beszélget, s részleteket láthatunk-hallhatunk majd az egyes összeállításokból is. A művelődési otthonok helyzetét jól ismerő Belke Pál szerkesztőként működik közre a *GAMESZ* című film készítésénél. A *GAMESZ* nem egyéb, mint az utóbbi évek-

ben kialakult gazdasági integráció, amely a művelődési oktatási intézmények gazdasági szabályozó rendszerét hivatott tökéletesíteni. Sikert-e? — ezt kutatja a július első felében forgatott film.

A hónap második felébe is átnyúlnak *Az ember tragédiája* a szegedi szabadtéri játékokon című dokumentumfilm forgatásai. A drámai főosztály színházi osztályának vállalkozása felidéz az ötven-, illetve huszonöt éves játékok híres Madách-előadásait, megintertülvölja a Tragédia egykori és mostani szereplőit.

Két ifjú házaspárral, amelyeknek női tagjai testvérek, az történik, hogy egy spicces éjszaka hajnalán a sógorok nem feleségük, hanem sógorójuk szobájában térnek nyugovóra. Ez az alaphelyzete *Bíró Lajos Francia négyes* című darabjának, amelynek felvételét július 15-én fejezi be a Magyar Televízió. Film készült továbbá *Munkács Miklós A sárkány menyegzője* című művéből Vercors-nak *A léperő szelleme* című szép lírai történetéből (ez a Varrázsgömb elnevezésű sorozatban lesz látható), valamint a szentendrei vigasságokról. Ennek a műsornak a készítői ezúttal nemcsak a mulatságos színes forgatásba kalauzolták el a nézőket, hanem bepillantást engednek a kulisszák mögé is, ahonnan a világosság már nem is tűnik igazán vigasságnak...

J. n. j.

Egyszerűen, egyenesen — alföldi ember módjára

Beszélgetés Kürthy Sándor festőművésszel

Jó érzés volt jelen lenni a kiállítás megnyitóján. Mások nyakkendő, öltönyös, pólós, farmeros, érdeklődő vagy unottan néző arcok láthatók. Most valami más volt. Ismerősöket köszöntött a művész mosolyogva, egy-egy szemvillanással. Kürthy Sándor hazajött Berettyóújfaluba, hogy új arcát is megmutassa azoknak, akik ismerték, barátai, ismerősei már régóta.

— Minden művész pályájának első alkottái a tájhoz kötődnek. Valóban annyira fontos a szülőföld?

— A közhiedelem szerint csak a festőre hat a táj. Ez nem igaz. Hiszen a szűkebb pátria hatására lesz szikár, egyenes, magatartás az alföldi ember. Ezen a lapos tájon nem lehet elbújni! Csak az ég és a föld létezik. Sokan a bonyolult világot ábrázolják képeiken, mások az egyszerűséget. Az utóbbiakhoz tartoznak az alföldiek. A szűkszavú kifejezésre törekvő én is innen örököltem, ettől a Berettyó melletti sík vidéktől.

Persze vonzott a hegyvidék is. Szeretek a Dunakanyarban rajzolni, a Balaton partján festeni. Kedves kirándulóhelyeim is megragadtak: Baranya, Zemplén, Zala. Német földön lenyűgözött a tenger látványa. Általában meghatározó munkámat az évszakok. Rajzolni télen szeretek — a tört faág a fehér lapon mindent elmond. A festőkedvem nyárra jön meg. A fényvel teli levegő erre ad alkalmat.

— Tudomásom szerint nehezen ívelt művészi pályája.

— Igen. 1947-ig, 26 éves koromig éltem Újfaluban. Több helyen tisztviselősködtem, többek között a Hangya Szövetkezettel voltam körzeti ellenőr. Nagypapáig visszamenőleg az őseim muzikusok voltak. Én is annak készültem. A képművészet főiskolát nem tudtam vállalni, a művelődési központban délutánonként zenéltünk. A húgom, Kürthy

Éva népdalénekes itt lépett fel először. Akkor ez volt a leventeház. Később zeneszerző tanszakon jártam két évet. Sugár Rezsőnél. Ma is szívesen hegedülök. Majd gyárban dolgoztam dekoratorként, műszakirajzolónak, és persze ott is zenéltem. A képművészeti iskolát végül is szabadiskolában végezhettem el. Mesterem volt Bornemissa Géza (Henry Matisse tanítványa) és Fischer Ernő.

— Mikor érezte, hogy festővé érett?

— 1964-ben volt az első önálló kiállításom Budapesten. Hosszú idő után ez volt Pesten az első absztrakt kiállítás. Kassák Lajos után hívtak meg a baráti társaságába. A másik igen megtisztelő sikert Eszsenben, a Folkwang Múzeumban értem el. A kortárs magyar művészetet akarták bemutatni. Eljötték Magyarországra a szervezők, hogy kiválasszák azokat, akik szóba jöhetnek a kiállításon. A tárlat katalógusának címlapjára az én képem került. A három munkámból kettőt megvásároltak.

— A legutóbb kínai hatású képeket is láttunk.

— Filozofikus beállítottságú ember vagyok, mint a pásztorok, akikről ezt soha senki nem állította. Édes nagyon is gondolkodó emberek voltak. A népművészeti formavilágban mindig benne van az ősi hit. Ez megtalálható először a kínaiaknál is.

— Könyvillusztrátorként is ismert.

— Nagyon jó kapcsolatom volt Dobozó Imrével. Valóban, azóta is sokszor illusztrálók könyveket. Nem szolgai munka, mint sokan elképzelik. Csak akkor vállalom, ha van mondanivalóm a tartalomhoz. Képregényt viszont soha nem csináltam, pedig kértek. Nem egyezik az elveimmel. Pedig jól jövedelmez! Kedves számomra minden könyv, amelyet illusztráltam, csak kettőt említenék meg, a „Tóparti kastélyt” és a „Virágot Algernonnak”.

Haraszti Csaba

OLVASÓNAPLÓ

Huszár Tibor: Gondolatok a munkaerkölcsről

Új könyvében a szerző nem a téma módszeres feldolgozására vállalkozott. Adatokat, szempontokat, gazdasági folyamatok összefüggéseire utaló ismertetanyagot tár az olvasó elé napjaink egyik sokat vitatott kérdéséről. Történelmi fejtegetéseiből megtudjuk, hogyan változott a munka, a gazdasági tevékenység értékelése az ókortól napjainkig. Tájékoztató a modern ipari szervezetnek a munkára vonatkozó ösztönző rendszeréről s a mai nyugati iparszociológia irányzatainak a munkaerkölcs kutatásában elért — számunkra is tanulságos — eredményeiről. Az újabb kori magyar társadalomtörténet néhány csomópontjának felvázolása révén nyomon követhetjük, hogyan fejlődött 1945-ig a modern termelési szervezet, s vele összhangban a racionális munkaszervezés.

Különös figyelemmel olvassuk az 1945 utáni átalakulás folyamatairól szóló részeket. Noha régi beidegződések, szokások, az új viszonyok között is továbbéltek, az 1945 utáni politikai, társadalomformáló harcok a korábban közömbös rétegeket is fogékonnyá tették a közügyek, a közérdek iránt. Új munkamorál van kialakulóban az ország újjáépítéséért fáradozó munkásság soraiban, s kedvező tudati változásokat lehetett érzékelni a paraszti népesség körében is. A fordulat éve után új folyamatok kezdődtek, egymemű — erkölcsi — ösztönzés érvényesült, az a feltételezés, hogy a dolgozók meggyőződésből végzik felegyelmetten teendőiket, nincs szükség személyes anyagi érdekeltetésre. A rendellenes jelenségek, a hibák okát a vezető vagy a munkás hanyagságában, felegyelmetlenségében, politikai öntudatlanságában és az ellenséges aknamunkában keresték. Pedig a gazdasági folyamatok erkölcsi megtétele többnyire öncsalás. A hibák valódi orvoslása, vagyis a jövődélemviszonyok, a munkaszervezés és más tényezők korrekciója helyett az akkori vezetői a fokozódó bajokat a politikai agitáció erősítésével igyekezett enyhíteni, pedig a munkapad melletti magatartást elsősorban objektív tényezők és személyes tapasztalatok, s nem a szavak befolyásolják.

Tanulságokban gazdag a mezőgazdaság átszervezésé-

ről szóló rész, majd hosszan foglalkozik a szerző gazdaságrányítási rendszerünk mai modelljével, az erkölcsi és anyagi ösztönzés együttes alkalmazásának szükségességével. Noha világos, hogy hosszabb távon eredménytelen marad minden olyan próbálkozás, amely a munkaerkölcsöt, az érdekvonalakat figyelmen kívül hagyva vagy annak ellenére akarja megalapozni, az egyoldalúságtól ezzel kapcsolatban is óvakodni kell. Amennyire téves volt, az 50-es években a moralizáló magatartás-irányítás, ugyanolyan hiba lenne a cselekvés motivációs bázisát az érdekvizonyokra szűkíteni, figyelmen kívül hagyni a munka, a hivatástudat, az igényesség, a pontosság erkölcsi elismerését.

A könyv nem okoz csalódást, az olvasó sok új ismerethez jut, noha várakozásai nem mindenben teljesülnek. Az író jobban elmélyed a munkamorál meghatározó külső körülmények, az átfogó gazdasági-társadalmi folyamatok elemzésében — s ezekről nem kevés új mondanivalója van —, míg a voltaképpeni téma, s amire az olvasó leginkább kíváncsi, a munkaerkölcs mai állapota, helyenként a gondolatmenet periferiájára szorul. Ma még viszonylag kevés empirikus ismeretünk van erről, Huszár Tibor önálló kutatásokat nem végzett, elemzéseiben a szakirodalom eredményeire támaszkodott. Bizonyára a valóság hiányos ismerete lehet az egyik oka, hogy igazi választ nem kapunk a téma talán legfontosabb kérdésére: miért nem sikerült eddig a munkát érteknél középületben a nyak átalakítása önmagában nem elegendő új munkamorál kifejlődéséhez, s a munka önmagában nem nevel, személyiségformáló hatása erőltén maradhat, sőt erkölcsileg, pedagógiailag semleges lehet, ha nem sikerül közösségekbe vonni az embereket. S ettől függ az is, jól működik-e az a mechanizmus, amely a munkát közvetlenül befolyásoló elosztási elveket — az anyagi és erkölcsi elismerést, a sokat emlegetett differenciált bérezést — megvalósítja.

Ma még a szükségesnél kevesebbet tudunk a munkamagatartást befolyásoló sokféle tényezőről. Gondos vizsgálatok tárhatnák csak fel, mit jelent például a helyváltoztatás, a nagyvárosi kerületek hagyománytelenség, a társadalmi érintkezési formák elsoványodása az 50-es években, a túlcenzúrált politikai rendszerben, az önkormányzat formális értelmezése, a tanácsi szervek egyoldalú hivatali jellege. Arról sincs pontos képünk, milyen mértékűek társadalmunkban az emberek igazságérzetét sértő vezetői döntések a juttatásoknál. A rossz munkahelyi légkör, a „fürások”, az eszközökben nem válogatos karrieristák harca a pozícióért, a valódi élnem hiánya mellett adott elismerések. Megoldottuk-e a helyes elvek korrektt megvalósításának demokratikus ellenőrzését, s ennek hiányai milyen hatással vannak a közmorálra s különösen a munkaerkölcsre? A szerző jól ismeri a munkaerkölcs ellentmondásaival, a munkafegyelmelem olykor riasztó lazaságaival kapcsolatos jelenségeket, helyenként utal is ezekre, s a könyv végén ott a válasz az olvasóban bizonyára felöltő sokféle kérdésre. Életképes, erős munkahelyi közösségek s kohéziós erejük megszokozása tehetné tartalmassá a sokszor emlegetett munkahelyi demokráciát.

Miért nem szerveződnék tartós közösségek, mi okozza, hogy ahol alakulnak is, gyakran tisztavirág életűek? Bár a szerző figyelmeztetése jogos, történelmietlenül gondolkodik, aki a jelentőt kéri számon a távoli jövőben megvalósítható eszményvilágot, az elidegenedéstől mentes, sokoldalúan fejlett embert, a társadalmat mint közösségek rendszerét, de az is igaz, mostanában elfordul, hogy fontos kérdések elemzése és magyarázata helyett az ügyet a jövőre bízjuk, mert az igazság kimondása kényelmetlen.

Huszár Tibor könyve után többet tudunk a munkaerkölcsről, s világosabban látjuk az elmúlt évtizedek társadalomtörténelmi folyamatainak számos összefüggését. Ami a könyvből hiányzik, figyelemztetés a társadalomkutatók számára, hogy ideje lenne szorgos anyaggyűjtéssel teljesebben feltárni a valóságos helyzetet napjaink egyik sok gondot okozó, s ma még hiányosan, többnyire felszíni jelenségei révén ismert kérdésekről. (Magvető)

Kis Albert

HEMZŐ KÁROLY FOTÓI

Képek Hemző Károly Vigadó Galéria-beli „ez a város...” című kiállításáról

KALÁSZ LÁSZLÓ VERSEI

FEL KELLENE

végre sarjadjoznom a réteken a szántásokon a vetéseken sohasem gyom soha szípolozó gyökereid és soha aszály-gyötrelem! csak valahogy: elmúlt vagy ezentúl nővő indák fák szövevény-életeivel egyszer csak megállnék és felnőnék majdnem az égig ágaim lehúznának a földre hamvas gyümölcsseikkel és szólnának az embereknek: — szedjük kapkodjuk mert már ez a jövőd

MÁR ROBBAN

ezer orgona kinyílni vágyik millió bojt rátűzöm az ünneplő tájra a hétköznapi életet

mert robban ezer orgona kinyílni vágyik millió bojt rátűzöm az ünneplő tájra a fontos feladatokat:

a dolgot lenn a gyökerekben a munkát az éltető szárbán míg föl nem szirmosodik fűrtökben — lelkekben a megújult áram

SZÍVVEL ÉS ÉSSZEL

(Szonett gyermekeimnek)

tömörebb tervvel s bátrabb nekiszánással — nem oldalazván apró mással — küzdjétek jövődötöket!

ne egyedül! válllvetve mással! s ne magatokért! ne tömeg legyen a nép de ötvözet: amely majd titeket is árnyal!

induljatok hát kitárt szárnyal kitárt szívvel: nem jövőget a jövő! de vad akarással

együtt az ERTELMES világgal és szíves-eszes látomással elérjétek jövődötöket.

NYELTEM

mások harapását nyögdelve: de nehogy lássák! nem fordultam el kiköpni nyeltem s elkezdtem köhögni

panaszuk sose ért véget vágtam hozzá érző képet nem fordultam el köhögni nem is akartam kiköpni

igen belebonyolódtam (kevés bajukat megoldtam) sok a gond az én szívemnek akárhogyan is szívelnek

most már bárhol járok-kelek velem járnak az emberek akár izsom akár eszem gondjaikra emlékezem

ISTVÁN KIRÁLY ÉS A ROCK

Van már vagy tíz éve, hogy némely akkoriban feltűnt, hosszú hajúnak titulált muzsikusk elhatározta, hogy rockoperát ír az országalapító István királyról.

Sok idő telt el közben, és egy másik fiatalember úgy döntött, történelmi drámában örökíti meg első királyunk alakját. És megint múltak az esztendőik, míg egy szintén a pályára elején járó fiatalember végül is a sok tervből újabb tervet kovácsolt, és ötletét előadta Nemeskürty István-nak. A filmstúdió-vezető —

aki történész is — igent mondott.

Valahogy így kezdődtek meg az István, a király című új magyar film előkészületei. Persze a véletlenek mellett szerepe van ebben a rendező, Koltay Gábor Szörényi Leventével és Bródy János-sal való barátságának. Ugyanis még mérnök-főiskolás korában ő is Illésék bűvöletében élt, s mi több, nemcsak rajongója volt a hazai beatmuzsikának, hanem apostola is, rendre cikkezett róluk. És aztán jött a hajdani legendát — igaz, csak egy alkalomra, egy hangverseny erejéig — feltámasztó Koncert...

— Az én generációm sohasem tudta függetleníteni magát a zenétől, mi ebben nőttünk fel, sok mindent éppen a zene, az akkori beatzene mondott ki helyettünk — mondta a rendező. — Tisztában vagyok vele, hogy egyesek az Illés-együttes népszerűségére spekulálnak vélnék, pedig csak arról van szó, hogy a színpad és még inkább a film csak nyerhet velük, hiszen így olyanok is felfigyelhetnek ránk, akiknek mindmáig egyetlen közege csak a zene volt.

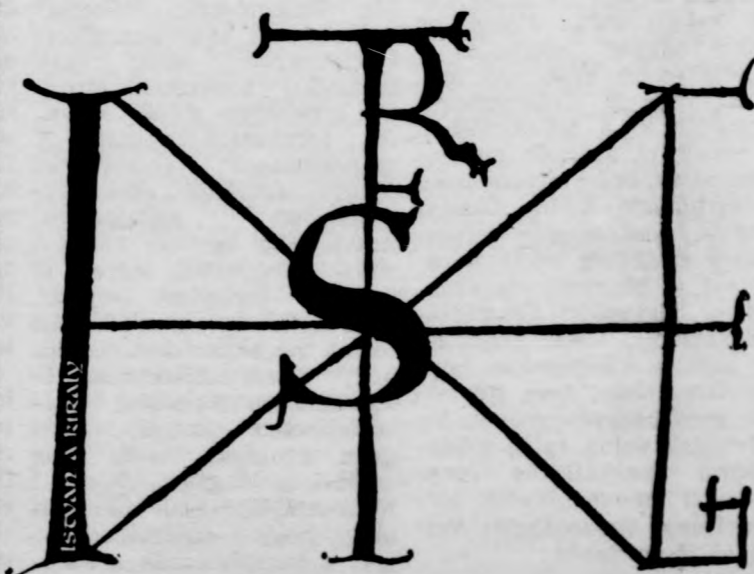
— A Szörényi-Bródy páros csakugyan nagyon régen dédelgette ezt a tervét, amelyről már szinte születésekor tudtam, de csak most adódott meg a lehetőség — éppen a Koncert sikere nyomán —, hogy most már filmen folytassa útját. Az első magyar királyról közben Boldizsár Miklós darabot írt Ezredforduló címen, s mi

ezt is igyekeztünk beépíteni a forgatókönyvbe. A végleges forgatókönyv csak egyfajta keretet biztosít, ugyanis a film nagy részét nyilvános koncert keretében rögzítjük, kinn az óbudai Amfiteátrumban a közönség aktív részvételével. Augusztus 20-án este hat kamera csak a nézők reakcióját, viselkedését fürkészi és rögzíti majd. A játék is voltaképpen itt zajlik, csak néhány epizódot vesznek fel másutt, többnyire a hőssel összefüggő történelmi helyszíneken.

— Mint minden zenés filmnek, az István, a király-nak is előbb készül el a zenei alapja — Szörényi Levente vezényletével 120 tagú szimfonikus zenekar, 100 tagú énekkar, és természetesen az erre az alkalomra ismét összeállított Illés-együttes közreműködésével. A koreográfiát Novák Ferenc tervezte, és 400 táncos tolmácsolja. A díszlettervező Götz Béla, a jelmeztervező Csejgyi Emőke. A címszerepet Pelsőczy László játssza, és Varga Miklós énekli. Gizella: Sára Bernadette, Sarolta: Berek Kati, nemes úr: Balázsovits Lajos, a főpap: Victor Máté, Koppány: Vikidál Gyula, a táltos: Deák Bill Gyula. A film operatőre: Andor Tamás.

Az István, a király — amelynek zenéje dupla lemezen jelenik meg — előreláthatólag az év végén kerül a mozik műsorára; addig viszont vonzó program a budapestieknek és az alkotmány-napra Budapestre látogató vidékieknek — egyelőre élőben.

Nemlaha György

A film plakátja

Öregasszony lépett az asztalához. A kosarában vagy harminc csokrot hervadt, fakult virág. Olyan margaréta-féle vagy mocsoda, nem ismerte magát ki igazán a virágokban. Amikor meg vett valakinek csokrot, egy kedves fiatalasszony a virágboltban mindig tudta, mit kell venni. Ő csak fizetett.

— Szép csokrot tessék! — lépett közelebb a fogatlan mama. S neki eszébe jutott, hogy ez az asszony valószínűleg pontosan annyi idős, mint ő. Csak neki jó állása van, meg pénze is, hogy a huszonöt forintos sört ebben a vendéglőben is leeresse a torkán, esetleg kettőt is egymás után.

— Kinek, mama? — kérdezett vissza. — Nincs kinek.

— Majd kerül, fiatalember.

— Fiatal? Késő, most már késő.

Aztán később mégis visszahívta az öregasszonyt. Vett két csokrot. Csak úgy magának. Születésnap ajándéka. Odatette az asztal szélére, és azt képzelte egy pillanatra, hogy ezt a két aszott csokroskát mégiscsak kapta valakitől. Mipdegy, kitől. Valakitől, akihez tartozik.

Az asszonynak vaskos borralalót adott. Nyújtott volna az át az összegért öt csokor virágot is, de ő elhárította. Ne túlozzunk. Ennyit kapott, hát ennyit kapott. Kettőt. Elég ez. Ha valaki kapja, nem nézi mennyi, meg azt sem, mennyire száraz. Ez száraz tény, de hát kit érdekel.

— Hozna egy vázát? — intett a falhoz dülő, várakozó pincérnek.

— Hogyne, uram.

Végül is így illik. Kapott két csokor virágot, azt vázába kell tenni.

— Jöhet vele egy sör is!

— Igenis, uram.

Mit uramozzák ezek állandóan. Tudhatnák róla, hogy soha nem volt úr, meg nem is lesz. Prosztó, az volt, az marad. Fogalma sincs az illemszabályokról, emiatt a felesége féltelmes pillantásokkal szokta illetni társaságban is, nyilvános helyen is, otthon is. Sőt, otthon még szól is. Keményen. Nem baj ez, dehogyan baj. Csak éppen

említi. Még a születésnap ünnepségen is rászólt valamikor, hogy ne kaparja az ujját, ne piszkálja az orrát, ne vakarja a fejét. Nem illik. Persze, amikor még volt születésnap ünnepség.

Nem illik. Persze, hogy nem illik. Az sem illik, hogy ő lassan megöregszik. És most, éppen most kapta le a főnöke, hogy ő bizony már konzervatív, nem képes megújulásra, nem képes alkalmazkodni a korhoz. Pedig csak annyit mondott tagyülésen, hogy lehetséges, elképzelhető a szocializmus új arculata, meg új tartalma, meg új képe, de ő valahogy harmincvalahány esztendeje megtanult és megszeretett egyfajta szocializmus-képet, nem bánná, ha ő azt magának megtarthatná. Ebben hitt, ezért dolgozott. Ha most neki azt mondják, hogy az az egész korszerűtlen volt, meg mára már nem aktuális, akkor megette a fene az egészét. Akkor meg köpje szembe a múltját?

— Most már ő kiáltott a pincérnek.

— Még egyet, uram?

— Kettőt, ha lehetne. Maga is megiszik valamit, nem?

— Inkább egy konyakot, uram.

Konyakot, persze. Ezt már ismeri. Konyak helyett töltenek maguknak féldeci teát, azt látványosan lehajtják, a vendég fizeti a töményt, a pincér meg nem rúg be. Egye fene.

— Jó, konyakot.

— Egészségemre, uram.

Egészségemre. Az kellene. Csak-hogy tegnap a vérnyomás, holnap a vesekő, holnapután a koszorúér-elmesezés, meg a koleszterin is jóval több a kelleténél, mostanában azt hallotta az orvosoktól, hogy prosztataja is van. Megnézte a lexikonban, tényleg van, csak-hogy az a baj: meg kellett néznie.

Egészségemre. A főnök főnöke meg éppen tegnapi este mondta, hogy mikor nő már be a feje lágya. Miért kell neki mindig valami eszme, meg illúzió, meg ábránd jegyében a száját járattatni, és a legutóbbi beadványban is olyasmit írni, hogy állítólag megdadt tőle a magasabb főnök feje. Pe-

dig csak azt írta, amit tapasztalt. Éppen azt a bizonyos régi szocializmus-képet szembesítette a valósággal, és bizony isten kibukott belőle a bosszúság. Másként gondolta. Másként gondolták.

— Na bumm. És akkor mi van.

— Intett a következő sörért.

— Tudja mi van ma? — kérdezte a pincért.

— Nem, uram.

— Oh, ne mondja már, hogy uram.

Mondja inkább, hogy... Tudja mit, ne mondjon semmit.

— Jó. És mi van?

— Hogy mi? Á, semmi...

Húzott egy nagyot a poharából.

Végeredményben kinek mi köze hozzá, hogy egyedül van? Tulajdonképpen neki még egy esztendőre van szüksége az életéből. Egy esztendőig még rá is szüksége van. El kell helyezni munkába a lányát, a fiát meg valahogy be kell szuszterolni az egyetemre. Nem a diploma miatt, hanem mert tényleg tehetséges a kölyök. Hogy miben? Mit lehet azt tudni. Tehetséges. Ezt meg lehet érezni. Szóval ennyi ideig van még mit csinálnia. A szocializmuskép megváltozik, ő egyébként is konzervatív, meg maradi, a munkahelyén meglesznek nélküle. Tán valaki várja is, hogy átadja a helyét. Hát átadja. Aztán átadja. Még egy esztendő. Még egy év. Ennyi kellene.

— Még egyet — intett a pincérnek. Az nem is szólt, csak tértül s hozta a sört. Hideg volt ez is, s barna volt az üveg. Megitta. Felállt, elindult az ajtó felé. Csöndben és egyedül. Nem akarta, hogy észrevegyék, fejébe szállt már a sör. A virágot otthagya a vázában, amikor a pincér utánaszaladt vele, csak legyintett.

— Adja a szakácsnőnek.

Kilépett a levegőre. Valakihez szólni szeretett volna, elmondani, hogy éppen most, éppen ma 49 esztendeje, hogy a világra jött. Nem kerek születésnap, az igaz. De neki mégiscsak születésnap. És valahogyan nemcsak a sörtoj volt olyan keserű a szája íze.

KIE A HORTOBÁGY?

„Ó, hortobágyi föld pordélibájba, Be megszépítéd a fakult valót!”

Oláh Gábor sorai mottóul kívánkozni a cikksorozat írásai elé. Már a kérdés is költői, ami körül a vita forog: Kie a Hortobágy? Jogiilag az egyetlen helyes válasz: a magyar államé. S ezt nem kerülhetjük meg, mert következményei is vannak: gazdálkodása az országának természetvédelme a nemzetenek, idegenforgalma a kulturális haza idegenforgalmának a része. A részről hiteles képet csak a nagy egészben rajzolhatunk, s ez a kép sokkal színtelenebb, fakóbb, mint azt a cikkek festették elénk.

A gazdálkodásról

Sok értékes és sok mára megszokott gondolatot olvashattunk a Hortobágyi Nemzeti Park területe az országának 0,56 százalékát teszi ki, de azt is, hogy hazánkban évente 7345 hektárral nő a művelésből kivett területek nagysága, egyhatedemzeti parkkal. A Hortobágyi Nemzeti Park területén a Dunka Béla cikkében közzétett állatlétszám alapján az ország szarvasmarhaállományának 0,48, loállományának 0,39, juhállományának 4,2 százalékát él. Szó sincs arról, hogy az itt folyó gazdálkodás befolyásolná az ország gazdasági helyzetét. Annál inkább nem, mert eredményei az élelmiszertermelésben jelennek meg, ahol egyre nagyobb értékesítési nehézségeink vannak. Az elmúlt évben a marha- és juhhús világpiacon 10—20, a baromfié 30—40 százalékkal csökkent.

A korszerű mezőgazdaság és élelmiszer-termelés ma gazdaságosságát és minőségét jelent. Kevés energiával, kis befektetéssel, ártalmatlan mellékhatással és hulladékmentesen előkészítéssel végzett termelést, amely nagy választékban jó minőségű termékeket küld a piacra. A jövő a természeti adottságokhoz legjobban igazodó gazdálkodás. Ebben a Hortobágyi Állami Gazdaság, figyelembe véve a természeti adottságokat, a szűk infrastruktúrát, nem számíthat komoly eredményekre. Igen, de ezek a hátrányok eddig is megvoltak, mégis eredményesebben gazdálkodtak. A cikkekben többször említett „korszerű” és „rugalmas” gazdálkodás tartalmát azonban elsősorban nem a helyi adottságok és a természeti viszonyok határozzák meg, hanem az állami támogatásban részesített tenyésztések, természetvédelmi technológiák stb. Emlékeztünk nehezen heveri ki a pusztát. A közelmúlt kísérleteit felhagyott rizsföldek, kiszáradt csatornák örzik. Napjaink az izgága hereford csordákhoz épített végelethatalan kerítések, valamint a mély törések, melyeket a nehéz járművek ütöttek a talajon, amikor a sáron és vizen hordták hozzájuk a takarmányt. A hasig erő füvekhez szokott állatok nehezen alkalmazkodnak a pusztai viszonyokhoz. Itt nem élnek meg a legelő találatán, az év nagy részében takarmányozni kell őket. Szemük nehezen bírja a sivatagi napfényt, húsuk tömegű, a világpiacon értéktelen. Sajnos, nem készült pontos közgazdasági elemzés arról, hogy miibe került ez a kísérlet itt a Hortobágyon (a kerítésépítéssel együtt) összehasonlítva a dunántúli hereford tenyészték eredményeivel (pl. Nagybereki Állami Gazdaság). Természetesen húshasznú marháért nem feltétlenül Amerikába kellett volna utazni, itt volt a magyar szürke és a leértékesebb húst adó magyar tarka is. Erdemtelenül szorultak ki a tenyésztésből. A magyar szürkék sulván idegenforgalmi látványosság a Hortobágyi Állami Gazdaságban, nem egészen szívesből tartották tehát, s ráadásul a génmegőrzés érdekében biztosított állami támogatásból. Csak tartották, de komoly kísérleteket, mint pl. Orosháza, nem folytattak továbbtenyésztésével. Ha folytatták volna, talán a húshasznú marhatartás reneszánszát tenésztálatok biztosításával használhatta volna ki a gazdaság.

Most a gyepgazdálkodás kísérlete írja be a Hortobágyot. Mögötte még az el-

múlt évtized meliorációs be- ruházásaira nyújtott állami támogatás munkálkodik. Azt azonban nem szabad elfelejteni, hogy az elmúlt évtizedben a meliorációs beruházások fajlagos költsége 100, a szükséges saját erő 380, az állami támogatás mértéke mindössze 95 százalékkal emelkedett. A Gazdálkodás ez évi júniusi számában kitűnő tanulmányt olvashattunk a gyepgazdálkodásról. Szerzőik megállapítása szerint, az intenzív gyeptermelés és magas ráfordítás nem áll arányban a gyep lábón álló terméskövesedéssel. Szamadataikat figyelembe véve több száz millió forintba kerülne a hortobágyi legelőkön a gyepgazdálkodás bevezetése, s az éves fenntartási költségek is százmilliókat emésztenének fel.

Természetesen az ösvepek feltörésére senki sem gondolhat komolyan, de kísérletek erre nézve is folytak. A nádudvari Vörös Csillag Termelőszövetkezet, a nemzeti parkban, Szelenecés pusztán az elmúlt évben a juhtenyésztés népgazdasági érdekeinek korszerű kielégítésére intenzív juhtelepelt létesített. Itt próbálkoztak meg a gyepgazdálkodással, azaz a feltöréssel, azaz a gyep-újratelepítéssel, öntöző- gyeptermeléssel. Tavaly nyáron jártam arra, és készítem fényképeket is, a munka hevében éppen kidöntött nemzeti park táblával. Itt épültek meg a cikkekben említett piros palávan fedett juhórák is. Azóta nem jártam arra, úgy hallottam, baromfiüzemmel alakult. A háziszarvasok (kacsa, liba) tartásával kapcsolatban nem árt megismergynünk, hogy a területek komoly degradáltságához vezetnek. Nagy húgsav-tartalmú ürülékük „kiégeti” a

A természetvédelemről

szóló törvényerejű rendelet éppen olyan, mint többi törvényünk, a közlekedési vagy az építési. Azok sem korlátozzák sem a közlekedést, sem az építést, csak szabályozzák. A közlekedési életünk és testi biztonságunk, a természetvédelmi törvény az élővilág megőrzésének érdekében született. A Hortobágyi Nemzeti Park megalapítása tíz esztendővel ezelőtt a nemzet politikai döntése volt. A Hortobágy pusztá 53 500 hektáros területen létrejött hazánk első nemzeti parkja (nem 100 000 hektáron, mint egyik cikkben olvashattuk, s nem egyedüli nemzeti parkként a világon, ahol a gazdálkodás és a természetvédelem együtt tevékenykedik), amely az osztatlan nemzeti vagyon részeként, mint kulturális és természeti örökségünk, jelképesen a 10,5 millió magyar állampolgáré lett.

Mikori Hortobágyot akar megőrizni, rekonstruálni a természetvédelem? — veti fel több cikkíró a kérdést, amely teljesen helytelen, mert nem a mikor, hanem a mit került megfogalmazásra a nemzeti park alapítóhatározatában. Azt az élővilág, amelynek értékei napjainkig átmentődtek. Rekonstruálni sem akar semmikori Hortobágyot sem, csak plasztikai sebészként eltüntetni a nehezen gyógyuló, varas forradások nyomait. A szabályozások éppen az újabb sérülések elkerülése érdekében szükségesek. Azért, hogy egy-egy hasznosítási kísérletből, legyen az intenzív termelési eljárás, nagyzemmi gazdálkodási forma, ne akkor derüljön ki, hogy rossz, amikor már jóvátehetetlen ökológiai károsodásokat okozott. Ahogy senkinek sem jutna eszébe a Magyar Nemzeti Múzeumban, csak azon az okon, hogy épületében örzik, s ők gondozzák a koronázási jelvényeket, ötvözték kísérleteket folytatni a királyi koronán, úgy a Hortobá-

gyepet, a talaj felső rétege nyálkásan képlékennyé válik, rajta nagy kiterjedésű iszapos kopárfoltok jelennek meg, csupán értéktelen gyomok élnek. Közben a tollal szennyezett legelőre más állatot nem lehet kihajtani.

Mindezek a példák arra intenek, hogy a Hortobágyon a gazdálkodás kérdését megkülönböztetett gondokkal és felosztással kell kezelni, a pusztai gazdálkodásra az ország egyre kevesebb tanulópnéz tud fizetni. Itt nem lesz csodaszer a melioráció, hiszen aligha tartozik a Hortobágy legelője abba a 7—800 ezer hektáros gyepelterületbe, amely hazánk 1,3 millió hektáros legelőterületéből intenzív vagy felintenzív művelésre alkalmasnak minősült.

Bár nem így fogalmaztak a cikkek, de éppen a konkrét példák hiánya miatt, úgy tűnik, hogy a hortobágyi gazdálkodás elő nem a nemzeti park megőrzetelre szabályozások általánosan alkalmazható követelményei. De ezt nehéz kimondani, hiszen biztosítani kell a hortobágyi emberek megélhetését, lehetőleg a lakóhelyük közelében. Ez igaz, de nem miután, a munkaező ésszerű átszervezésével a Hortobágyra is vonatkozik. Ha a Hortobágyon sajátos hortobágyi gazdálkodás alakulna ki, elismernénk, hogy a gazdálkodás, a természetvédelem és az idegenforgalom egysége szükségesszerű. Az ökológiai gazdálkodás, a természeti értékek fenntartása, a minőségében magasabb szintű idegenforgalom új munkalehetőségeket teremtenek. Mielőtt arról bővebben szólnék, a nemzeti park munkáját is vizsgáljuk meg néhány konkrét területen.

Nemzeti Parkban sem juthat senkinek sem eszébe felelőtlen kísérletek; folytatni az élővilág értékeit. Anélkül járhatunk, mint törvényben, a megközelítés jórészt nem lehet tartósan jobbra hajlani, mert utközéseknél vezet.

Most nézzük meg, mit csinált az elmúlt tíz év alatt a természetvédelem a Hortobágyon. Ők nem dicsekedhetnek évtizedekkel, s rokonszenves hozzáállásaikkal túlságosan szerények is voltak. Szabályozásokat készített a természetvédelem és gazdálkodás összehangolása érdekében. Szabályozásai (pl. a nádasok kezelése esetében mindössze a kijelölt területeken kívántak nádaratáskor avas nádat meghagyni, hogy a tavaszi fészkelőhelyeknek helyet biztosítsanak) nem többletköltségekkel, csak nagyobb szervezettel, és technológiai fejvelemmel végzett munkákat kívántak meg. Azt is meg kell mondanunk, hogy a természetvédelmi törvénynek megfelelően mindig megfigyelték a szabályozásokból származó jövedelmeként. A Hortobágyi Állami Gazdaságnak anyagi támogatást adtak a nádaratógépek beszerzéséhez, máshol az istálló, nyári szállások építésével, kutak rendben tartásával segítették az őshonos háziállatok tartását a génvédelem érdekében. Az állattartás építményeinek karbantartása, meszelése azt hiszem, nem nevezhető korlátozásnak, egyszerű rendtartás csupán. Példás telep kialakítását segítették a bivaly rezervátum létrehozásával is.

A nemzeti park területén kijelölték a nemzetközileg is tudományos értékű bioszféra rezervátumokat, amelyeknek teljes háborítatlanságot kívánó magterületei (1285 ha) a nemzeti park területének 2,2 százalékát teszik ki. A több cikkíró hiánnyolta területkijelölések hát régen megtörténtek, s

még védőzónákkal is igen kis területek. A vizes élőhelyek fenntartása érdekében a kunkápolnási mocsaraknál rendszeres árasztásokat végzett a nemzeti park. Eredményeként a nagyvívi és tiszai Petőfi Termelőszövetkezet az elmúlt évben már 1 200 000 kéve nádat takarított be. Míg a költséges öntözővíz díjait a nemzeti park fedezi, az árasztásokkal jobban tenyész és jobb minőségű nádat a gazdálkodók aratják le. A Fekete-réten jelentős mocsárrekonstrukció munkát végzett a nemzeti park, az árasztások természetesen máris kedvező eredményeket kínálnak a rétgazdálkodásnak.

Mint Dunka Béla cikkében olvastuk, a nemzeti park is a legelőgazdálkodás fejlesztésére törekszik. Megvalósítását a legjobban a hortobágyi legelők közös hasznosítása biztosítaná. Most a sok használó, tulajdonos egyéni érdekei uralódnak, s ezért vannak egyszerre kihasználatlan és túltelített legelők. Közös hasznosításuk esetén clegelőt lenne betartani a majdnem 100 éves, 1894. évi mezőgazdasági törvénynek az osztatlan közös legelő fenntartására vonatkozó előírásait. Ha a fűhozam, a fűbővíz minősége befolyásolná, hogy milyen állatok, milyen számban kerüljenek egyes legelőkre; ha folyamatos és rendszeres lenne a legeltelek, annak meghatározásának sorrendjét, ha élne a mechanikai gyomirtás, a tövises gyomok kiirtásával, a hortobágyi legelők csodákra lennének képesek. De a legelők önmagukban nem elégségesek a pusztai legelőgazdálkodás elsősorban a pásztorok munkája. A népdalok sorait: „Ócsó mán a pásztor, nincsen becületi...” meg kell változtatni: a pásztor drága legyen, és neki legyen legnagyobb becsülete a pusztán. Munkáját bármilyen jól megfizetik, még mindig olcsóbb lesz, mint a takarmány szállítási költségei az állattartó telepekre.

A nemzeti park a vadgazdálkodást is alig korlátozza. A bioszféra rezervátumok magterületeinek (2,2 száza-

Az idegenforgalom

ma és még hosszú ideig a gazdálkodás és a természetvédelem függvénye a Hortobágyon. A belföldi turizmus számára még ritka úticél. Akik felkeresik, inkább a rendezvények kedvéért jönnek. Pedig igaza volt Veres Péternek, amikor írta: „nem is egyhangú, csak más szemmel kell nézni, mint a változatos várost. De nemcsak nézni, hanem látni is.” Ezt a látószem a külföldiek már a múlt század végén magukkal hozták a Hortobágyra, s a pusztá bekerült a magyar idegenforgalmi kínálatba. „Kellékei” a csikós, gulyás, farkas, paprika, galya még makacsul tartják magukat a turisztikai idill jogán. A látogatók többsége azonban már egészen mást keres itt. Felfedezte végtelenséget, csendjét, s felkeresné kulturális értékeit is, de egyetlen napba nem fér bele. Márpedig szálláshely nincs, a pusztai közlekedés lóháton, lovasokcsin nagyon drága, kerékpárkölcsonzós mindössze a most nyílt hortobágyi kempingben van, vagy lesz. Az uniformisba öltözött hortobágyi csárdák (bárhon lehetnének ugyanis az országban!) méregdrágák, a Pásztorház kiállítását lassan olyan régi lesz, mint a kiállított tárgyak. Az épületek bemutatásának éppen olyan helye van a nap alatt, mint múzeumaink kincseinek, a Budai Vár épületeinek, a szabadtéri múzeumok együttesének. A Hortobágyi Nemzeti Park területén 5—8000 hektáros területen ki lehetne építeni a Pásztorokdás Sza-

badtéri Múzeumát. Mivel mindkét alföldi nemzeti parkunk rendelkezéséhez hozzájárulnak a pásztorélet emlékeinek megőrzése is hiteles bemutatása, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatalban már készültek elképzelések erre nézve. A nagyobb vadasparkok üzemelési rendszeréhez hasonló szabadtéri múzeum megvalósítása a gazdálkodás, természetvédelem és idegenforgalom együttes munkáján alapul. A tervezéstől az üzemeltetésig a legnagyobb feladat az alkalmazott néprajzra várna. A nyári és téli épületek megtervezésétől, az állatok tenyésztési és értékesítési terveiig, mivel a helyi foglalkozás és értékesítés is megoldandó, a pásztorok terjedőn fontos szerepet töltenek be a néprajz hitelességében. A Pásztorokdás Szabadtéri Múzeuma végre megszüntetné azt a felemás helyzetet, hogy őshonos háziállatainkkal gyermekeink általában a Mezőgazdasági Múzeum kiállításain preparált példányok alakjában, valamint az állatkerben ismerkedjenek meg.

Am alkalmazott néprajz ma nincs. Ha lenne, néprajzosaink nem elégednének meg az idegenforgalmi bemutatók ócsárlásával, hanem ők készítenék el annak „forgatókönyvét”, amely hitelesen ismertetőhellyet építené ki a Hortobágyon. Ezzel nemcsak a természetvédelmi ismeretszerzést segítene, hanem bővítené az idegenforgalmi látványok sorát is. A helyreállított épületek között van két műemlékjellegű is, a Meggyes és a Kadarcs csárdák. Igaz, hogy a Hortobágyi Állami Gazdaság kezében maradtak meg a lebonasztól, de a helyreállítás igen jelentős költségeit, s a jelenlegi gondos fenntartást a nemzeti park fedezte és fedezi, s a Kadarcs csárdában lakók elhelyezése is a nemzeti park százezrekben mérhető költsége volt. Végezetül mindkét épületet közölcakra hasznosították.

A cikkekben legtöbbet az utközésekről olvashattunk a természetvédelem és a gazdálkodás között. Konkrét esetekről azonban nem érteztünk. Miért nem tárujuk fel őket? Sokszor bizony azért, mert kiderülne, hogy a népgazdasági érdekekre való hivatkozás mindössze csak csoportérdekeket takar, vagy egyenesen csak egyéni! Egy-egy területrendezésben vagy létesítményhelyezésben (pl. magasfeszültségű távvezeték a nemzeti parkban a Kadarcs csárdánál) kiderül később, hogy más-ként is lehetett volna, hogy gazdaságatlan volt, de akkor már mindenki szemérmesen elhallgat.

Az idegenforgalom világszerte ősi tudásokat, mesterségeket konzervál. Hasznosítja, s így eltartja őket. Befolyásolja országok gazdasági helyzetét, nemzetek politikáját s segíti kézzelfoghatóan a kulturális integrációt. Mind-ez a Hortobágy hasznosításában sem mellékesek.

Összefoglalóan, az ökológiai szempontú gazdálkodás, a természetvédelem és az idegenforgalom csak együttesen képesek gazdaságosan hasznosítani a Hortobágyon. Első az egyenlők között csak az lehet, aki többet, jobbat és szebbet tud adni az országnak, nemzetnek, hazának. Végezetül szeretném emlékeztetni az olvasókat, hogy a nemzeti park alapítása után, tíz esztendővel ezelőtt a Hajdú-Bihar megyei Napló hasonló cikksorozatát gondozott, arról, hogy milyen legyen a Hortobágyi Nemzeti Park Jövedelmének és értékesítésének és szembesíteni a valósággal.

Kovács Gergelyné,
az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatal kultúrtörténésze

Hallo
GABROV

- Papa, mi
- Mert lus
- Van fény
- Tessék!
- De hisze
- Az elég!
- Kérem,
- Ugyan,
- hetem a vend
- Mindig
- Mennyei ke
- Semmibe
- Hogyho
- Almodos
- Érdekes
- rólad mindig
- Miért, ha
- Nem —
- Mennyei
- Két levél
- Tessék e
- dat!
- Egy gabrov
- érkezik és vil
- A maga
- kell fizetni
- A gabrovól
- Bújj elő,
- Egy gabrov
- művészek eg
- Ötven le
- Hiszen csa
- gától!
- Igen, de
- Vág vissza a k
- A gabrovól
- vesz elő, és m
- Köszön
- En sem
- Felesége a
- Miért ne
- Ö dohán
- A gabrovól
- majd újra vis
- Miért ca
- utas.
- Hogy ha
- most szíltam

hántéri Múzeumát. Mivel mindkét alföldi nemzeti parkunk rendelkezéséhez hozzájárulnak a pásztorélet emlékeinek megőrzése is hiteles bemutatása, az Országos Környezet- és Természetvédelmi Hivatalban már készültek elképzelések erre nézve. A nagyobb vadasparkok üzemelési rendszeréhez hasonló szabadtéri múzeum megvalósítása a gazdálkodás, természetvédelem és idegenforgalom együttes munkáján alapul. A tervezéstől az üzemeltetésig a legnagyobb feladat az alkalmazott néprajzra várna. A nyári és téli épületek megtervezésétől, az állatok tenyésztési és értékesítési terveiig, mivel a helyi foglalkozás és értékesítés is megoldandó, a pásztorok terjedőn fontos szerepet töltenek be a néprajz hitelességében. A Pásztorokdás Szabadtéri Múzeuma végre megszüntetné azt a felemás helyzetet, hogy őshonos háziállatainkkal gyermekeink általában a Mezőgazdasági Múzeum kiállításain preparált példányok alakjában, valamint az állatkerben ismerkedjenek meg.

Az ember- központúság

hiányzik a sokféleképpen gondolkodó hasznosítók elképzeléseiből. A Hortobágy jövője pedig sokoldalúan művelni embereket kíván meg. Róluk kevés szó esett. A kulturális haza megőrzetele idegenforgalom ugyanis a tájji, természeti és kulturális értékeket sajátosan és jól hasznosító gazdálkodás és természetvédelem kívánja bemutatni az ott élő embereken keresztül. Így, úgy vélem, a Hortobágy hasznosítóinak elsősorú érdeke, hogy milyen képzést kapnak a hortobágyi kisiskolások. Nekik a Hortobágy földjéről többet kell tudni, hogy megszeressék. Nemcsak történeti múltját, természeti értékeit is ismeri kell. Illik felismernük róptében is a védett madarakat, de tudni illik azt is, hogy a hortobágyi szikfű illóolaj-tartalmú magasabb, mint szántóföldi társaié, nekik büszkének kell lenni arra, hogy egy nemzeti parkban élnek. De annak értékeiből nekik is részesülni kell. Itt már az óvodában idegen nyelvekre lehetne szoktatni a gyermekeket, melyre nézve nem is messze tőlünk, a Plitvicei tavak Nemzeti Parkban (Jugoszlávia) találnak példát.

Az idegenforgalom világszerte ősi tudásokat, mesterségeket konzervál. Hasznosítja, s így eltartja őket. Befolyásolja országok gazdasági helyzetét, nemzetek politikáját s segíti kézzelfoghatóan a kulturális integrációt. Mind-ez a Hortobágy hasznosításában sem mellékesek.

Összefoglalóan, az ökológiai szempontú gazdálkodás, a természetvédelem és az idegenforgalom csak együttesen képesek gazdaságosan hasznosítani a Hortobágyon. Első az egyenlők között csak az lehet, aki többet, jobbat és szebbet tud adni az országnak, nemzetnek, hazának. Végezetül szeretném emlékeztetni az olvasókat, hogy a nemzeti park alapítása után, tíz esztendővel ezelőtt a Hajdú-Bihar megyei Napló hasonló cikksorozatát gondozott, arról, hogy milyen legyen a Hortobágyi Nemzeti Park Jövedelmének és értékesítésének és szembesíteni a valósággal.

Hol i
IRTA: ART BU

Mostanában — az orvosok — csak azok, akik házakba fektetnek karított pénzük mam oka igen gondolom, ére alakul ki, ha az szerre orvos és részvényese —, eldönteni, az tör a betegnek jó, v a kórháznak ha Dr. Wesley He sekő Emléke kő nyese azonban lem, semmiféle lémat nem lát a orvos egy magán tulajdonosaként ja pénzt.

— Jó dolog, h egyben kórház is — állapított Heights. — Így gondoskodhatnak betegek a legk kapják, amit pe talán kapni lehe — Csakhogy ellen —, egyesve velnek, hogy egy orvos anya kelt az egészség mény tevékenysé szólván akaratl alatti indítkokn meszkedve hajlat az emberek köré sére, hogy biztos séges telíttsége — Ez nevéste kolt le dr. Heigh dig csak olyan b dők a Vesekő E nek feltétlenül s az ottani kezelé gató tanács ne nyomást rá, h több beteg. E egy is minden pácié lom be oda. Soka mas Nővérekhez a kórház pedig n ges.

— És hogyan e menjen ide, ki o — Szigorúan c pontok alapján. E

Hallottuk valahol

GABROVÓI VICCEK

— Papa, miért eszik a szomszédunk mindig saslikot?
— Mert lusta paradicsomot ültetni!

— Van fényképed az ikreidről?
— Tessék!
— De hiszen ez csak az egyiküket ábrázolja!
— Az elég! A másik ugyanilyen!

— Kérem, ne fáradjon, nem szükséges kikisérnie.
— Ugyan, számomra a legnagyobb öröm, ha kikisérhetem a vendégeket! — válaszolja a gabrovói.

— Mindig szerettem távoli országokról álmodozni. Mennyibe kerülhet egy európai utazás?
— Semmibe!
— Hogyhogy?
— Álmodozni ingyen is lehet!

— Érdekes — mondja egy gabrovói a másiknak — rólad mindig egy kollégám jut az eszembe.
— Miért, hasonlítok rá?
— Nem — ő is tartozik nekem öt levával!

— Mennyibe kerül egy jegy a kádfürdőbe?
— Két levába.
— Tessék egy leva — elég lesz, ha félig tölti a kádat!

— Egy gabrovói hátán hatalmas csomaggal, Szófiába érkezik és villamosra száll.
— A maga jegye három szotinka, a csomagért hatot kell fizetni — világosítja fel a kalauz.
A gabrovói sóhajtván szétbontja a csomagot:
— Büjj elő, Pencso! Csomagként többé kerülsz!

— Egy gabrovói kereskedő ötven levát ajánl a festőművészeknek egy képért.
— Ötven leva? — kiált fel a művész felháborodottan.
— Hiszen csak a vásznat százötven leváért vettem magától!
— Igen, de akkor még nem volt ilyen maszatos — vág vissza a kereskedő.

— A gabrovói társaságban van. Zsebéből cigarettát vesz elő, és megkínálja a jobb oldali szomszédját.
— Köszönöm, nem dohányzom — válaszolja az.
— En sem — mondja a bal oldali szomszéd.
Felesége a gabrovói fülebe súgja:
— Miért nem kínálsz meg a házigazdát?
— Ő dohányzik — súgja vissza a férje.

— A gabrovói minden megállóban leszáll a villamosról, majd újra visszaszáll.
— Miért csinálja ezt? — kérdezi csodálkozva az egyik utas.
— Hogy ha jön az ellenőr, azt mondhassam: éppen most szálltam fel!

Finom célzás

A KROKOGYILBÓL

A divatárúüzletbe egy nő lépett, körülnézett, majd suttogva köszönt:
— Jó napot...
— Jó napot — válaszolta az elárusító, szintén suttogva.
A nő még egyszer körülnézett, s miután meggyőződött, hogy a közelükben nincs senki, suttogva az elárusítóhoz fordult:
— Én mindent nagyon jól megérték...
— Mit ért meg? — csodálkozott suttogva az elárusító.
— Mindent. Hogy magának most nehezebb. Mióta kijött az új törvényerejű rendelet, miegyéb. Ezért célzásokban fogok beszélni...
— Miben, miben?!
— Célzásokban: körülírom a lényegét. Célozgatok. Erti? Mondja, kapható-e az a...
— Nem értem.
— Ne siessen, azonnal megérti. A... beesteledik, közeledik az éjszaka... szeretné lehajtani a fejét... nos, azt, amit magától kérek, ráhúzzák arra, amire le szeretné hajtani a fejét...
— Arra gondol, amiből azelőtt volt bőven és a polcokon hevert?
— Arra, arra, pontosan.
— Megértettem a célzást, de amit kér, az nincs.
— Akkor talán van... tudja, ősszel az éjszakák hűvösebbek, télen pedig igen hidegek... és akkor arra a meleg és nagy holmira, amivel éjszaka takarózik az ember, okvetlenül rá kell húzni azt, amit én most venni szeretnék...
— Arra a virágmintásra gondol?

— Igen...
— Szokott lenni, de most nincs.
— Akkor talán van néhány darab abból a valamiből, amivel könnyen el lehet távolítani a nedvességet a test különböző részeiről... Persze, jó lenne, ha... ugye érti, milyen gyártmányúak lennének? És frottírból lennének...
— Arra gondol, ami létezik nagy méretben és kicsiben is?
— Igen...
— Szokott lenni, de most nincs.
— Igen, és elfelejtettem a legfontosabbat — suttogta a

nő —, ha megkapom ezeket a holmikát, maga is kap valamit. Erti? Igen tartós, vízjeles papírra nyomtatják... Számok vannak rajta...
— Tudja mit — suttogta az elárusító — mindjárt idehívom egyik kollégámat... Hazai gyártmányú öltönyt visel. A vállán olyan kis csillagos izék vannak. Ő majd elkíséri magát egy intézménybe, ahol kis szobák vannak, igen szegényesen berendezve, és ahonnan kilépni sokkal nehezebb, mint bejutni...
— Megértettem a célzást — suttogta a nő, és azonnal eltűnt a többi vevő között.

Jurij Rihter

CARLO MANZONI:

Firenzei képeslap

Signor Veneranda az utcán megállított egy járókelőt.
— Bocsánatot kérek — mondta —, nem kapott ön egy képeslapot Firenzéből?
— Micsoda? Tessék? — álmélkodott a járókelő, azt gondolva, hogy nem hallotta jól.
— Azt kérdem — ismételte meg Veneranda —, hogy nem kapott-e képeslapot Firenzéből?
— Nem, nem kaptam! — felelte csodálkozva a járókelő.
— De tulajdonképpen miért kellene képeslapot kapnom Firenzéből?
— Azt nem tudom — szakította félbe signor Veneranda. — Talán vannak ott ismerősei, esetleg rokonai.
— Nincs arra semmiféle ismerősöm, rokonom meg még kevésbé — válaszolta az idegen úr.
— Akkor világos, hogy miért nem kapott képeslapot Firenzéből — szól Veneranda. — Furcsa is lenne, ha kapott volna, mikor se rokona, se ismerőse nincs ott!
— Magyarazza meg végre, az ördög vigye el, hogy mit óhajt tulajdonképpen? — kiáltott fel az idegen úr.
— En? Semmit! — felelte signor Veneranda. — Egyszerűen érdekel ez a história. Mellesleg nekem abszolút mindegy, kap-e ön képeslapot Firenzéből, vagy más városokból...
— No jó, de... — Az ismeretlen úr nem találta a szavakat. — Akkor meg mire való ez az ostoba kérdés?
— Egyik kérdés olyan, mint a másik — válaszolta signor Veneranda —, és nincs bennük semmi ostoba. Tehát ön nem kap képeslapot Firenzéből. Kitűnő! Akkor minek ebből tragédiát csinálni? Ha már annyira akar képeslapot kapni Firenzéből, nosza, küldjön oda valakit!
— De mégis... — kezdte volna az idegen úr.
— Na ebből elég! — kezdett ekkor kiabálni signor Veneranda. — Foglalkozzék a saját dolgával, és ne rongálja az idegeimet!

— És méltóságteljesen eltávozott, miközben mormogott valamit az orra alatt, és csóválta a fejét.

Zahemszky László fordítása

Hol itt az érdekkonfliktus?

IRTA: ART BUCHWALD

Mostanában aggasztanak az orvosok — nem mind, csak azok, akik magánkórházakba fektetik be megtakarított pénzüket. Aggodalmam oka igen egyszerű: úgy gondolom, érdekkonfliktus alakul ki, ha az ember egyszerre orvos és egy kórház részvényese —, nehéz lehet eldönteni, az történjék-e, ami a betegnek jó, vagy az, ami a kórháznak hasznos.

Dr. Wesley Heights, a Vesekő Emléke kórház részvényese azonban közölte velem, semmiféle etikai problémát nem lát abban, ha az orvos egy magánkórház társulajdonosaként kamatoztatja pénzét.

— Jó dolog, ha az orvosok egyben kórháztulajdonosok is — állapította meg dr. Heights. — Így személyesen gondoskodhatnak róla, hogy betegek a legjobb ellátást kapják, amit pénzért egyáltalán kapni lehet.

— Csakhogy — vettem ellen —, egyesek azzal érvelnek, hogy amennyiben egy orvos anyagilag érdekelt az egészségügyi intézmény tevékenységében, úgy szólna akaratlanul, tudatalatti indítékoknak engedelmessé válnak hajlamossá válhat az emberek kórházba küldésére, hogy biztosítsa a szükséges telítettséget.

— Ez nevétség — torokolt le dr. Heights. — Mindig csak olyan beteget küldök a Vesekő Emlékébe, akinek feltétlenül szüksége van az ottani kezelésre. Az igazgató tanács nem gyakorol nyomást rám, hogy küldjek több beteget. Egyébként nem is minden páciensem utalom be oda. Sokan az Irgalmas Nővérekhez kerülnek, az a kórház pedig nem nyereséges.

— És hogyan dönti el, ki menjen ide, ki oda?
— Szigorúan orvosi szempontok alapján. Ha kedvező

betegbiztosítással rendelkezők, az orvosok Emlékében kapnak ágyat, ha nem, akkor az Irgalmas Nővérekébe.

— Az irgalmas nővérek aligha örülnek ennek.
— Persze, valószínűleg jobban szeretnék fizetőképese pácienseket kezelni, de a Vesekő Emlékének számítógépei nem tudják feldolgozni a biztosítás nélküli betegek adatait, az Irgalmas Nővérek viszont már hosszú évek óta hozzászoktak ehhez. Ha a nővérekhez küldöm a rossz anyagi helyzetű betegeket, tudom, ott sokkal jobb kezelést kap, mint a Vesekő Emlékében.

— Hajlandó a Vesekő Emléke ágyat adni egy biztosítás nélküli betegnek?
— Természetesen, ha életveszélyről van szó. Mi azonban a nyereségesség elve alapján működő kórház vagyunk, tartozunk annyival a részvényeseknek, hogy a nem jövedelmező ágyak száma minimális legyen. Már megvadtok bennünk, hogy a jótékony célú, nem nyereséges kórházak kiszorítására törekszünk, ez azonban nem igaz. Szükségünk van ezekre a kórházakra, ahogyan nekik is szükségük van ránk.

— Nekik miért?
— Mert csökkentjük a megterhelést, átvállaljuk azokat a betegeket, akik fizetni tudnak szolgáltatásainkért. Ha az ilyen páciensek nem kerülnek hozzánk, akkor a nyereség nélküli kórházakban nem maradna elég hely a fizetőképtelen betegeknek, pedig azokat is kezelni kell.

— Azt hiszem, engem valószínűleg nem a magánkórházak létezése nyugtalanít, hanem az a gondolat, hogy orvosok is vásárolnak részvényeket. Ön nem aggódik emiatt?

— A legkevésbé sem. Na-

gyon helyes, ha az egészségügyi társtulajdonosai annak a kórháznak, ahová pácienseiket küldik. Ugyan ki lenne alkalmasabb annak eldöntésére, hogyan lehet leosztani a költségeket, s biztosítani az intézmény nyereségességét? A magánkórházak alkalmazottai mindent elkövetnek, mert tudják, hogy ugyanolyan árgus szemekkel figyeljük őket, mint betegeinket. A Vesekő Emlékét az tette nagy kórházzá, hogy orvosaink a színt fenntartásával is törődnek.

— Úgy vélem, éppen ez az aggasztó — töprengtem el.
— Mi az ördögöt akar ezzel mondani?
— Ha egyszerre törődnek a kórház feltöltöttségi szintjével és a páciensekkel, érdekkonfliktus alakul ki, a részvényes szempontjai befolyásolják az orvosi ítéletalkotást.

— Mindig a beteg érdeke az első — fakadt ki dr. Heights dühösen. — Egyetlen orvost sem ismerek a Vesekő Emlékében, aki a feltétlenül szükségesnél tovább tartotta volna ott betegét, ha csak nem volt éppen szép hétvége, amikor senki nem vár az ágyra.

— Azért nem kell megharagudnia.
— Tanulmányaim befejezésekor esküdt tettem, hogy egyforma gondnal kezelek minden beteget, akár a Kék Kereszt, akár az Egészség Csoport vagy az állami szociális alap fizeti a költségeket. Soha nem szegtem meg eskümet. Sőt, amióta a Vesekő Emlékének részvényese vagyok, nem pusztán a beteg szempontjából, hanem a kórháztulajdonos szemszögéből is értékelni tudom az egészségügyi ellátást. Tehát tapasztalataim alapján jobb és gazdagabb orvos lettem.

(Ford.: Konok István)

Állati abszurdok

BODÓ JÁNOS KARIKATÚRAI

— A világ tele van szebbnél szebb nőekkel, és én marha majomnak születtem!

A gondolkodó ember

Eppen gondolataimba merültem, amikor megszólalt a feleségem:
— Szaladj le, fiam, a zöldségesbe egy kiló kelkáposztáért.

Magasröptű gondolataim úgy zuhantak alá, mint vércse a napocsibe láttán, de zokszó nélkül vettem a pulóvert és a szatyrot, és nekiindultam a lépcsőháznak. Fentről lefelé számítottam az első lépcsőfordulóra, vettem magamban sorra az elmúlt négy-öt év különféle közgyűléseit, tanácskozásait, és fájón nyugtáztam, hogy hiába, az emberiség, úgy látszik, nem okul semmiből. De hogy is tanulhatna, amikor itt van például a mi kis lakóegyüttesünk, és hát itt is hányan nem jönnek ki egymással.

A második lépcsőfordulóra áttekintettem magamban az afroázsiai egységterekvésként helyzetét, megpróbáltam visszaemlékezni a legfontosabb dokumentumokra és záróokmányokra, de gondolataimban megzavart az egyik szomszéd, aki megállított, és arról tájékoztatót, hogy a tojás ára a maszeknál húsz fillérről több, mint tegnap.

Erről jutott eszembe a világinég aggasztó jelen-

sege, amit a harmadik lépcsőfordulóra megpróbáltam átfogóan elemezni, magam előtt — persze csak gondolatban — térképre is kivetítve a kritikus gócpontokat. Egyik ismerősömről emlékezve felremlentek előttem a nagy sáskajárások is, amelyek csak még inkább nehezítik az amúgy is bonyolult helyzetet.

A negyedik fordulón rövid elemzést tettem a begyűrűzésről, mint világproblémáról, amelynek átlagos hatása nem csupán a nemzetgazdaságokra, hanem rám mint állampolgárra is egyre inkább kiterjed, szóval nekem is begyűrűzik. Eppen valami találat, világos hasonlaton törtém a fejem, amikor beletűköztem egy másik szomszédombá, aki arról regélt valamit, hogy kikelt a zöldhagyma a kiskertjébe.

Ez az! — tépelődtem az ötödik lépcsőfordulón, a zöld az igazi. Nem a zöldekre gondoltam, hanem a zöld forradalomra, amely megoldaná a világinég helyzetét, amelyet már a harmadik vagy a negyedik fordulón elemeztem.

A hatodik fordulón,

Kaposi Levente

Akiről utcát
neveztek el
Debrecenben

Barta Boldizsár

Barta Boldizsár (Debrecen, 1623—Debrecen, 1689) Debrecen 17. századbeli krónikása 1666-ban megjelent Rövid Chronika című művében városunk történetének egyik, eseményekben gazdag szakaszát örökölte meg, mely az 1564. évi „Tűz által való rettenetes ítélet”-től 1664-ig terjed. Műve megírását Barta így indokolja: „Hogy fen maradjon emlékeztetőre e mi életünkbeli időnek sok gonosz-szal való elege volta, nagy romlása, sőt még pusztulása is”, okulásul a kortársaknak, s az eljövendő nemzedékeknek. Szerinte Debrecennek, a „keresztény respublikának” a három hatalom ütközéspontjában védelme csak „okos magakalmazás és mindenféle adom” lehetett. Nagy megtartó erőt látott a vezetők és vezetettek összetartásában, s a kálvinista várost segítő isteni oltalomban.

A Rövid Chronika-nak egy példánya Debrecenben van, a másikat a keszthelyi Helikon Könyvtár őrzi, melyet Hosszúfalusi Márton Dobozsi István főbíró fiától kapott ajándékba. Ezt a könyvecskét Barta „Dobozsi István Urammak, ez Várasnak mostani fő Birájának” ajánlotta.

Barta Boldizsár a Kollégium alsóbb osztályainak elvégzése után kitanulta a szücs mesterséget. 1648-ban már önálló mesterként dolgozott Debrecenben, 1658-ban második hitese céhmesterré, s szenátorra választották, majd helyet kapott az esküdt bírák 12 tagú testületében. 1664-től minden harmadik évben megtalálható neve az esküdték között, 1665-től hét ízben választották utcaszeri bírónak. Kiváló diplomáciai készséggel, ügyességgel, tájékozottsággal intézte Debrecen ügyeit, valahányszor követi tisztességgel ruházták fel. 45 küldetése között csak 5 volt olyan, amikor nem a törökkel tárgyalt. Bizonyára törökül is beszélt. Többször némelyik basa önkényeskedését panaszolta be, s oltalomleveleket esköltölt ki a sokat sanyargatott város számára. Védelemért négyszer fordult meg Konstantinápolyban. Az 1670. évi sikeres útjáról írja: „Isten az eb szájból a ragadt prédát kivonta.” 1672-ben a szőlődézsma ügyében járt szerencsével a portán. Ő képviselte Debrecen 1683-ban a Thököly által összehívott kassai országgyűlésen, holott előzőleg, 1680. január 6-án Szoboszlón Thököly elfogatta, amiért a debreceniek megfékeztek a városban garázdálkodó kuruc csapatokat. Később a váradi basa csukatta tömlőcbe, ahonnan csak 600 ft. lefizetése után szabadult. (A főbíró évi fizetése 300 ft. volt!) Tárgyalt Erdéllyel, a törökkel, a császáriakkal, Debrecen mindhárom szorongatójával, s többségben eredményel.

A tehetséges, örökösen a város érdekében tevékenykedő Barta Boldizsárt a legnagyobb megtiszteltetés a Caraffa-járás esztendejében, 1686-ban érte, amikor Debrecen főbírájává választották. A debreceni főbíró élet, halál ura volt ugyan a városban, de a zavaros időkben az ő élete sem volt perccig sem biztonságban. Tömeges gondja közepette volt ideje arra, hogy támogassa a Kollégiumot is az építkezésben. Második főbíróvá 1689-ben Bécsbe vezetett küldöttséget, hogy kieszközölje I. Lipót császártól Debrecen minden régi kiváltságának megerősítését. Ez volt eredményekben gazdag életének utolsó jelentős ténykedése. Még ugyanabban az évben sűrű könnyullajtasok közepette kísérte végző állomáshelyére Debrecen népe.

Barta Boldizsárról a Nyulason neveztek el utcát.
Dr. Nyakas László

SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ * SZABAD IDŐ *

AZ ORVOS TANÁCSA

Üdülőknek, fürdőzőknek

A nyár beköszöntött az jele, hogy elérkezett a régen várt és megérdemelt pihenés és üdülés ideje. Ahhoz, hogy ezt az időt gondtalanul tölthessék el, néhány egészségügyi jó tanáccsal szolgálunk.

Külön felhívjuk a figyelmüket a 14 éven aluli gyermekek fokozott veszélyeztettségére. Őket a melegvízes gyógymedencékbe vinni nem szabad. A 36—38 Celsius-fokos víz károsan hat szív-érrendszerükre, hancúrozás közben pedig sok vizet nyelnek, amely náluk — kisebb ellenállóképességük miatt — gyakrabban okoz hányást, hasmenést, lázas megbetegedést. Azért is kell ezt komolyan venni, mert a gyermek szervezete igen érzékeny a folyadékok, és sóvesztésre, hamar létrejön a „kiszáradás” (és az ezzel járó súlyos következmények), amit a nagy meleg okozta izzadás még súlyosbít.

Még enyhébb fokú hasmenés esetén is azonnal forduljanak orvoshoz! Csakis az orvos által rendelt gyógyszert szabad szedni! A gyógyszeresedés idején ne járjanak sem gyógy-, sem pedig strandfürdőbe, mert ezzel gyógyulásukat késleltetik.

A napozásról is fontos néhány szót ejteni. Ne akarjon senki egy-két nap alatt leburnulni, mert ez bonyuladashoz és kifáradáshoz vezet. Magaslatti helyen és vízparton lényegesen erősebb

a napfény ultraibolya sugárzása, ezért ott még fontosabb az óvatosság. Az érzékeny és fehérbőrűek soha ne fekdjenek ki a tűző napra, csak félfényekes helyen napozzanak. Óvatosan napozzanak azok is, akik magas vérnyomásban, szív-, tüdő-, pajzsmirigybetegekben szenvednek. Újabbban vált ismertté néhány gyógyszer fényérzékenyítő hatása. Ilyenek az idegnyugtatók, altatók, görcsoldók és az antibiotikumok. Ezen gyógyszerek szedése esetén nem ajánlatos napozni.

A fejet vagy nyakat ért közvetlen napsugárzás hatására keletkezik a napzsúros. Fejfájás, hányinger, hányás, szédülés hívja fel rá a figyelmet. Tanácsos ilyenkor hűvös helyre fekdülni, és a tarkójára vizes ruhát helyezni. Súlyosabb esetekben szükséges az orvos szakember segítségére.

Erős napozás következtében kialakult bőrgyulladás esetén nyugtató hatású kenőcsöt használjunk, pl. Alosol, Azulenol, Phlogosamol amelyek az égési fájdalmakat és a gyulladást nagymértékben csökkentik. Súlyosabb esetekben orvoshoz kell fordulni, mert a gyulladás az égéshez hasonló kezelést kíván. A napozást természetesen néhány napra be kell szüntetni.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

VÁGI ISTVÁN. Július 22-én a Magyar Posta két forint névértékű bélyeggel emlékezik meg Vági István születésének 100. évfordulójáról. A centenáriumi bélyeg W. J. Erdőssy Ervin grafikusművész tervrajza alapján a budapesti Állami Nyomdában készült 582 300 fogazott és 4800 vágott példányban. A bélyeg az ünneplő arcképet ábrázolja, háttérben egykorú újságfeliratok láthatók. Vági István (1883—1940) a magyar munkásmozgalom kiemelkedő harcosa volt. Vezetésével alakult meg 1925-ben a Magyarországi Szocialista Munkáspárt. Politikai elveiért üldözték, éveket töltött börtönben, végül a Szovjetunióba menekült, ahol a szakszervezeti internacionálban dolgozott.

KERTEK. Az angol polgár életéhez már hagyományosan hozzátartozik a kert. A sziget jellemzője a zöld gyepek, a családi házak fűvel borított kertje. Az angol posta négy bélyegen kastélyok híres parkjait mutatja be. A sorozat századok változó ízlését, különböző kertépítő stílusokat idéz fel. A 17. század irányzatát egy formára nyert bokrokkal díszített skót kertben ismerhetjük fel. A következő időszakot a Blenheim kastély természetesen ható ligete tárja elénk. (A Caraffa-járás hercegei

sasfésze, itt született W. Churchill) Egyiptomot utánozza a harmadik címetlen látható kert, ilyenek a 19. században divatoztak. A bélyegen látható park ma az orthopédiai klinika betegienek ad nyhülést. A negyedik címetlen különös hangulat lengi körül a virágokkal dúsan szegélyezett fasorokat. Századunk egyik költőjének lelkiállását tárja elénk a kertépítésnek ez a formája.

ÚJDONSÁGOK. Hatalmas csőrű madár a tukán. Dél-Amerika őserdeiben vizek közelében tanyázik. Négy szép példány képe díszíti Brazília új sorozatát.

Az Unversiadét most Edmontonban tartják. 90 ország 4500 diáksportolóját és közel 1 millió nézőt várnak a kanadai rendezők, akik jelképes ábrájú bélyegpárral népszerűsítik a főiskolások vetélkedőjét.

A török posta két bélyeggel emlékezik meg arról, hogy 50 éve alakult meg a polgári légiforgalmi társaság. 50 lírás címetlen napfényben suhanó gépet, a 70 lírás címetlen kivilágított repülőteret láthatunk.

A Bécsot ostromló török hadat 300 éve üldözték el. A jubileumi ünnepségek alkalmából az osztrák fővárosba látogat a pápa, ezért arcképpel díszített 6 schilling

névértékű bélyeg bocsátanak ki.

A nemzet nagyjai előtt tiszteleg nyolcvértékű sorozattal a görög posta. A 15 d névértékű címetlen G. Papandreu (1888—1968) arcképe díszíti, aki céltudatos politikájával kivívta magának „a demokrácia nagy öregje” elnevezést.

San Marinóban a vasúttal kapcsolatos bélyegek barátjai tanácskoztak. A konferenciát régi mozdonyt ábrázoló benyomott bélyegű levelezőlap kiadásával öröközték meg. Minderről azért is szólnunk, mert a miniállamnak vasútvonalra nincs, kizárólag közúton lehet megközelíteni.

A Koreai Népköztársaság hat bélyegen a hajózás történetét eleveníti fel.

AUTÓSOK – MOTOROSOK

A veszélyes motorkerékpár

Az európai felmérések szerint a motorkerékpárosok még mindig a legveszélyeztetettebb közlekedő réteget alkotják. Elgondolkodtat, hogy a motorkerékpár-balesetek sérültjeinek 63 százaléka 16—19 év közötti fiatal. Talán még ennél is tanulságosabb az az adat, miszerint a balesetozó motorkerékpárosok több mint egyharmada segédmotoron halad. Érdekes viszont az a megállapítás, hogy a motorkerékpárosok balesetei nem feltétlenül a nagy sebességgel való haladásról történnek, hanem sokkal inkább a közlekedési helyzetekben mutatott bizonytalanságok és rossz döntések, manőverek rejlenek a balesetek hátterében.

A segédmotor tehát — a közlekedéssel ellentétben — igen veszélyes jármű. Ennek ellenére a KRESZ pillanatnyilag csak a nagymotorral közlekedők számára írja elő a bukósisak használatát. Amikor e szabályzatot összeállították, még azt hitték, hogy a legfeljebb óránkénti 50 kilométeres sebességgel haladó segédmotorosnak nincs szüksége fejvédő sisakra. Időközben azonban megbizonyosodott, hogy még az egészen kis sebességgel haladó motorkerékpáros is koponyatörést szenvedhet, ha úgy esik le a járműről, hogy feje a kövezethez csapódik. Eppen ezért a módosított KRESZ 48. paragrafusának 6. bekezdése ekként fog szólni: „Motorkerékpárral és segédmotoros kerékpárral csak abban az esetben szabad közlekedni, ha a vezető és — motorkerékpáron — az utas (utasok) becsatolt bukósisakot viselnek.”

A módosítás ellen máris olyan ellenérvek hangzanak el, hogy a bukósisak nehéz, meleg, drága, nos és — amint már említettük — hogy a segédmotoros úgyis csak lassan megy. Ez utóbbit már megcáfolták, az előző

KERESZTREJTVÉNY

A NAGY TRIÁSZ

Rejtvényünk megfejtésével az ókori görög színjátszás klasszikus drámáiról triászának nevet kapják.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15						16			17				
18			19			20					21		
22		23			24					25		26	27
28					29					30		31	
32					33				34				
35			36			37		38					39
			40										
41	42		43					44					45
46			47				48	49				50	
51						52		53			54		
55						56				57		58	
59	60				61				62		63		64
65					66	67							
70								71					

VIZSZINTES: 1. Könnyű lovas kocsi. 8. Betegesen rögeszmés. 15. A triász egyik tagja. 17. Egyszerűsített könyvelés. 18. Tiszteletbeli — rövidítve. 19. Idegen férfinév. 20. „... Ilonka” (Vörösmarty). 21. Nyomkod. 22. Elemér egynemű betűi. 24. Csíralével. 26. Kicsinyítő képző. 28. A „Dióbeli királyfi” írója. 29. Igen kemény indiai fa. 30. Hasítja. 32. Principium. 33. GÖ. 34. Nyomdai munka. 35. A tantál vegyjele. 36. ... Doluhanova, világhírű szovjet-örömeny énekesnő. 38. „Egy sző, mint ...” 39. Hangtalan tűz! 40. A triász irodalmi munkásságának gyümölcse. 41. A 26. számú párja. 43. Becenév. 44. „... a levelem Balog Máriaé, ...” (módal). 45. Indulatsz. 46. Szerepet formál. 49. Szintén. 50. Juh. 51. „... én” (Gerardy). 52. „A tiszta ész kritikája” írója. 54. Mond. 55. „... acta”. 56. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlymérték. 64. Kiejtett betű. 65. Ájul. 67. A triász második tagja. 70. Afrika-kutató, utónevének kezdőbetűjével. 71. A fény, a gyógyítás, a költészet és a jóslás istene a görög mitológiában.

E. B.

Beküldendő: vizszintes 15., 40., 67. és függőleges sorok helyes megfejtése. Határidő: július 26.

FÜGGŐLEGES: 1. Ady Endre verse. 2. A rózsahimlő közhasználatú orvosi ne-

ve. 3. Jegyez. 4. A középkori spanyol költészet hőse. 5. A totóban is szereplő olasz labdarúgócsapat. 6. Fájdalom. 7. Mint az 55. számú — rövidítve. 8. Táplálkozik. 9. Ülőbútor. 10. Romlott tojás. 11. Latin és. 12. Ūrmérték rövidítése. 13. Örökkévalóság. 14. Gyümölcs. 16. Világtáj. 23. Indoklás. 24. Tagadás. 25. Bűvös ige az Ezeregyéjszákában. 27. A trió harmadik tagja (zárt betű: K). 29. Nem ép. 30. Sok. 31. Anonymus szerint a 7 vezér egyike. 33. Kossuth-díjas költő, utónevének kezdőbetűjével. 34. Aszal. 36. Pillanatra elakadva megrázkódi. 37. Régi török tiszti rang. 38. ... Lanika. 42. „Az istenek ...” (H. G. Wells regénye). 45. Baszszus szerep Bellini: Norma című operájában. 47. Anyi mint — rövidítve. 48. Nyáron a meleg, télen a hideg eltiltva és kritikája” írója. 54. Csendes. 58. Talponálló. 59. Szór. 61. Tengeri ragadozó. 62. Régi súlym

FELE-FELE

(MB 92 CM)

Hozzávalók: 15 dkg zöld, 5 dkg fehér Firenze félgypap-
jú fonal, 3,5-es kötőtű, 3-as
horgoló.

Kötésminták

Patentminta: 1 sima, 1 fordított váltakozásával köt-
jük. Alapminta: a munka
jobb oldalán sima, a bal ol-
dalon fordított szemeket kö-
tünk. Az eleje bal oldalára
színváltásos technikával szí-
nes, csíkos mintát készítünk.

Munkamenet

Háta: a munkát az alsó
szélen zöld színű fonalból,
70 szemre kezdjük, patent-
mintával 4 cm magas kezdő-
szélű kötünk. A munkát
alapmintával folytatjuk, 32
cm elérése után, a karkivá-
gás részére, mindkét oldal-
szélen lefogasztunk 2, 3x1
szemet, 20 cm elérése után,
a szemeket egyenként, lazán,
lefogasztjuk.

Eleje: a hátréssel azonos
szem- és sorszámúval, kar-
és vállfogással, patent-
minta kezdéssel kötjük.
Az alapminta oldalfelet
első sorától, a bal oldalszél-
en színes mintafelettel
kezdünk: 25 szem fehér szí-
nű fonalból, 45 szem zöld
színű fonalból. A 2. és min-
den páros sor az előző sor
színevel készül, 3., 5., 7. sor:
a fehér színű szemek száma
eggyel csökken, 9. sor: zöld,
11., 13., 15., 17. sor: a fehér
színű szemek száma eggyel
csökken. 19. sor: zöld, 21.,
23., 25., 27. sor: a fehér színű
szemek száma eggyel nő, 29.
sor: zöld, 31., 33., 35., 37.
sor: a fehér színű szemek
száma eggyel nő, 39. sor:
zöld, 41., 43., 45., 47. sor: a
fehér színű szemek száma
eggyel nő, 49. sor: zöld, 51.,
53., 55., 57. sor: a fehér szí-
nű szemek száma eggyel nő,
59. sor: zöld. A következő
sorról minden 2. sorban a fe-
hér színű szemek száma egy-
gyel csökken. A kezdéstől
számított 47 cm elérése után

a középrészen, a nyakkere-
kítés részére lefogasztunk
18 szemet, majd ennek mind-
két oldalán, minden 2.
sorban 5x1 szemet. Végül a
karkivágástól számított 20
cm elérése után, a vállrészt
szemeket, egyenként a hátol-
dal befejező sorának szemei-
hez varrjuk, szemet utánzó
öltésekkel.

Összeállítás: az oldalszél-
szemeket, alapszínű és alap-
vastagságú fonallal sortálál-
kozás szerint összevarrjuk. A
szabadon maradó kar- és
nyakkivágás szélszemeire,
zöld színű fonallal, 3-as hor-
golótűvel 2 rövidpálcasort
horgolunk.

A múzeumok nagyon érdekesek!

A nyári vakáció napjaira is
kell készülni. Erdemes meg-
tervezni, hogyan töltsétek el
a szabad időt. A strandolás,
üdülés, mozi, utazás mellett
jusson idő múzeumok látoga-
tására is. Nyáron alaposab-
ban körülnézhetek, kutathat-
ok, gyűjtőmunkát végezhet-
tek, aminek később még
hasznát láthatjátok.
Előkészítéssel tegyék ki-
vándorlásra társaitokat vagy a
családot. Egy-egy tájékoztató,
amit a múzeumokban szerez-
hetek, gyűjteményeket, plakátokat,
szobrokat, visszaidézni a kö-
zös élmény hangulatát.
Ha nincs közöttetek felnőtt
hozzátartó kísérő, kérjétek
tárlatvezetőt, aki szaksze-
rűen elmagyarázza, mit lát-
tok. Ha kevés az időtök, in-
kább kétszerre járjátok végig
a múzeumot, mert a futólé-
pésben végzett tárlatvezetés
nem ér semmit.

Ne feledkeztek meg a
kulturált, fegyelmezett visel-
kedésről sem.
A múzeumlátogatás ne fe-
jeződjék be az épület aytajá-
ban. Kövesse megbeszélés,
adatok lehetőséget egymás-
nak a véleménynyilvánításra,
gondolatok kicserélésére.
Esetleg együtt is megnézheti-
tek a múzeumban vásárolt
tájékoztatót, képeket. Meglát-
játok, milyen öröm felismer-
ni az ábrázolt tárgyakat,
festményeket, plakátokat,
szobrokat, visszaidézni a kö-
zös élmény hangulatát.
Erre a megbeszélésre meg-
hívhattok olyanokat is, akik
még nem látták a múzeumot,
lehet, hogy ezzel kedvet csi-
náltak megtekintésére.

H. E.

Kis szobából nagy szoba

A szoba egész hosszában
falra erősített tükör igen ele-
gánsan hat, és úgy érezzük,
megtöbbszörösi a szobát.
Igen ötletes megoldás, ha
egy körülbelül 1,30 méter
magas szekrény sor fölé végig
a mennyezeti tükört szerel-
jük fel.
A tükört közvetlenül a fal-
ra erősítjük speciális tükör-
akasztók segítségével. A tü-
körakasztó két részből áll:

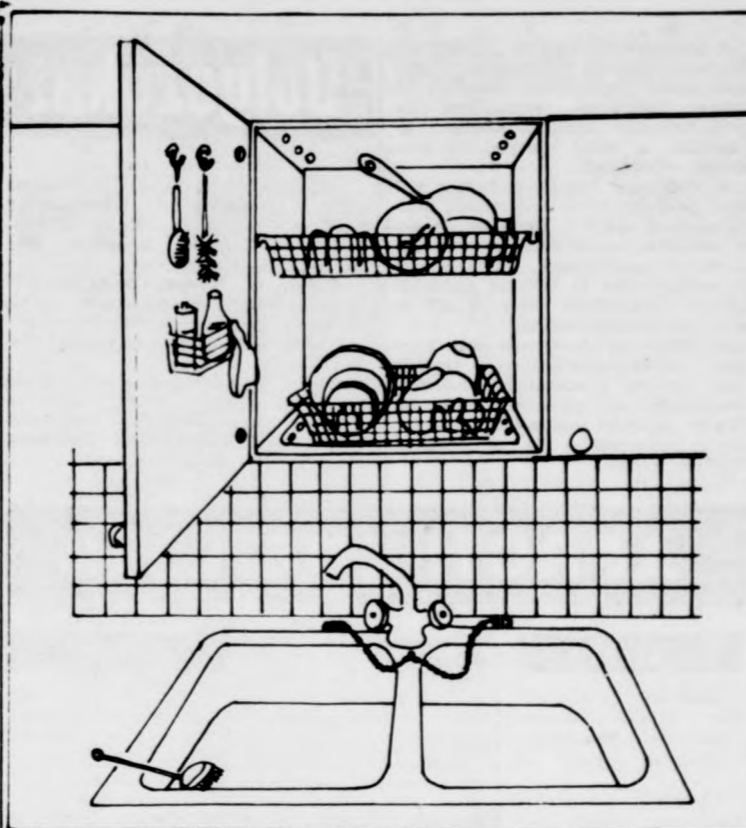
egy horgos akasztóból és egy
felső részből, ami a tükör
külső felét a rögzítés helyé-
nél elfedi.
Ha a tükör előtt félmagas
bútorok, szekrények állnak,
ügyeljünk arra, hogy a bútor
furnéborítás nélküli hátsó
oldala ne tükröződjön a tü-
körben. Ezért ajánlatos az
ilyen bútor hátoldalának bel-
ső szélére tíz centiméteres
filccsikot felragasztani.

SZÁMLOGIKA

8	2	6	4	4	6	2
1	4	3	?	5	0	7

Az ábrában a számjegyek bizonyos logikai sorrendben
követik egymást. A helyes logika alapján milyen szám-
jegyek kell a kérdőjel helyére kerülnie?
MEGFELTÉS: 2-es. (Mind a négy pont körül négy számjegy-
összege 15.)

PV.

Edényszárító szekrény

Akik szívesen barkácsol-
nak, ügyes, praktikus bútor-
darabot készíthetnek edény-
szárítására, amit a mosogató
főlé lehet szerelni.
Vagy újonnan készíthetünk
ilyet, vagy régebbi, már meg-
lévő szekrényt alakíthatunk
át. A szekrény alsó és felső
lapjába lyukakat kell fúrni,
hogy a vizes edény szellőz-
zön. A polc helyére úgyneve-
zett U profil kerül, amelybe

bele lehet csúsztatni az
edénytartó rácsot. Az alsó
rács műanyag tálcán áll,
amely felfogja a lecsepegő
vizet. Az ajtó belső felületé-
re felszerelhetünk kisebb
drótkosarat, amelyben a mo-
sogatószereket tarthatjuk,
továbbá kis kampókat, ami-
re a nyeles kefék, szivacsok
kerülnek.

B. K.

TÓTH ENDRE

GYÖRI LÁSZLÓ:

Árnyas faszorban

Az árnyas faszorban
andalogni jó,
hol a hús bokorban
fűtyül a rigó.

Lomb közül kicsillan
arany napsugár,
virágzó mezőben
ezer pille száll.

Egy vén, kósza vándor
maga mendégél,
s az árnyas faszorban
útja véget ér.

Torkoskodó

Egy lúd,
két lúd,
három, négy —
útkuk
igy-úgy,
torkom, légy!

Sülve-
főve,
bármiképp
kedve-
met be-
töltenék.

Egy comb
jó comb;
három, négy
még jobb —
éhkopp
rossz vendég.

Kínai káposzta és cékla

A kínai káposzta látszólag
hasonló az európai káposztá-
hoz, azonban más íze van.
Külsőleg világoszöld, hosszú,
kás formájú és vastag, ropo-
gós levelei vannak. Előnye,
hogy rövid ideig kell főzni,
kalóriaszegény, és könnyen
emészthető. Leveleitől a tor-
zsájáig izletes. Hűtőszekrény-
ben fóliacsomagolásban jól
tárolható.
Két gyors recept kínai ká-
posztából:

KÁPOSZTA PÁROLVA, OLASZ MÓDRÁ

Két fej hagymát kockára
vágunk, kevés apróra vágott
petrezselyemmel és egy ká-
véskanálnyi feldarabolt fok-
hagymával forró olajban
megpároljuk állandó keverés
mellett. Fél fej káposztát csí-
kokra vágunk, beletesszük,
sózzuk, borsozzuk. Az edényt
jól lefedjük, és kis lángon
minden folyadék nélkül 15
percig pároljuk.
Frissen reszelt sajttal le-
szórva tálaljuk.

KÍNAI KÁPOSZTASALÁTA

1,5 dl tejből citromlét ön-
tünk, kevés cukorral, sóval,
borsal összekeverjük. Fél fej
káposztát csíkokra vágunk,
egy doboz mandarinkonzerv
levét leöntjük, a mandarin
feldaraboljuk és a káposztát,
valamint a mandarindarab-
okat a tejhez keverjük. Mo-
gyoróreszelékkel megszórjuk.
Izletes csirkehús mellé.

CÉKLA

A cékla igen egészséges, je-
lentős mennyiségű meszet,
magnéziumot, nátriumot és

más hasznos anyagot tartal-
maz. Tisztítja a vért, és elő-
segíti az emésztést. Az aláb-
biakban céklából készült izle-
tes és egészséges ételeket
ajánlunk.

CÉKLÁS HÜSSALÁTA

Hozzávalók: fél kg cékla,
20 dkg sovány szalonna, és
felvágott, 2 fej hagyma, 1
evőkanál liszt, 1 evőkanál
borecet, 1 evőkanál cukor,
reszelt retek.

A szalonnát, felvágottat,
majd hagymát serpenyőbe
tesszük. Megsőrjünk liszttel,
ecettel, és cukorral ízesítjük.
Majd beletesszük a céklát,
amit előzőleg megfőztünk, le-
hűtöttünk és leeresztünk. Az
egészt meg egyszer felfőzzük,
majd reszelt retekkel meg-
sőrjünk.

Sós vízben főtt burgonyát
adunk hozzá.

CÉKLALEVES

Hozzávalók: fél kg cékla,
10 dkg burgonya, 20 dkg
uborka, 1 fej hagyma, 1 evő-
kanál cukor, só, 4 evőkanál
ecet, 3 dl tejfel, 2 főtt tojás,
1 evőkanál mustár, 1 csomag
kapor.

A céklát meghámozzuk,
kockákra vágjuk és cukrozott
sós vízben feltesszük főni.
Puhára főzzük. A burgonyát
hajában megfőzzük, meghá-
mozzuk és kockákra vágjuk.
Az uborkát, hagymát, főtt
tojást feldaraboljuk és össze-
keverjük, mustárral ízesítjük,
felöntjük a cékla levével, tej-
felt keverünk hozzá és jól el-
keverjük. Tetejét megszórjuk
apróra vágott kaporral. Hű-
tőszekrénybe tesszük, hidegen
tálaljuk.

BALAKAN ALEKSZEJ:

A föld legendája

Réges-régen történt. Az
egyik kánságban élt egy
öregember meg egy öreg-
asszony. Volt nekik hét
szőke lányuk és hét fehér
kecskéjük. A lányok legel-
tették a kecskéket.

Egyszer az öregember fe-
kete jurtája mellett ello-
vagolt a kán. Meglátta a
hét szőke lányt a hét fehér
kecskével, és méregbe gu-
rult. Rákiáltott az öregre:

— Te vén teve, hogy me-
red a kecskéidet a rétjei-
men legeltetni? Ez a fű
csak az én nyájaim! Itt ne
lássam többé a kecskéidet!
Megértetted?

— Kán uram — könyör-
gött az öregember —, ne
pusztíts el engem! Ezek a
kecskéik táplálják a csalá-
domat. Nélkülük éhen
vesznék...

— Mi közöm nekem a
családodhoz?! — bödült el
a kán. — Ezek az én föld-
jeim, és az én nyájaim
fogják itt legelni!

Térdre hullt az öreg, kö-
nyörgött a kánnak. Kérte,
hogy ne kergesse el a kecs-
kéit, engedje meg, hogy a
rétjein legelhesse.

— Könyöröljön rajtunk,
nagyaságos kán úr! Szánjon
meg minket, urunk! Ha
nagyaságod nem gondosko-
dik rólunk, akkor ki más
törődjön velünk, alattva-
lókkal?!

A kán összehúzta a sze-
mét. Korbácsa nyelével
rajzolt az öreg lakóhelye
mellett egy hét jurta nagy-
ságú kört.

— Nesze — mondta meg-
vetően —, neked ajándé-
kozom ezt a földet. De ha
csak egy arasznyival is
tülléped a vonalat, elbü-
csúzhatsz árva fejedtől!

A kán megsarkantyúzta
a lovát, és száraz porfel-
hőt kavart maga után el-
vágott.

Elment az öreg a hét
szőke lányához, akik a hét
fehér kecskét legeltették,
és hazahívta őket.

— Apánk, a kecské-
k még nem laktak jól. Hadd
legeljenek tovább. Külön-
ben nem lesz elég tejük...

— mondta a legidősebb
lány az apjának.

— Engedelmeskednünk
kell a kán parancsának —
sóhajtott az öreg. — A
kán adott nekünk egy hét
jurtá nagyaságú földet. Am
azon sem ti, sem a kecskéi-
tek nem férnek el. Meg
kell válnunk fölük...

— Apánk, azt szokták
mondani, hogy az ég,
amely megteremtette az
embert, előteremtí nek a
táplálékot is. Ne lógassa a
fejét — nyugtatgatta legki-
sebb lány.

Lányai szava hallatán az
öreg melegséget érzett a
szíve táján, és bánata sú-
lya a felére csökkent.

...Kora hajnaltól késő
estig megállás nélkül dol-
gozik a hét szőke lány a
hét jurta nagyságú földön.
Hárman kutat ásnak. Hár-
man a földet szántják. Egy
a magot szórja a földbe.

„Mit csinálnak ott a lá-
nyaim?” — gondolta az
öreg, és kinézett nyomorú-
ságos jurtájából.

Kinézett és meghök-
kent! Uram-teremtőm!
Térdre esett az öreg, és

ijedten suttogetta lányai-
nak:

— Micsoda vétek!...
Magsértettétek a föld-
anyát! Megharagszik ránk
a Burhan-Baksi... Nem
lesz békességünk a másvi-
lagon...

A hét szőke lány meg-
nyugtatta apját, és vissza-
küldte a jurtába. Maguk
pedig még szorgalmasab-
ban folytatták a munkát.
Hét nap elmúltával a lá-
nyok szólították szüleiket.
Az öregember és az öreg-
asszony kiléptek a fekete
jurtájából, és nem hittek a
szemüknek!

Az első jurtányi terüle-
ten napraforgó és kukorica
mosolygós, s vidáman in-
cselkedik a nappal; a má-
sodikon búza és rozs ring,
mint a sárga hullámok, a
harmadikon finom illattal
töltve meg a levegőt, tuli-
pánok és lótszvirágok
bontották ki szirmaikat; a
negyediken szökőkútként
csobog a tej és vaj; az ötö-
diken drágakövek csillog-
nak; a hatodikon gyapjú,
vászón, selyem tündököl a
legkülönbözőbb színek-
ben; a hetedikon pedig hét
fehér kecske legel a zöld
fűvön, és forrásvízzel oltja
szomját, pajkosan hancu-
rozva jóllakott elégedett-
ségében.

E sok csoda közepén egy
arany kút emelkedik.

— Ó, szőke lányaim! —
kiáltott föl az ámuldozó

öreg. — Miféle isten te-
remtette mindezt?

— Ez nem Burhan isten
teremtésén — feleli a
legidősebb lány.

— Hát akkor ki csinálta?

— értetlenkedik az öreg.

— A munka — magva-
rázza a második lány.

— A kezünk — mondja
a harmadik.

— Az eszünk — mosoly-
gott a negyedik.

— Az akaratom — teszi
hozzá az ötödik.

— A természet — jegyzi
meg a hatodik.

— A föld és a víz — fe-
jezi be a legkisebb lány.

Attól fogva a hét jurta
nagyaságú földre gazdagság
és boldogság költözött.

Meghallotta ezt a kán.
Gyors lábú lován odavágtá-
zott. Bozontos szemöldökét
összevonva megkérdezte
az öreget:

— Mondd meg nekem,
öreg, miért csökken az én
gazdagságom, amikor a tí-
éd növekszik? Hiszen bir-
tokaim végét nem látja a
szem. A te gazdagságod
meg hétjurtányi földön is
elér?

— Kán uram — felelte
az öreg —, a lényeg nem a
méretekből van... Hanem
abban, hogy az élet forrá-
sának megvan a maga tit-
ka...

— Miféle titka, beszélj!
— kiáltott a kán.

— Kérdezze meg a lá-
nyaimat — válaszolta az
öreg, és hét szőke lányára
mutatott.

A lányok összekacsintot-
tak és kórusban felelték:

— Ha meg akarja tudni
az élet és a föld titkát,
akkor előbb legyen kéréses
a tenyere!

Zahemszky László
fordítása

A Debrecen 1. megyei Pósthivatal (Hatvan u. 5-7.) érettségizett, német nyelvlátással rendelkező dolgozókat keres a vállalat. A munkakörök: költözési, kintlévős, kintlévős szerződés szerinti. Jelentkezés a városi hivatali munkaköri előadójánál.

Dolgozókat alkalmaznak

Vagyonörök (anyagátvételi bizonylatoláshoz is érhető) keres felvételre a H.B. m-1 Tanács Építőipari Vállalat. Jelentkezés: Debrecen, Simonyi u. 34-36. Munkaügyi osztályon.

A Debrecen Baromfi-feldolgozó Vállalat azonnali belépésű felvezető keres felvételre keres gyártási felvezetői közgazdasági szakfőnökségi vagy gazdasági és képzési munkakörrel. Jelentkezés a munkügyi osztályon, Bősorényi út 68.

Pályázati felhívás

A SÁRRÉTI APÉSZ BIHARNAGYBAJOM szerződéses üzemeltetésére átadja az alábbi egységeit:

- 4. sz. Presszó Szerep.
 - 9. sz. Italbolj Sárretdvári, József Attila u. 10.
 - 4. sz. Italbolj Biarnagybajom, Vörös Hadsereg útja 28.
 - Kávészó Biarnagybajom, Rákóczi u. 18.
 - 1. sz. Italbolj Biarnagybajom, Kossuth u. 10.
 - 1. sz. Zöldszőlő Nagyrábé, Kossuth u. 38.
- Üzemenyagtitelő Állomás Nagyrábé, Vörös Hadsereg útja 30.

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS

Budapesti szoba-konyha tanács lakásokon debrécentre szerelm. Érdeklődni: Szegfű u. 7. fszt. 2.

KÖNYV

Serli-tanyai kastélyban (210 négyzetföld) Repkényi-utóparton szőnyeg építet téglaházal, termő gyümölcsösökkel, szőlővel, dísznövényekkel sürgősen eladó. „Vilány, víz van” jellegre a kiadóba.

INGATLAN

Eladó szoba-konyhás kertes ház 170 négyzetföldtel. Kishegyess út 165. Kis utcában Miskulyék.

ÁLLÁS

Közműves szakmunkási és segédmunkási állásokra felvezetői. Feltétel: megismerés szerinti. Jelentkezés: Debrecen, Városmegyér út 198. este 6 óra után.

JÁRMŰ

Komplett új Moszkva Combi, fehér karosszériával eladó Hajdúszoboszlón, Kendzi út 1. szám.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

EGYÉB

Színes fotó. Színes negatív filmről papírrképet is munkanap alatt: Lehel u. 20. Rendelésfelvétel: a Csonka templom előtti trafikban is.

ALBÉRET

Két egyetemistának külön bejáratú bútorozott szoba kiadó. Honvéd u. 17. l. 4.

LAKÓKÖR

Lakókörrel bérelnek augusztus 1-től 30 napra. Ajánlatot „Utazás” jellegre a kiadóba kérik.

ÉPÍTÉS

Eladó 3 szobás, 68 négyzetméteres társasházi lakás. Poroszlay u. 7/B. 11/12. Lente.

BÚTOR

Mindenféle szép bútor vétele és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

EGYÉB

Színes fotó. Színes negatív filmről papírrképet is munkanap alatt: Lehel u. 20. Rendelésfelvétel: a Csonka templom előtti trafikban is.

ALBÉRET

Két egyetemistának külön bejáratú bútorozott szoba kiadó. Honvéd u. 17. l. 4.

LAKÓKÖR

Lakókörrel bérelnek augusztus 1-től 30 napra. Ajánlatot „Utazás” jellegre a kiadóba kérik.

ÉPÍTÉS

Eladó 3 szobás, 68 négyzetméteres társasházi lakás. Poroszlay u. 7/B. 11/12. Lente.

A Biharkeresztesi Emelőgépgyár

felvételre keres különleges gépjárművek javításához: gépjárműtechnikusokat, autószerelőket, villanyszerelő szakmunkásokat, akiket Budapesten képeztünk ki, 1984. évtől telyhelyünkön végzendő igényes munkákra.

Alkalmazunk

irányító tervezőt, villamos beruházót, gépirónót és takarítónót. Hajdú-Bihar megyei Beruházási Vállalat Debrecen, Külsővásártér 18. sz. I. emelet.

EXPRESSZ

Építési telkek eladó

Csapókert, Gábor Aron utca 22.

Hévígumi gyümölcsöskert Pacon eladó

Váradi, Péterfia u. 23. Telefon: 17-312 este.

Hajdúszoboszlón

Rózsza utcán levő 270 négyzetföldi közművesített építési telkek eladó. Érdeklődni: Hajdúszoboszlón, Bartók B. u. 45.

Építési telkek eladó

Csapókert, Gábor Aron utca 22.

Hévígumi gyümölcsöskert Pacon eladó

Váradi, Péterfia u. 23. Telefon: 17-312 este.

Hajdúszoboszlón

Rózsza utcán levő 270 négyzetföldi közművesített építési telkek eladó. Érdeklődni: Hajdúszoboszlón, Bartók B. u. 45.

Építési telkek eladó

Csapókert, Gábor Aron utca 22.

Hévígumi gyümölcsöskert Pacon eladó

Váradi, Péterfia u. 23. Telefon: 17-312 este.

Hajdúszoboszlón

Rózsza utcán levő 270 négyzetföldi közművesített építési telkek eladó. Érdeklődni: Hajdúszoboszlón, Bartók B. u. 45.

Építési telkek eladó

Csapókert, Gábor Aron utca 22.

Hévígumi gyümölcsöskert Pacon eladó

Váradi, Péterfia u. 23. Telefon: 17-312 este.

Hajdúszoboszlón

Rózsza utcán levő 270 négyzetföldi közművesített építési telkek eladó. Érdeklődni: Hajdúszoboszlón, Bartók B. u. 45.

Az MLSZ-ber 1983-84. évi 1. őszi idényének küzdelmek augusztus 24-én kezdődnek és a következőekben még nem lesz mert hátra magyar EB-se UEFA-kupában. 11-én pedig ML legjobb 32 közé. Az őszi idényéből 13-at szoltak ki, kétsz 24-én és októb köznek az egyzi, szerdai ford. Az előző évekből a fővárosi rangadójában a közönség

A bajnoksg érdeklődéssel pártot, a Ferenc ETO rangadót 17-én a fővárosi zik meg. A gárda az elmúlt ság bronzérmet Honvéddel is küzd, szeptemb Rába ETO az gyakor vendégrosban, nyolc lálkózzójából ha pesten (mellet egyháza és utazik), sorren Honvé, a Fe és a Vasas ell pesti klubok az MTK-VM l partjára. Csak budapesti szor pályavála idegenbeli mér

Új „fiú” Visszapil

Az idő nem a darúg-bajnok idényének küzde ződtek, megtö megtörténnek) a s már ott tartun vetkező bajnok nek a rendező egyesületek. Munk vissza az területi bajnonyeire és szől idényről is. Azzal nem hogy a Tisza-c Szolnoki MÁV-bajnokságot, s e búcsúztatott zottság, mivel gátján is sikeres szolnokiak és NB II-be. Közis is, hogy három Honvéd Asztalos Vasas és a Cseng visszakerült a noksgába.

Az idők nem a darúg-bajnok idényének küzde ződtek, megtö megtörténnek) a s már ott tartun vetkező bajnoka nek a rendező egyesületek. Munk vissza az területi bajnonyeire és szől idényről is. Azzal nem hogy a Tisza-c Szolnoki MÁV-bajnokságot, s e búcsúztatott zottság, mivel gátján is sikeres szolnokiak és NB II-be. Közis is, hogy három Honvéd Asztalos Vasas és a Cseng visszakerült a noksgába.

Pályázati felhívás!

A Derecskei Általános Fogasztási és Értékesítő Szövetkezet 1983. szeptember 1-től 1988. augusztus 30-ig szerződéses üzemeltetésre átadja a következőket:

- 206. sz. bolt-kocsa, Debrecen, Serly-tanya
- 207. sz. zöldszőlő, Debrecen, vásárcsarnok
- 218. sz. zöldszőlő, Debrecen, Vásárcsarnok
- 224. sz. zöldszőlő, Debrecen, Vásárcsarnok
- 234. sz. zöldszőlő, Debrecen, Arasz u. 7.
- 249. sz. zöldszőlő, Létavértes, Kassai u. 3/A.
- 9. sz. bisztró, Létavértes, Petőfi u.
- 11. sz. presszó, Pocsaj, Petőfi u.
- 20. sz. italbolj, Kocsaj, Petőfi u.
- 22. sz. italbolj, Pocsaj, Árpád u.
- 44. sz. maradékbolt, Hosszúpályi, Szabadság tér.

A versenytárgyalás ideje: 1983. augusztus 19-én, de 9 órakor, az ÁFÉSZ tanácskozótermében. (Derecske, Tanácsköztársaság útja 28-30.)

A pályázatokat 1983. augusztus 16-ig kérjük az ÁFÉSZ központjában benyújtani. Bővebb tájékoztató adatokat és felvilágosítást az ÁFÉSZ áruforgalmi főosztálya ad. Cim: Derecskei ÁFÉSZ, Derecske, Tanácsköztársaság útja 28-30. Telefon: Derecske 3.

Ezúton tájékoztatjuk Tisztelt gázfogyasztóinkat, hogy a Petőfi tér 1-4. szám alatti

TIGÁZ hibabejelentő helyiség megváltozik.

1983. július 15-én 16.00 órától

ÚJ HELYE:
Debrecen, Mikepércsi út 1. szám (Erőműbujárat)

TIGÁZ DEBRECENI KIREDELTSÉG

Tisztelt fogyasztóink változatlanul a 16-444 telefonszámra jelenthetik be gázüzemi berendezéseik javítási, karbantartási igényeiket, valamint az észlelt gázszivárgásokat, gázómléseket. Fenti címen változatlanul éjjel-nappal telefonon vagy személyesen is megkereshetik igényükkel kirendeltségünket. Petőfi téri helyiségünk a továbbiakban mint bemutatóterem és információs iroda áll a lakosság szolgálatában.

TIGÁZ Debreceni Kirendeltség

GYÁSZHÍREK

Mély fájdalommal tudjuk, hogy ÖZV. ROZSNVA ISTVÁNNE Tőzség Mária, 72 éves korában váratlan hirtelen elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. július 18-án, hétfőn 11 órakor lesz a Köztemető kolumbáriumánál 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Jerkő u. 28. Előző lakás: Látókép, Orhász. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudjuk, hogy UDVARHELYI ISTVÁN a TIGAZ dolgozója, 41 éves korában, hosszan tartó betegség után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. július 18-án, hétfőn, 13 órakor lesz a hajdúszoboszlói temető ravatalozó terméből egyházi szertartás szerint. Lakás: Hajdúszoboszló, Vörös Hadsereg útja 9. I. em. 2. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat ÖZV. SZILAGYI MIHALYNE Gyöngyösi Juliánna temetőben megjelentek, ravatalozó korszorú, virágot helyeztek, és mélyeségében bánatukban részvételét osztották. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudjuk, hogy I. GARA IMRE a MAV dolgozója, 19 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. július 18-án, hétfőn délután 3 órakor lesz a Köztemető kolumbáriumánál 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Domo-kos u. 20. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik felejtethetetlen halottunkat HAJDÚ LAJOS temetőben megjelentek, ravatalozó korszorú, virágot helyeztek, és mélyeségében bánatukban részvételét osztották. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudjuk, hogy GYÖNGYI LÁSZLÓ földműves, 52 éves korában váratlan hirtelen elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. július 19-én, kedden, délután 11 órakor lesz a Köztemető kolumbáriumánál 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Bellelő 1008. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudjuk, hogy ÖZV. SZILAGYI MIHALYNE Gyöngyösi Juliánna temetőben megjelentek, ravatalozó korszorú, virágot helyeztek, és mélyeségében bánatukban részvételét osztották. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudjuk, hogy I. GARA IMRE a MAV dolgozója, 19 éves korában tragikus hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1983. július 18-án, hétfőn délután 3 órakor lesz a Köztemető kolumbáriumánál 1. sz. ravatalozó terméből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Domo-kos u. 20. A gyászoló család.

Négy válogatott mérkőzés

Az MLSZ-ben elkészült az 1983-84. évi labdarúgó NB I őszi idényének sorsolása. A küzdelmek augusztus 20-án kezdődnek és november 26-án fejeződnek be, de akkor még nem lesz idényzárás, mert hátra van a görög-magyar EB-selejtező, egy UEFA-kupánap, december 11-én pedig MNK-forduló a legjobb 32 közé jutásért.

Az őszi idény 15 fordulójából 13-at szombatra soroltak ki, kétszer, augusztus 24-én és október 5-én mérkőzések az együttesek hétközi, szerdai forduló keretében. Az előző évekhez hasonlóan a fővárosi együttesek egymás elleni rangadót a Népstadionban bonyolítják le, szeptember 10-én és 24-én, valamint október 5-én. Mind a három alkalommal két rangadót láthat egy műsorban a közönség.

A bajnokság legnagyobb érdeklődéssel várt összecsapását, a Ferencváros-Rába ETO rangadót szeptember 17-én a fővárosban rendezik meg. A bajnok győri gárda az elmúlt évi bajnokság bronzérmesével, a Bp. Honvéddel is idegenben küzd, szeptember 3-án. A Rába ETO az őszi idényben gyakori vendég lesz a fővárosban, nyolc idegenbeli találkozója hatot vív Budapesten (mellette még Nyiregyháza és Szombathelyre utazik), sorrendben a Bp. Honvéd, a Ferencváros, a Volán, az U. Dózsa, a Csepel és a Vasas ellen, s a budapesti klubok közül egyedül az MTK-VM látogat a Rába partjára. Csaknem állandó budapesti szereplő lesz a Ferencváros, mivel nyolcszor pályaválasztó, és hét idegenbeli mérkőzéséből ötre

olyanok a fővárosban kegyesen. Szeptember 6-7.: Magyarország-NSZK utánpótlás vál. (barátságos), Magyarország-Szovjetunió olimpiai selejtező, Magyarország-NSZK „A” (barátságos). Szeptember 11.: Magyarország-Bulgária, UEFA-selejtező. Szeptember 14.: UEFA-kupánap. Szeptember 21.: Görögország-Magyarország olimpiai selejtező. Szeptember 28.: Magyarország-Törökország UEFA-selejtező. UEFA-kupánap. Október 11-12.: Magyarország-Anglia utánpótlás, EB-selejtező, Magyarország-Anglia „A” EB-selejtező. Október 19.: Bulgária-Magyarország UEFA-selejtező. UEFA-kupánap. Október 25-26.: Magyarország-Dánia utánpótlás EB-selejtező, Magyarország-Dánia „A” EB-selejtező. November 2.: UEFA-kupánap. Törökország-Magyarország UEFA-selejtező. November 16.: MNK-forduló a 64 közé jutásért. November 23.: UEFA-kupánap. December 2-3.: Görögország-Magyarország utánpótlás EB-selejtező. Görögország-Magyarország „A” EB-selejtező. December 7.: UEFA-kupánap. December 11.: MNK-forduló a 32 közé jutásért.

guyancsak a fővárosban kegyesen. Szeptember 6-7.: Magyarország-NSZK utánpótlás vál. (barátságos), Magyarország-Szovjetunió olimpiai selejtező, Magyarország-NSZK „A” (barátságos). Szeptember 11.: Magyarország-Bulgária, UEFA-selejtező. Szeptember 14.: UEFA-kupánap. Szeptember 21.: Görögország-Magyarország olimpiai selejtező. Szeptember 28.: Magyarország-Törökország UEFA-selejtező. UEFA-kupánap. Október 11-12.: Magyarország-Anglia utánpótlás, EB-selejtező, Magyarország-Anglia „A” EB-selejtező. Október 19.: Bulgária-Magyarország UEFA-selejtező. UEFA-kupánap. Október 25-26.: Magyarország-Dánia utánpótlás EB-selejtező, Magyarország-Dánia „A” EB-selejtező. November 2.: UEFA-kupánap. Törökország-Magyarország UEFA-selejtező. November 16.: MNK-forduló a 64 közé jutásért. November 23.: UEFA-kupánap. December 2-3.: Görögország-Magyarország utánpótlás EB-selejtező. Görögország-Magyarország „A” EB-selejtező. December 7.: UEFA-kupánap. December 11.: MNK-forduló a 32 közé jutásért.

Ime a program: (Az NB I pontos műsorát a mai Népszportban és országos napilapokban mindenki megtalálhatja. Sajnos, minket, hajdú-biharit már annyira közletről nem érint.)
A további események: Augusztus 30-31.: „A”,

Fogathajtás

Nagyszerűen szerepeltek a magyarok pénteken a kombinált négyesfogat díjhajtásban Ebreichsdorfban, a nemzetközi versenyen. Bozsik az első, Kovács B. pedig a második helyen végzett és így az utánpótlás válogatott legyőzte az NSZK nagy válogatottját.

Az összetett állása: 1. Bozsik 60, 2. Hoek (holland) 61, 3. Kovács B. 70 pont.

Csapatban: 1. Magyarország (Bozsik, Kovács B., Muszkán) 130, 2. NSZK 149, 3. Hollandia 151 pont.

Hét országon át - kerékpárral

Csütörtökön délután 5 óra jelezte érkezését, 10 perces késéssel be is kerekedett az Aranybika Szálló elé. Novák Ferencet, a maratoni kerékpáros, postás kézbesítőt a közeli rokonokon, ismerősökön kívül sok érdeklődő debreceni is köszöntötte, amikor 75 napos nyugat-európai körútja után hazatért.

Cuppanós puszik, baráti kezfogások, vállveregetések, az unokáknak csokoládé, ide is egy gyors válasz, oda is egy rövid felelet, fotók, fíradtságról áruklodó mosoly. Nem könnyű elvonni ölelő, simogató gyűrűből.

Novák Ferenc kifújja magát, aztán leül a Kossuthszobor előtt az egyik padra. Kérdezni se kell, ömlik belőle a szó. Két és fél hónap a határon túl, rengeteg élmény, sok-sok találkozás, barátkozás.

Hogy is volt? Merre járt? - kérdezem a debreceni postást, aki még gyermekkorában elvesztette az egyik karját, de ő nem csüggedt: a sportban, pontosabban a kerékpározásban és a munkában megtalálta élete értelmét.

Ausztrián, Olaszországon keresztül jutottam el a francia tengerpartig, onnan tovább Spanyolország következett. Tulajdonképp ez volt a végcél, itt Barcelonát, Zaragozát és Madridot kerestem fel, innen már indultam hazafelé. Az útonnal ismét Franciaországban, Svájcban, az NSZK-n, Ausztrián át vezetett magyar földre, ahova a 64. napon érkeztem vissza.

Hány kilométert hagytott a háta mögött?

Számításaim szerint vagy tízezer kilométert hagytam le. Napra, kilométerre kész tervem volt, amelyhez szigorúan tartottam magam. Naponta 160 kilométert pedáloztam, délelőtt tettem meg a táv nagyobbik, 100 kilométeres részét. Ötven napon át hajtottam megállás nélkül, majd öt nagyon kellemes napot töltöttem St. Gallenben.

Ki dolgozta ki a menetrendet?

Én. Ki más? 1969-ben egy erdélyi kórhutál kezdem világszerte pályafutásom, azóta a megtett több százezer kilométerbe beleírtam Izstambul, Belgrád, Párizs és még nagyon sok város.

Valaki megszólal, hogy nem is olyan nagy dolog, hisz ma már a jó utakon sokan nekivágnak komolyabb

És Novák Ferenc megérkezett az Aranybika elé

kerékpáros túráknak is. Ez így igaz. Csak ám Novák Ferenc egy kézzel egyensúlyoz, arra az egy bal kézre van bízva a kormányzás, a javítás, az összes munka. Pihecs, lazítás nélkül.

Ahol megfordultam, nem számítottam csodabárnak, mert azokon a helyeken egyre nagyobb divat a kerékpározás. Az emberek tudják, hogy tenniük kell egészségük megőrzéséért. Szóval, egyre többen előszedik a már-már elfeledett motor nélküli kétkerekűket. Viszont több városban csodálkozással elegyes tisztelettel fogadtak. A félkarom, a példamutató sportszeretemen miatt. Svájcban az egyik újságban nemcsak a címoládra kerültem, hanem kaptam tiszteletdíjat is.

Milyen volt az út? Kegybe fogadták az „esőisten”?

Autóutakra, autópályákra természetesen nem mentem, de bármerre haladtam, azt tapasztaltam, a kerékpározókat is egyenrangú társnak tekintik a közlekedésben. Így meg is úsztam baleset, karcolás nélkül. Az időjárás? Bizony előfordult, hogy Ausztriában három napon keresztül áztatott a meleg nyári eső. De én már fel sem vettem, mivel én sohasem teszem le a kerékpárt, azzal kézbesítem a küldeményeket.

Először a családtagok köszöntötték

Télen is?

Persze. Tudja, nekem január elsején minden évben állandó programom van. Nyeregbe szállok, elkerkezek Hajdúszoboszlóra, ott megfürdöm, aztán visszahajtok. Most is nagy ünnepléssel fogadtak, ahogy általában a hajdú-bihari fűrdővárosban. Több ezer ember lelkes üdvözlése kísért a fűrdőig, ahol tiszteletemre rövid köszöntő is elhangzott.

Kerékpár, kerékpár. Mást sem hallani. Hűséges társa milyen márkájú?

Magam tákoltam a gépet. Csepel-váza épül, de különböző tartozékokkal van kiegészítve: került rá kormányváltó, hegyi áttétellel, speciális csomagotartó, meg néhány egyéb kellék, köztük egy kisebb szerszámoszláda.

Bele kellett nyúlnia?

Mi az hogy? - kapja fel a fejét, majd huncutkásan elmosolyodik, miközben letörlő egy rúzsos csók maradványait. - A defekteket húszig számoltam, utána abahagytam. De arra büszke vagyok, bármi baj volt, magam javítottam meg.

Nem merült ki?

Való igaz, elfáradtam. Nyolc kilót le is fogytam, mégis azt mondom, nagyon szép út volt. Hét országon kerekedtem át, ahány tengert láttam, abban megfürdtem. Különösen Svájc tetszett.

Társ nélkül nem volt unalmas?

Egyszer már csalódtam egy bátornak tűnő vállalkozóban, aki hamar feladta a megerőltető menetet, s vonnattal visszafordult. Ez már nagyon rég volt, azóta egyedül indulok. Viszont, hogy ne legyen annyira egyhangú az út, víszek magammal egy rádiót, és azt hallgatom. - Már hétfőn munkába áll?

Nem. Augusztus elsejéig pihenek, utána visszatérek a régi, megszokott kézbesítő útvonalamra, amelyet évek óta naponta megteszek. Addig is a kerékpárt nem hagyom porosodni, készen fogok a szeptemberi kerékpáros próbára. Ott csak 100 kilométer lesz a táv.

Egyre többen álltak körül bennünket. Csodálkozva hallgatták, hogy a poggyász magam ötven kilogrammot tett ki, hogy az Alpokban lefelé 50-60 kilométeres sebességgel is „száguldozot” a világhírre szert tett debreceni postás. Volt, aki kézbe kérdezett, más egy fehér lapot nyomott a kezébe, hogy adjon egy autogramot.

Mi történt attól a 64. naptól, hogy átlépte a határt?

Jöttem hazafelé, de megálltam, felkerestem ismerősöket, régi kerékpárosokat, no meg útra ejtettem a Balatont, hogy megmártózzam a magyar tengerben is.

Győri, kaposvári újságokat szed elő a feneketlen mélységű táskából, mutatja, ott is érdemesnek tartották egy-egy rövid cikkre. Székesfehérváron a Videoton kerékpáros szakosztálya lepte meg feliratos szereléssel.

A kerékpározás olesó, egészséges sport - mondta végeztem. - A fiataloknak nagyon ajánlom, csak hozzatesszem, ne egyedül induljanak. (mészáros)

Új „fiúk” a Tisza-csoportban

Visszapillantás az elmúlt idényre

Az idő nem áll meg. A labdarúgó-bajnokságok elmúlt idényének küzdelmei befejeződtek, megtörténtek (vagy megtörtének) az értékelések, s már ott tartunk, hogy a következő bajnokságra készülnek a rendező szervek és az egyesületek. Mi is pillantunk vissza az 1982-83-as területi bajnokság eseményeire és szóljunk az új idényről is.

Azaz nem mondunk újat, hogy a Tisza-csoportban a Szolnoki MÁV-MTE nyerte a bajnokságot, s e csapattól el is búcsúzhattak a versenyzőztársak, mivel az osztályozó gátját is sikeresen vették a szolnokiak és felkerültek az NB II-be. Közismert tény az is, hogy három csapat - a Honvéd Asztalos SE, a Hajdú Vasas és a Csenger - kiesett, visszakérült a megyei bajnokságba.

Az elmúlt, díjkiosztó ligatájon egyöntetű volt a megállapítás: a területi bajnokság színvonala emelkedett, az osztály megfelelő átmenetet biztosít az NB II. és a megyei bajnokság között, s jól szolgálja az utánpótlás nevelését is, hiszen az átigazolással kapcsolatos hírek több, a területi bajnokságban szereplő fiatal labdarúgó átigazolásától is szólnak az NB II-es, sőt, NB I-es csapatokhoz is.

A Tisza-csoport 26 éven aluli játékosai álló válo-

gatott kitűnően szerepelt, legjobbnak bizonyult a hat csoport válogatottjának országos tornáján. (A csoportmérkőzések eredményei: Körös-Mátra 2-1, Tisza-Mát-ra 3-1, Körös-Tisza 1-1 - jobb gólkülönbséggel a Tisza-válogatott szerezte meg a csoportgyőzelmet és játszhatott döntőt a Duna-csoport válogatottjával, amelyet 5-4-re legyőzött.) A válogatott szereplését nehezítette, hogy több egyesület nem javasolt, vagy nem engedett el játékosokat a csapatba. Viszont akik játszottak, azok szívüket-lelküket adták a jobb eredményekért.

A bajnoki küzdelmek mind a felnőtteknél, mind az ifjúságiaknál és a serdülőknél zökkenőmentesen zajlottak le. Újszerű volt, hogy külön folyt a felnőttek versenése, és más napokon együtt rendezték a serdülők és az ifjúságiak bajnokságát. Utóbbiak ilyen formán történő versenyeztetése nem vált be, és nem véletlen az, hogy a jövő idényben az ifjúságiak mérkőzéseit a felnőttek találkozó előtt játsszák, míg a serdülő együttesek visszakerülnek az illetékes megyébe. Itt említjük meg, hogy a jövőben a felnőttek és ifjúságiak vasárnap, a serdülők szombaton játsszák bajnoki mérkőzéseiket.

A területi bajnokságban

összesen 88 játékost állítottak ki, a felnőtteknél 31, az ifjúságiaknál 44, a serdülők közül 13 labdarúgót állítottak ki a játékvezetők. Egyetlen súlyosabb határozat vált szükségessé, Farkas (Hajdúszoboszló) hathónapi eltiltást kapott. A sárgalapos figyelmeztetések megosztása: felnőttek 315, ifjúságiak 134 és serdülők 52. Összesen kilenc óvási ügyet tárgyalt a fegyelmi bizottság, melyekben a szabályoknak megfelelő döntések születtek. Kár, hogy edzőkkel szemben is kellett fegyelmi eljárásokat lefolytatni, s köztük volt olyan is, akit egy hónapra eltiltottak az edzői tevékenységtől.

Komoly feladatot jelentett a játékvezetők biztosítása. A Tisza-csoportban szabócsizmári, hajdú-bihari és Szolnok megyei harminc bíróról vezette a mérkőzéseket, és csereként sor került a Mát-ra-csoportbeli bírák szereplésére is. A felnőtteknél 720, az ifjúságiaknál 420, a serdülőknél 364 játékvezető küldése vált szükségessé. A területi bajnokság játékvezetőinek ellenőrzésére hatvan esetben került sor, s ezek szerint többségükben jól vették a mérkőzéseket.

Időközben elkészült a területi bajnokság versenykiírása. Eszerint az 1983-84-es bajnoki idény augusztus 14-én kezdődik - a sorsolás ezekben a napokban elkészül, melyet megküldenek az érdekelteknek. Új „fiúk” is lesznek a Tisza-csoportban, a következő 16 együttes nevezhet a bajnokságra: D. Universitas, Honvéd Bem József SE, Hajdúböszörményi Bocskai, Hajdúszoboszlói Bocskai, Balmazújvárosi Lenin Tsz SE, Püspökladányi MÁV Egyetértés, Rákóczifalva, Jászkiér, Rakamazi Spartacus, Tiszavasvári Lombik, Kisvárdai SE, Mátészalkai MTK és az újak: Debreceni Volán, Baktalórántháza, Lelhel SC, Olefin SC.

A területi labdarúgó-bajnokságra a nevezési díj tízezer forint, s változott az óvási díj összege, amely ezután ezer forint. F. K.

Magyar előrevetődve kapura fejel a DUSE Balmazújváros elleni mérkőzésen

TÖMEGSPORT

Kétnapos szakmai és sportvezetőknél vettek részt a közelmúltban Szolnokon a debreceni, a kisújszállási, a mátszalkai, a nyíregyházi és a püspökladányi MÁV-csomópontok üzemi KISZ-bizottságai. A szakmai vetélkedőn a debreceni csapat második helyezést ért el. A lövészetben első labdarúgásban pedig egyaránt a második helyet szerezték meg. Az összesített eredmények alapján első helyen végzett a debreceni KISZ-esek csapata.

SO ROKBAN

Intenzív úszóoktatás indul a Bocskai Általános Iskolában július 18-29. között. Még elfogadnak jelentkezéseket a tanfolyamra.

Július 18-án reggel 8 órától tenisztanfolyam kezdődik a DUSE Dóczy utcai pályáján. A kezdő kurzusra 8 és 16 év közötti gyerekek jelentkezését várják.

MGM Vasas-Hajdúszoboszló öregfiúk labdarúgó-mérkőzésére kerül sor július 19-én, kedden fél 5-kor a DMVSC Oláh Gábor úti új füvesített pályáján.

KATZIRZ NEM KEL(L)

A pécsiek válogatott kapu-sárról már megirtuk, hogy le-hetőséget kapott arra: külföldre szerződjön. Eddig még nem kapott ajánlatot egyetlen csapatától sem, sőt a Fejér megyei Hirlapban most azt olvashatjuk, hogy a Videoton vezetői tiltakoznak: ok sem akarják leigazolni Katzirz Bélát, a válogatott kapuvédő neve még csak fel sem merült az átigazolásokkal kapcsolatban.

Kléninger, a Nyíregyháza védője Diósgyőrbe szerződik. Szegedre igazol a DVTK egykori kapusa, Szabó és minden bizonnyal Balázs (Vasas) is. A Tisza-partiak egyébként szeretnék megszerezni a hódmezővásárhelyi Vargát és a HMSE hírhorgas, kitűnően fejlett centerét, Starkot. Igaz, rá a Vasas is rástartolt, Az egri csatár Móricz is Szegedre készül, mi-

ként a csongrádiak tárgyalnak Birkással (Vasas). Távozik Szegedről Repka, aki a Szolnok játékosja lesz, miként minden bizonnyal a balmazújvárosi Zavaczkó is.

Még egy érdekes újról olvashattunk. A Vasas szeretné megszerezni Csik Ferencet, a Veszprém játékosát. Csik már aláírta az átigazolási lapot a piros-kékkekhöz, majd öt éves szerződést kötött régi egyesületével és visszavonta az átigazolási kérelmet. Bár Mészöly kijelentette, hogy Csik a Vasas játékos, de a fiatal játékos még nem jelent meg a Fáy utcában. A Vasas 18 hónapos eltúlással fenyegetőzik. Közben az ifjú titán a Bakony Vegyésznel megkezdte a felkészülést és felvettelt nyert a veszprémi Vegyipari Egyetemre, nappali tagozatra...

olvastuk

Debreceni Konzervgyár

A Konzervgyár híradójának júliusi számban olvassuk: „biztosnak látszik, hogy megvalósul az 1983-as évre kitűzött 50 százalékos volumennövekedés”. A mondat a konzervgyár borsófeldolgozási tervére vonatkozik. A gyár naponta 42-44 vagon zöldborsót képes feldolgozni, a hűtőszelvényekkel együtt ez napi 60-64 vagon tesz ki. A mennyiség „a legtöbb a gyár

eddigi történetében”. Ennek a jó teljesítménynek feltétele többek között az is, hogy a borsó beérkezése egyenletes volt, az üzemrészek kiszámított kapacitással dolgoztak. A tervek szerint 1984-ben, a nagy teljesítményű előkészítő- és töltővonalak belépésével realitásnak látszik a napi 70-75 vagon borsó feldolgozása is.

SZOLIVÁLL-híradó

A Hajdú megyei Szolgáltatóipari Vállalat lapja első oldala cikkben ad hírt arról, hogy a cég elnyerte a kiváló vállalat címet. Ugyancsak az első oldalon találjuk a Köszöntő című vezércikket, amely nemcsak a kiváló vállalatot, de magát a lapot is köszönti: ilyen a júliusi szám az első évfolyam első száma. Az új újság többek között

üdvözli a miniszteri kintüntetést kapott vállalati igazgatót, portrét közöl a vállalat két dolgozójáról, riportot a vállalat jászberényi kirendeltségéről. A negyedik oldalon képes riportot találunk az áltandi betonelemgyártó gépszerelvény előkészítőjeiről és kisriportot a cég egyik nyugdíjas dolgozójáról.

Pedagógiai céllal

A drapp színében csillogó nyugatnémet rendszámú Mercedes átsurrant a pirosat villogó fényesorompón. Nem akarhol és nem akarhogy. Július 13-án úgy délután 2 óra 5 perckor a Hámán Kató úti kereszteződésben. A szerelvény már negyvenötven méterre lehetett, amikor a Mercedes rajtot, „kitört” a jobb oldali sávból, Debrecenből kifelé igyekezvén. Nem állítom, hogy állóhelyzetből, de a sebesség és a távolság arányát még éppen jól mérte föl a vakmerő. A tragédiától tíz-tizenöt méter választotta el, a mozdony, és vele együtt a teherszerelvény már nem állhatott meg. Ez is, az is tovább robbant. A Traband Kombiból (amelyik állt) a vezető kihajolva átkozódott, nekem a hajam meredt az égne. Eddig a tények és érzelmek, de volna egy következtetésem, még inkább javaslatom. Pedagógiai célú. A piros jelzőlámpa ellen véteket (saját érdekében is!) gyors belátásra kellene bírni! A mozdonyvezető hívja föl rögtön a közlekedérendszert a legközelebbi állomáson. Vagy csengessen az „eseményről”, akire ez ott tartozik. Napok múltán ugyanis már semmi értelme (hacsak nincs meg a rendszám) a jelentéstételnek.

Sz. Cs.

RÁDIÓFELVÉTELEN VESZ RÉSZT július 22-én délelőtti a Magyar Rádió stúdiójában a hajdúszövényi Lenin Tsz énekara. A kórúszaznap délután Törökbalinton ad műsort az oda elszármazott volt hajdúszövényiek és más érdeklődők részére.

KÖZLEMÉNYEK

Aramsütnet lesz 1983. július 22-én 9-12 óráig a Bősözvényi úti páratlan oldalán a Doberdó utcától a Löverseny utcáig a Nevelő Intézet kivételével. Doberdó utcán a 2-22. számig. Verseny utcán a Bősözvényi utóli a 19., illetve 16. számig. (x)

A Kölesey Művelődési Központ vezetősége értesíti a kedves látogatókat, hogy az ifjúsági idejártó világi kongresszus este alatt (július 23-24.) az intézmény zárva tart. Az elővetélt jegypanzár a zárva tartási idő alatt is üzemei (x)

A TITÁSZ V. Hajdúszövényi, Gyógyvirág utcában megépített kistesztétség szabványos hálózatát 1983. július 20-án, 8.00 órától feszültség alá helyezte. A berendezések érintése életveszélyes! (x)

Értesítjük tagjainkat, hogy szövetkezünk béklye megváltozott. Cím: Debrecen, Szabó István aláltbornagy tér 6. XV. emelet. Csokanai Lakás-, Garázsépítő és -fenntartó Szövetkezet Igazgatósága. (x)

Értesítjük ügyfeleinket, hogy a Debrecen, Kardos u. 29/A címet tartalmazó bélyegzőnk 1983. július 10-től érvénytelenek, helyettesítjük 1-5-ig sorszámozott, cím nélküli bélyegző lép életbe. Csokanai Lakás-, Garázsépítő és -fenntartó Szövetkezet. (x)

A Debreceni Közelekedési Vállalat értesíti a lakosságát, hogy 1983. július 18. és 20-a között az útiúsvasú pályáján — az Aprilis 4. úti állomástól Hármashegy-ajlágig —, valamint a Nyugati és Saliétrom utcán levő iparvágányon — a Saliétrom u. 3. sz. alatti telephely — a Kisállomásig — vegyszeres gyomirtást végeztet. A gyomirtás időszakaiban a jelzett területeken állatok legeltetése és a fű kaszálása tilos és veszélyes! (x)

A népszerű Ki nyer ma? című műsört Debrecenből, az Unió Áruház hangszerszállóiról közvetítette július 15-én a Kossuth rádió. Aki kérdezett: Kis Imre. Aki válaszolt: Balogh Illikó. A háttérben száz-százötven érdeklődő!

(Fotó: Iklódy János)

debreceni dzsessznapok

A MAI PROGRAM

Délután négy órakor a szabadtéri színpadon, rossz idő esetén fel ötkor a Bartók teremben folytatódik a dzsessznapok hangversenyei. Először a Supertrio játszik Bontovics Kati (ének) közreműködésével, majd Deső Csaba együttese mutatja be műsorát. 19 óráig a Bartók teremben az ütőhangszerek kedvelőinek kínálkozik érdekes összejelentés: először szerepel a fesztiválban a Debreceni ütőhangszeres együttes, s tavalyi sikere után újabb műsorral jelentkezik a népszerű do-

bos, Köszegi Imre négytagú Percussion Workshop Orchestra elnevezésű együttese.

21 órától a sportcsarnokban változatos programot állítottak össze a szerkesztők. Fellép a Saturnus együttes, a jugoszláv Gut-Dujak combó, az angol Siger Small Band, a szovjet Gananjan-Kuznyecov-Kuravili trió, a kitűnő lengyel énekes, Stanislaw Sojka és együttese, és végül a Jávory együttes. A koncertet hajnal negyig tartó örömmézelés követi.

Kivégezték a sormási gyilkost

A Zalaegerszegi Megyei Bíróság Orsós Kálmán, aki 1950-ben született, aljas indokból és nyereségvágyból elkövetett emberölés bűntette miatt február 2-án halálbüntetésre ítélte. A többszóros büntetést előéletű, foglalkozás nélküli Orsós Kálmán 1982. július 15-én Sormás községben megfojtotta a 82 éves övegy Németh Györgynét, majd a lakásban pénzt keresett, de nem talált.

A Legfelsőbb Bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helyben hagyta. A kegyelmi kérvény elutasítását követően az ítéletet pénteken végrehajtották. (MTI)

RÁDIÓAJÁNLAT KIRÁNDULÓKNAK. Mit, hol, mikor, hogyan? cimmel információ és tanácsadás az idegenforgalomban témakörben sugároz műsort ma, szombaton délelőtti 8 óra 55 perckor a Kossuth adó. Az adás ismerteti, milyen információk és tanácsadók szolgáltatásokat lehet igénybe venni a hétvégi kirándulások, illetve az üdülések megszervezése, megtervezése során.

ÁLLATORVOSI ÜGYELET. Július 16-án, szombaton reggel 6 óráig dr. Nagy Zsigmond (Laktanya u. 35., tel.: 24-402), július 17-én, vasárnap reggel 6 óráig dr. Szilágyi László (Széchenyi u. 92., tel.: 23-190) lesz az ügyeletes állatorvos Debrecenben.

HÍREK

HÍRSZERKESZTŐ: CS. NAGY IBOLYA — TELEFON 12-144

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS: Szombaton a keleti és a déli országrészben is csökken a felhőzet, és már csak néhány helyen alakul ki zápor. A helyenképp még élénk északi szél tovább mérséklődik. A legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton: 24, 28 fok között valószínű.

A Balaton vizének hőmérséklete pénteken 11 órakor Siófoknál 21 fok volt. (MTI)

1983. JÚLIUS 16., SZOMBAT
VALTER NAPJA

A Nap két 3.03 — nyugszik 20.38 órakor
(Debreceni adatok: 4.32 és 20.27 óra)

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Száznegyven évvel ezelőtt, 1843. július 16-án született, és 58 éves korában, 1901-ben halt meg Fodor József orvos, egyetemi professzor és akadémikus, a nemzetközi hírhű higienikus.

Bécsben és Pesten tanult; 1874-től haláláig az orvosi rendszert, utóbb a közegészségügy tanárja volt a budapesti egyetemem. A közegészségügynek nem csupán első hazai oktatója és művelője, de nemzetközi viszonylatban is egyik megalapozója. A levegő, a talaj és a víz szennyeződésére vonatkozó kutatásai — mind módszerek, mind megállapítások tekintetében — klasszikus jelentőségűek voltak. Az elsők között mutatta ki például a víz tisztítást terjesztő szerepét. Jelentősek a szénmonoxid toxicitására vonatkozó kutatásai is. Felismerte a bakteriologia fontosságát; kutatásait számos gyakorlati kérdés — a főváros vízellátása, csatornázása stb. — megoldásában érvényesítette.

Az ő javaslatára alapították leltet-életbe az iskolaorvosi egészségügy tanári intézményt. Markuszovszkyval közösen megszervezte az Országos Közegészségügyi Egyesületet. Az egészségügyi szakszervezet évenként az 1960-ban felújított, róla elnevezett emlékhelyen juttatja a közegészség- és járványügy terén kifejtett tudományos munkásságát.

VETERÁN JÁRMŰVEK nemzetközi találkozója és versenyt rendeztek meg július első napjaiban Sopronban, ahol a debreceni Nagy Sándor, a Kőlcsey Művelődési Központ járműtörténeti klubjának tagja első helyezést ért el. A versenyző 1926-ban gyártott Méray motor-kerekpárja elnyerte a leg szebb magyar jármű díját is.

NEM LESZ MELEG VÉGSŐ augusztus 1-től 12-ig a rendezvény nyári vezeték-karban tartás miatt Debrecenben a Béke útjai, a Dobozai, a Csapó, a Burgundia és a Darabos utcáit, valamint a Vénkerti, az újkerti és a tócskerti lakótelepeken — értesítette szerkesztőségünk a Debreceni Hőszolgáltató Vállalat. A fogyasztók türelmét és megértését kéri.

ZÁROKIALLITÁSSAL ERVEGETE máj 16-án Hajdúnánásan a II. népművészek alkotótábor. A bórsművészes fotódokumentációs, a kovács- és a szövőműhely tagjainak munkáiból készült bemutatót szombaton délután öt órakor nyitja meg Lukovics András.

ORSZÁGOS IFJÚMUNKAS-TALÁLKOZÓ lesz augusztus végén Debrecenben. A háromnapos rendezvényt, amelyen ezerharminc fiatal vesz részt, többek között az Ótlet '83 elnevezésű kiállítás, fürdőbál, béke-nagygyűlés és számos kulturális program színesíti.

Rajtvényfejtők figyelmébe!

A Napló 1983. július 2-1 számában megjelent keresztrejtvény helye megejtette: Landerer János; Huszár Gábor; Hesz András; Hontorus; Trattner; Helati.

50-50 forintos könyvtalványt nyertek: Csikós Tiborné, Debrecen, Kishegyesi út 163.; Szinay Gyuláné, Debrecen, Nyár u. 9.; Posta Pálné, Debrecen, Ispóthy u. 1.; Tóth István, Debrecen, Mester u. 10.; Turcsányi Béla, Debrecen, Tócskerti tér 5.; Németh Ferencné, Debrecen, Becskereki u. 11.; Csuzi László, Hajdúnánás, Dobi L. u. 3.; Molnár Irméné, Balmazújváros, Hunyadi János út 79.; Kötöny Bocskai Irén, Berettyóújfalú, Berettyófalva 4/B.; Sorosi Irméné, Hajdúszövényi, Jókai u. 29.

A lottó nyerőszámai: 23, 37, 58, 72, 85

DEBRECENI RUHAK A SZOVJETUNIOBA. Tizenöt millió rubel értékű terméket szállítja az idén a Szovjetunióba a Debreceni Ruhagyár. A megrendelés több mint 900 ezer darabot szól, ennek többsége műszórművel bélelt autósokból, illetve bélelt sportdreszki. A napokban indítják az első szállítmányt a gyár legújabb termékéből, az úgynevezett sugárpliszéróruhából is.

BEFEJEZTE A NYÁRI BETAKARITÁSI MUNKÁKAT július 13-án a hajdúszövényi Béke Tsz. A közös gazdaságban több mint két és fél ezer hektárról összesen 11 077 tonna kalászosot, 1938 tonna zöldborsót és 484 tonna étkezési borsót takarítottak be. A szövetkezet 13 kom-bájnya július közepétől a hajdúdorogi Bocskai, a téglási Új Elet és a polgári November 7. Termelőszövetkezet betakarítási munkáit segíti.

Szombaton a lakón takarították későbbben az megyében, ahol na, teljes egészében meggyében — a kivételével — n

Az aratás végére — szem harminchektárnny még a földeken gyön boldogok. Dózsa Terme vezetől. Bizony, rint már csak a heti meg a gazdó végi veszteségtől két hónappal szép eredménnyel nyelkedhetnek.

A négyezer hektár 185 hektárt bűza az idén, első felében is páratlanul gazigérkezik. Negy zsára számította a belvelés, agtájón szinte csmit. (A hetvenes előfordult itt má alatti átlag is!)
Az aszály azoz túlhűzta a számaratás vége fe harminc mázsara számíthatnak tervezett 36-38 jőcskán elmarakemzenyek: a bu

Napenergia Társaság a

Megalakult a Napenergia Társaság tagozata. A tagsmagozár szakemberkedhetnek a hasznosításában eredményeket el tapasztalataival, tagozatok egynek keretében lelik az információátadására. A Napenergia Társaság mint húsz nemzet tömöriti, a között Ausztráliában, Kanada, a néhány európai országok közta országok között kapcsolódott be munkájában.

A magyar szolnaki régióta foglalnapenergia mint az energiag hitesének egyik Kiserleti jelleggel helyütt gyartanak torokat. A Barcs Szövetkezeti Váll viz-szolgáltatás jára készít külön dezeket más hatok bevonásával, energia-ipari K pedig a kísérleti lett a fejlesztések működik a Budapesti Egyetemmel. Bmenyek születtek a mezőgazdaságias nosításában is. A szelesebb körű azonban még né várat magára, a sz szerint 2-3 eszten ges a kísérletek hoz és a berendez sorozatú gyártás szítéséhez. (MTI)

MOZI • TV • RÁDIÓ

MOZI
Fényfel a hídnál (szovjet). Vig n. 10, n. 12, Meteor 3, Delta f. 8.
A Manderley ház asszonya (amerikai). Filmmúzeum n. 5, n. 7, n. 9.
Óld meg a sognut! (japán). Vig n. 2, hn. 4, 6, n. 9.
Szerelem nélkül (lengyel). Apolló n. 10. Művész f. 5.
Ben Hur (amerikai, I-II.). Meteor n. 6.
Dutyi díll (amerikai). Petőfi kert 9.
Egy zaru bórért (francia). Apolló 4, 6, 8. Meteor kert 9.
Hair (amerikai). Apolló n. 12, hn. 2.
Mackenna aranya (amerikai). Híradó f. 10, hn. 8.
Neven: Senki (olasz). Meteor mese 3, n. 6.
Néma dosszle (magyar). Híradó f. 12, hn. 2, hn. 4, hn. 6.
A pogány madonna (magyar). Vig Kamara f. 5, f. 7.
Psyché (I-II., magyar, 18). Művész f. 7.
Szőljen a rock (francia). Debreceni Fúrdó 9, 11, 13, 15, 17.
Strogoff Mihály (magyar). Delta f. 6.

TELEVÍZIO
BUDAPEST, 1.: 7.58 Műsorismertetés. 8.00 Idősebbek is elkezdték... Tévéóra. 8.05 Meséről mesére... 8.30 A nagy kék úvegolyó. Amerikai filmsorozat. XIII.2. rész. 8.55 A du-nai hajós. Tévéjáték. II. rész.

9.55 Tarzan és a párduc. Amerikai film (ism.). 11.05 Autómotorsport (ism.). 11.25 Bolond leg-szikon. Angol film (ism.). 11.55 Képiúság. 14.17 Műsorismertetés. 14.20 Fályán maradni. Super Kupa döntő. 13.00 Dean Reed műsora. Szovjet zenés film. 15.45 Kékszeműek. Francia tévéfilmsorozat. VI.1. rész. 16.40 Híradó. 16.50 Az Assa-ru Gyermekek hangversenye. 17.25 Képiúság. 17.30 Pusztafalu. Filmszociográfia. VI.4. 18.20 Reklám. 18.25 Főzőcske. Tévéjáték. 18.55 Reklám. 19.10 Idősebbek is elkezdhetik... Tévéóra. 19.15 Esti mese. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers — mindenkin. 20.05 Balaton — Wolfgangsee. 21.50 Breki és a többiek. 22.25 René Clair-sorozat. Párizsi háztétök alatt. Francia film. 23.55 Tv-híradó, 3.

BUDAPEST, 2.: 15.52 Műsorismertetés. 15.55 IV. Henrik. Füst Milán királydrámájának tévéváltozata. (16 éven felülieknek!) 18.00 Új egymillió fontos hangverseny. 18.15 Forma I. autóverseny. Angol Nagydi. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Vers — mindenkin. 20.05 Visconti-sorozat. Az elátkozottak. Olasz-NSZK film. (18 éven felülieknek!) 22.25 Tv-híradó. 2.24 A Magyar Állami Hangversenyzenekar játszi. 23.05 Képiúság.

Katkával. Tévéország. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Zenés szórakoztató műsor. 21.10 Sporthíradó. 21.25 Az én remek karrierem. Ausztrál film. 23.10 Az NDK Tv zenés szórakoztató műsora.
POZSONY, 2.: 16.20 Híradó. 16.35 Természetfilm. 17.00 Inkognitóban. Olasz filmvígjáték. 18.40 A Pozsonyi Lyra műsorából. 19.30 Dokumentumfilm. 20.00 Kórtól a nyakon. Francia tévéországot befejező része. 20.55 Dzsesszpodium. 21.25 Forma I. autóverseny. Angol Nagydi. 22.35 Tévéjáték.
BUKAREST: 10.05 Polly gyermek. Film. 11.25 Zenés óra. 17.30 A hét politikai esemény. 17.50 A legkisebbeknek. 18.00 Tv-híradó. 18.20 Hétvégen. 19.25 Caragiale művelőit. 19.35 Tánccoljunk. 19.50 A körúton. Folytatásos film. Utána: Tv-híradó.
UNGVÁR: 16.45 Halál a vitorlák alatt. Tévéfilm. 1-2. rész. 19.00 Híradó. 19.35 Dalműsor. 21.40 Hírek. 21.55 A hét esemény. 22.15 Szibéria. Film. 3. rész.

Orvosi tanácsok a szörleteléséről (ism.). 13.30 Aratás közben. 14.00 Hírek. Időjárás. 14.05 A hét embere. 14.15 Zenel anyanyelvünk. Dudazene. 14.25 Magyarán szólva. 14.40 Irodalmi Figyelő. A hóher halála. 15.10 Marczis Demeter nótákát énekel. 15.25 Új Zenel Újság. 15.55 Reklámparadés. 16.00 168 óra. 17.30 Bemutatjuk új felvételünket. 18.16 Hol volt, hol nem volt... 18.26 Mai könyvajánlatunk. 18.30 Hírek. Időjárás. Sport. 18.45 A szülőföld múzsjáka. Csillagok. 20.04 A Rádiószínház bemutatója. A bórnd. 20.39 Jevgenij Sapin operáját énekel. 21.00 Töltösn egy órárt kedvencével! 22.00 Hírek. Időjárás. Sport. 22.15 Európa hangversenytermeiből. 23.40 Bárdos Lajos kórsművelő. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Melődiakoktól. Közben: 1.00-1.05 Hírek. Időjárás. 1.58 Himnusz.
PETŐFI: 4.25-7.59 A Petőfi rádió reggeli zenés műsora. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Csákyányi kénekel. 8.20 Tíz perc kultúrpolitika (ism.). 8.30 Hírek. Ütközben. 8.35 Az MRT gyermek kórúsa népek dalaiból énekel. 8.57 Reklám. 9.00 Szuperett. 10.27 Német nyelvű hírek. 10.30 Hír-klub. Ütközben. 10.35 Gyöztések hírek. 11.05 Jerome Kern szerzenyéből. 11.27 Orosz nyelvű hírek. 11.30 Hírek. Ütközben. 11.35 Térdzene. 11.57 Angol nyelvű hírek. 12.00 Jól ebédhez szól a nótá. 13.00 Aranyvirág. Mesejáték. 13.45 Időjárás-és viz-állásjelentés. 14.00 Magunkat ajánljuk. 16.00 Rítmus. 16.30 Hír-klub. Ütközben. 16.35 A rádió dalszínhaza. Tavasz. Operett. 17.35 Belépés nemcsak tornapőben! 18.30 Hírek. Ütközben. 18.35 Újdonságaink. 19.00 Budapestől Bagdadig. 19.20 Pop-hullám. 21.06 Remekfrók — re-

meinkmüvek. Daphnis és Cloé. 22.00 Slágermúzeum. 23.00 Hírek. Időjárás. Sport. 23.15 Debreceni dzsessznapok. 24.00 Hírek. Időjárás. 0.10 Magyar és idegen nyelvű vízeljárószolgálat.
3. MŰSOR: 7.00 A szolnoki stúdió román nyelvű nemzetiségű műsora. 7.30 A miskolci körzeti stúdió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. 8.00 Hírek. Időjárás. 8.05 Műsorismertetés. 8.08 A kiállítás-termek programjából. 8.11 Hajdú Gábor orgona-hangversenye. 9.16 Vermssod diákok Dabason. 9.46 Beethoven-művek. 10.25 Slágerlista. 11.00 Hírek. Időjárás. 11.05 Hang-felvételek felvételeken. 12.32 Rodgers zenés játékból. 13.00 Hírek. Időjárás. 13.05 Műsorismertetés. 13.07 Lemezbörze helyett. 14.00 Schubert: F-dúr oktett. 14.53 Britten: Az izzó tűzes kemence. 16.00 Kaposkály a Nemzeti Galéria barokk kiállítás termet. A barokk zenemestere. Kb. 17.15 A Lipcei Rádió énekkara Mendelssonh-műveket énekel. 17.30 Tip-top paradé. 18.00 Káritkások fóruma. 18.10 Népezen szterében. 18.40 A magyar széppróza századai. 18.55 Elegia. Füst Milán versei. 19.00 Hírek. Időjárás. 19.05 A zeneirodalom remekműveiből. 20.09 Magyar zeneszerzők. 20.59 A kamarazene kedvelőinek. 22.00 Pár szó a világról. 22.58 Purcell-művek. 23.30-23.33 Hírek. Időjárás.
NYÍREGYHÁZA: 8.00 Hírek. Időjárás. Lapszemle. Évforduló- naplár. 8.30 A héten történt. 8.45 Hétvégi teríték, zenével. A tartalomból: Kulturális programajánlat — Sporthírek — At-dalszínhaza. Tavasz. Operett. 17.35 Belépés nemcsak tornapőben! 18.30 Hírek. Ütközben. 18.35 Újdonságaink. 19.00 Budapestől Bagdadig. 19.20 Pop-hullám. 21.06 Remekfrók — re-